

T.C.
MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Muhammed Enescan ASYA

VURAL KAYA’NIN ÇOCUKLARA YÖNELİK ESERLERİNDE ÇOCUK
EDEBİYATI UNSURLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MUŞ-2025

T.C.
MUŞ ALPARSLAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

Muhammed Enescan ASYA

**VURAL KAYA’NIN ÇOCUKLARA YÖNELİK ESERLERİNDE ÇOCUK
EDEBİYATI UNSURLARI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ JÜRİ ÜYELERİ

Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Servet ŞENGÜL

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Arif ERZEN

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Ferhat ÇİFTÇİ

MUŞ-2025

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	I
ÖZET.....	III
ABSTRACT	IV
ÖN SÖZ.....	V
TABLolar DİZİNİ	VI
ŞEKİLLER DİZİNİ	VII
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇOCUK EDEBİYATI

1.1. ÇOCUK EDEBİYATININ TANIMI VE ÖNEMİ	10
1.2. ÇOCUK EDEBİYATININ TARİHİ GELİŞİMİ	11
1.2.1. Dünyada Çocuk Edebiyatının Gelişimi.....	11
1.2.2. Türkiye’de Çocuk Edebiyatının Gelişimi.....	15
1.3. ÇOCUK EDEBİYATININ UNSURLARI	20
1.3.1. Çocuk Edebiyatını Oluşturan İç Yapı Unsurları	20
1.3.1.1. Konu	21
1.3.1.2. Karakter	22
1.3.1.3. İzlek	22
1.3.1.4. İleti.....	23
1.3.1.5. Dil ve Anlatım	23
1.3.2. Çocuk Edebiyatını Oluşturan Dış Yapı Unsurları.....	24
1.3.2.1. Boyut	24
1.3.2.2. Kapak.....	25
1.3.2.3. Kâğıt	26
1.3.2.4. Sayfa Düzeni	26
1.3.2.5. Resim	26

İKİNCİ BÖLÜM

VURAL KAYA’NIN HAYATI VE EDEBÎ KİŞİLİĞİ

2.1. VURAL KAYA’NIN HAYATI	28
2.2. VURAL KAYA’NIN EDEBÎ KİŞİLİĞİ	28

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. YÖNTEM NEDİR?	31
3.2. ARAŞTIRMANIN MODELİ	31
3.3. EVREN VE ÖRNEKLEM	32
3.4. VERİLERİN TOPLANMASI VE ÇÖZÜMLENMESİ.....	32

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

VURAL KAYA’NIN ÇOCUKLARA YÖNELİK ESERLERİNDE ÇOCUK EDEBİYATI UNSURLARI

4.1. İÇ YAPI UNSURLARI.....	34
4.1.1. Konu	34
4.1.2. Karakter	43
4.1.3. İzlek	50
4.1.4. İleti	57
4.1.5. Dil ve Anlatım	59
4.2. DIŞ YAPI UNSURLARI	68
4.2.1. Boyut	68
4.2.2. Kapak	71
4.2.3. Kâğıt	84
4.2.4. Sayfa Düzeni	86
4.2.5. Resimler	90
SONUÇ	101
KAYNAKÇA	103
EKLER.....	109

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

VURAL KAYA’NIN ÇOCUKLARA YÖNELİK ESERLERİNDE ÇOCUK EDEBİYATI UNSURLARI

Muhammed Enescan ASYA

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Servet ŞENGÜL

2025, 121 sayfa

Bu araştırmada, Vural Kaya’nın bugüne kadar çocuklara yönelik yayımlanmış olan kitaplarının çocuk edebiyatını oluşturan unsurlar bakımından incelenmesi amaçlanmıştır. Vural Kaya’nın on dört kitabı, çocuk edebiyatı eserlerinde bulunması gereken iç yapı unsurları bakımından konu, izlek, karakter, dil ve anlatım, ileti; dış yapı unsurları bakımından boyut, kâğıt, kapak, sayfa düzeni ve resim şeklinde incelenmiştir. Araştırma sonucunda, Vural Kaya’nın eserlerinin çocuk edebiyatının iç yapı ve dış yapı unsurları bağlamında, çocuk edebiyatının unsurlarına önemli ölçüde uygun nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Bu nitelikler; dil ve anlatım bakımından çocukların gelişim özelliklerine uygun olması, konuların çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına cevap vermesi, konu belirlenmesinde merak duygusundan istifade edilmesi, karakterlerin çocuklar açısından özdeşim kurulabilecek yaş ve özelliklere sahip olmasıdır. Bunun yanında kitapların iletilerinin çocuklarda evrensel değerlere duyarlılık geliştirebilecek özellikte olduğu anlaşılmaktadır. Yazara ait eserlerin, çocuklarda okuma alışkanlığı geliştirmeye dair özellikler barındırdığı belirlenmiştir. İncelenen eserlerin özelliklerine bakıldığında çocuk edebiyatı alanında faydalanılabilecek eserler olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Vural Kaya, Çocuk Edebiyatı, İç Yapı, Dış Yapı.

ABSTRACT

MASTER'S THESIS

ELEMENTS OF CHILDREN'S LITERATURE IN VURAL KAYA'S WORKS FOR CHILDREN

Muhammed Enescan ASYA

Advisor: Assistant Prof. Servet ŞENGÜL

2025, Page: 121

This research aims to examine Vural Kaya's books published for children to date in terms of the elements that constitute children's literature. Fourteen of Vural Kaya's books were examined in terms of the internal structural elements of children's literature plot, theme, character, language and narrative, and message and the external structural elements of size, paper, cover, page layout, and illustrations. The research determined that Vural Kaya's works are significantly consistent with the elements of children's literature in terms of both the internal and external structural elements. These qualities include: language and narrative appropriateness to children's developmental characteristics, the themes responding to children's interests and needs, the use of curiosity in plot development, and the characters possessing age and characteristics that children can identify with. Furthermore, the messages in the books appear to foster a sensitivity to universal values in children. The author's works have been identified as having features that foster reading habits in children. Considering the characteristics of the examined works, it can be concluded that they are beneficial works in the field of children's literature.

Key Words: Vural Kaya, Children's Literature, Internal Structure, External Structure.

ÖN SÖZ

“Vural Kaya’nın Çocuklara Yönelik Eserlerinde Çocuk Edebiyatı Unsurları” adlı çalışmada, Vural Kaya’nın çocuklara yönelik eserleri incelenmiştir. Yazarın kaleme almış olduğu eserlerden hareketle çocuk edebiyatını oluşturan iç yapı ve dış yapı unsurlarını eserlerinde ele alış biçimine yönelik değerlendirme yapılmıştır. Vural Kaya’nın eserleri üzerinden çocuk edebiyatı metinlerinde bulunması gereken özellikler ön plana çıkarılmıştır.

Çalışma oluşturulurken Vural Kaya’nın yazmış olduğu eserler ve kendisiyle ilgili verilen bilgiler incelenmiştir. Vural Kaya’nın eserlerinde çocuk edebiyatı unsurları konusunu anlayabilmek için çocuk edebiyatıyla ilgili makale ve tez çalışmaları incelenmiş olup çocuk edebiyatı ve çocuk edebiyatı unsurları konusu araştırılmış, ilgili tez çalışmalarında kullanılan kavramlardan çalışma esnasında yararlanılarak konuyla ilgili genel bilgiler verilmiştir. Yazar Vural Kaya’nın çocuk edebiyatıyla ilgili yazmış olduğu eserleri incelenmiştir. Bu eserler üzerinden yazarın, çocuk edebiyatı ve çocuk edebiyatı unsurları konusunu ele alış biçimi gözlemlenmiştir.

Yazar, çocukların yaş ve gelişim özelliklerini göz önünde bulundurarak çocukların anlayabileceği şekilde ahlaki değerleri ve iyi insan olabilmek için nasıl davranışlar kazanılabileceğini eserlerinde ele alarak bu özelliklerin onların hayatında bırakacağı istendik yönde gelişim izlerini okuyucuya aktarmaya çalışmıştır. Bunu yaparken eserleri bir rehber öğretmen olarak seçmiştir. Kültür ve değerlerden elde edilmiş bir medeniyetin önemli unsurlarını, çocukların anlayabileceği düzeyde aktarmaya çalışmıştır.

Çalışmanın tamamlanmasında, tezin her aşamasında yardımını ve desteğini hiçbir koşulda esirgmeden gösteren danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Servet Şengül’e saygı ve sevgilerimi sunarım.

Eğitim hayatımın her aşamasında bana destek veren, her daim dualarıyla yanımda olan sevgili anneme, kıymetli babama ve canım kardeşlerime teşekkürlerimi sunarım.

Muş-2025

Muhammed Enescan ASYA

TABLolar DİZİNİ

Tablo 3.1. Vural Kaya'nın İncelenen Eserleri	32
--	----

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 4.1. Çevre Bildirisi Kaynak: (Kaya, 2019)	71
Şekil 4.2. Merhamet Bildirisi Kaynak: (Kaya, 2020)	72
Şekil 4.3. Ömer’le Bir Kutu Macera Uluğ Bey Kaynak: (Kaya, 2020)	73
Şekil 4.4. Ömer’le Bir Kutu Macera Ali Kuşçu, Kaynak: (Kaya, 2020)	74
Şekil 4.5. İyilik Bildirisi Kaynak: (Kaya, 2019)	74
Şekil 4.6. İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler Kaynak: (Kaya, 2019)	75
Şekil 4.7. Ramazan Bildirisi Kaynak: (Kaya, 2019)	76
Şekil 4.8. Ömer’le Bir Kutu Macera Fuat Sezgin Kaynak: (Kaya, 2020)	77
Şekil 4.9. Ömer’le Bir Kutu Macera İbn-i Karaka Kaynak: (Kaya, 2020)	78
Şekil 4.10. Çocuklar ve Bir Gün Kaynak: (Kaya, 2016)	79
Şekil 4.11. Kuşların Kalbine Dokunmak Kaynak: (Kaya, 2017)	80
Şekil 4.12. Değerli Öncüler Âkif’im Kaynak: (Kaya, 2020)	81
Şekil 4.13. yediden yetmişe Aliya İzzetbegoviç Aliya Kaynak: (Kaya, 2018)	82
Şekil 4.14. Değerli Öncüler-1 Necipcik Kaynak: (Kaya, 2020)	83
Şekil 4.15. Çevre Bildirisi Kaynak: (Kaya, 2019)	90
Şekil 4.16. Merhamet Bildirisi Kaynak: (Kaya, 2020)	91
Şekil 4.17. Ömer’le Bir Kutu Macera Uluğ Bey Kaynak: (Kaya, 2020)	92
Şekil 4.18. Ömer’le Bir Kutu Macera Ali Kuşçu Kaynak: (Kaya, 2020)	93
Şekil 4.19. İyilik Bildirisi Kaynak: (Kaya, 2019)	93
Şekil 4.20. İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler Kaynak: (Kaya, 2019)	94
Şekil 4.21. Ramazan Bildirisi Kaynak: (Kaya, 2019)	95
Şekil 4.22. Ömer’le Bir Kutu Macera Fuat Sezgin Kaynak: (Kaya, 2020)	95
Şekil 4.23. Ömer’le Bir Kutu Macera İbn-i Karaka Kaynak: (Kaya, 2020)	96
Şekil 4.24. Çocuklar ve Bir Gün Kaynak: (Kaya, 2016)	97
Şekil 4.25. Kuşların Kalbine Dokunmak Kaynak: (Kaya, 2017)	97
Şekil 4.26. Değerli Öncüler Âkif’im Kaynak: (Kaya, 2020)	98
Şekil 4.27. yediden yetmişe Aliya İzzetbegoviç Aliya Kaynak: (Kaya, 2018)	99
Şekil 4.28. Değerli Öncüler-1 Necipcik Kaynak: (Kaya, 2020)	100

GİRİŞ

Çocuk edebiyatı, ilköğretim kademesinde bulunan çocuklarla ortaöğretim kademesinin son sınıfında bulunan çocukları kapsayan çocukların okuma alışkanlığı edinmelerine ve kitapları sevmelerine yardımcı olan bir edebiyattır. A. F. Bilkan da bu hususta benzer ifadelerde bulunur: Çocuk edebiyatı, çocuklar için yazılmış eserler veya çocukça yazılmış, çocuk ruhunu taşıyan eserlerin oluşturduğu edebiyattır (Bilkan, 2005: 7). Çocuk edebiyatının oluşumuna bakıldığında öncelikle sözlü edebiyat ürünlerinin bu türün ilk örnekleri olduğu görülmektedir. Kuşaktan kuşağa anonim olarak süregelen sözlü edebiyat ürünleri zaman içerisinde yazarlar vasıtasıyla derlenmiş ve toparlanıp kitap haline getirilmiştir. Dönem olarak bakıldığında Orta Çağ'da çocuklar için kaleme alınan ürünlerin tamamının dini bilgilerin öğretimi amaçlı kaleme alındığı tespit edilmiştir. 16. Yüzyıldan itibaren bakıldığında yetişkinler için kaleme alınan edebî ürünlerin çocukların da ilgisini çekerek okunmaya başlanmış olduğu ve çocukların okuma ihtiyaçlarının belirginleşmesiyle birlikte zamanla çocuk edebiyatı kavramının ortaya çıkıp kendini edebiyat alanında tanıtmaya başladığı gözlemlenmiştir. Hem dünyada hem de Türkiye'de çocuk edebiyatıyla alakalı yaşanan gelişmelerin birbiriyle benzerlik göstererek ilerlediği bilinmektedir. Edebiyat tarihimizde önemli bir yeri olan Tanzimat dönemi pek çok alanda yaşanan gelişmelere öncülük ettiği gibi çocuk edebiyatının da gelişmesinde başlangıç olarak kabul edilmiştir.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde her bireyin doğumuyla başlayıp on sekiz yaşına gelene kadar geçirmiş olduğu sürede bu bireylerin çocuk olarak kabul edildiği bilinmektedir. Bebekler doğduğu an itibariyle onların gelişim, öğrenme ve anlamalarını destekleyecek bir biçimde onlara zengin bir öğrenme ortamı hazırlamak çok önemlidir. Bu ortam oluşturulurken yararlanılması gereken başat araçların şüphesiz ki sözlü ve yazılı çocuk edebiyatı ürünleri olması gerekir. Çocukların bu edebiyatla tanışması eğitim hayatlarına başladıkları dönemde başlar. Okuma, anlama ve kavrayış becerilerinin temelleri okul öncesi dönemde atılır (Bayraktar, 2018: 31). Bu tanımdan yola çıkarak yeni bilgilere ulaşmak, ulaşılan bilgiyi anlamlandırmak ve olayları ele alırken geniş bir bakış açısıyla değerlendirebilmek açısından okumanın çok önemli bir anlama becerisi olduğunu söyleyebiliriz. Çocuklar, içinde yaşadıkları çevreyi ve dünyayı okuma yardımıyla anlamlandırabilirler. Bunu yaparken çocuklara yardımcı

olabilmek için ailelerin ve eğitimcileri bazı görev ve sorumlulukları yerine getirmeleri gerekmektedir.

Aileler ve eğitimcilerle birlikte okulların da bazı sorumlulukları vardır. Bilindiği üzere çocuklar eğitim çağına geldiklerinde gün içerisinde zamanın çoğunu okulda geçirirler. Bu durum okullarda uygulanan Türkçe öğretim programının çocukların dil gelişiminde önemli bir yer edindiğini göstermektedir. Çocukların okulda geçirdiği zaman dikkate alınarak Türkçe öğretim programı planlanmaktadır. Bu planlama doğrultusunda yapılacak çalışmalarla çocuklarda okul öncesi eğitim çağından itibaren okuma kültürünün gelişmesi hedeflenmektedir. Millî Eğitim Bakanlığınca açıklanan 2019 Türkçe Dersi Öğretim Programında, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nda bahsedilen niteliklerden birisinin de öğrencilerin okuma sevgisi ve alışkanlığı kazanmaları olduğu aktarılmıştır (MEB, 2019: 8). Çocukların okuma sevgisi kazanmaları için onların severek okuyabilecekleri kitapları okumaları istenmektedir. Okuma alışkanlığı kazandırmanın ise çocukların öğrenme gereksinimlerine cevap veren, eğlenmelerini sağlayan ve onları düşünmeye özendiren kitaplar oluşturmaktan geçmektedir (Sever, 2021: 22).

Yukarıda ifade edilen istendik yöndeki davranışların gerçekleşebilmesinin ön koşulu kaleme alınacak olan kitapların her yönüyle nitelikli olacak şekilde hazırlanmasıdır. Çocukların yaşları, ilgi ve istekleri ve içinde yaşadıkları çevre onların kitap okuma alışkanlıklarının oluşmasında etkili olmaktadır. Bu hususlar gözetilerek çocuk kitapları oluşturulmalıdır. Çocuklarda okuma kültürü aile ortamında başlar. Çocuk ailesiyle birlikte okuma kazanımını edinebilirse bu durum ileriki yaşlarda çocuğun kitap okuma isteğini artıracak, okuma becerisi tekrar ederek alışkanlık haline gelecek ve istenilen sonuç olan okuma alışkanlığı gerçekleşmiş olacaktır. Çocuk bir şey öğreneceği zaman en yakınında bulunan anne ve babasını taklit ederek öğrenir. Çünkü anne ve baba, çocuğun hayattaki ilk öğretmenidir (Kaya, 2014: 611 – 612).

Çocukların gelişim düzeyleri dikkate alınarak kitap seçimlerinin gerçekleştirilmesi ve bu kitapların okunması çok önemlidir. Burada eğitimcilerin sorumluluk alması gerekmektedir. Eğitimcilerin kitap seçimini yaparken çocuğun okuma esnasında eğleneceği, dilin zenginliklerinin farkına varabileceği ve çocuğun bilişsel becerilerinin gelişimine katkı sunabilecek kitapların seçimi yapılmalıdır.

Öğretmenler bu kurala göre kitap seçiminde bulunurlarsa çocuklar kitapları severek okurlar. Okuduğunu hissettiren ve kitap tavsiyesinde bulunabilen öğretmenlerin, çocuklara kitap alışkanlığı kazandırması daha kolaydır (Güney vd., 2014: 153). Bunu yaparken dikkat edilmesi gereken nokta öğretmenlerin çocuk edebiyatı alanında yazılan eserlerin nitelikleriyle ilgili tespitte bulunabilecek yeterince bilgiye sahip olması gerekmektedir. Bu bilgiye sahip olmadan kitap seçen öğretmenler çocuklar için uygun olan kitabı belirleyemezler. Zira çocuğun ihtiyaçlarına cevap veremeyen, çocuk gerçekliğinin uzağında kalmış eserlerin çocuğa fayda sağlamayacağı eğitimciler tarafından bilinmelidir (Sever, 2021: 20).

Sonuç olarak bakıldığı zaman çocuk temel alınarak yazılmış eserlerin hangi nitelikleri içerisinde barındırması gerektiği konusuyla ilgili olarak eğitimciler ve ailelere bu konu hakkında bilgi verilmesi gerekmektedir. Çocuk edebiyatıyla ilgili yazar ve eserlerin kimler ve neler olduğu hakkında bilgi sahibi olan eğitimci ve aileler, çocukların hangi kitapları okuması gerektiği konusunda onlara yardımcı olabilirler. Vural Kaya'nın kaleme almış olduğu eserlerle ilgili olarak alan yazınında incelemeler yapılmış fakat Vural Kaya'nın çocuk edebiyatı eserlerine dair çalışmaların olmayışı bu çalışmanın temel sebebi kabul edilebilir. Alan yazınındaki bu eksikliği giderebilmek için bu konuda araştırma yapılmıştır. Vural Kaya'nın çocuklar için kaleme almış olduğu eserleri, çocuk edebiyatını oluşturan unsurlar bakımından incelenecektir. Bu yönüyle, bu çalışmanın, eğitimciler ve aileler için kitap seçimi konusunda onlara yardımcı olabileceği öngörülmektedir. Öte yandan çalışmamızın araştırmacılara, çocuk edebiyatı alanıyla ilgilenen yazarlara fayda sağlayacağı düşünülmektedir. Bu bakımdan, Vural Kaya'nın eserlerinin çocuk edebiyatını oluşturan unsurlar bakımından incelenmesi, bu araştırmayla ilgi ana problemi ortaya koymaktadır. Buradan hareketle yapılan çalışmayla ilgili problem cümlesi: “Vural Kaya'nın eserleri, çocuk edebiyatını oluşturan unsurlar bakımından hangi özelliklere sahiptir?” şeklindedir. Araştırmanın amacı, Vural Kaya'nın kaleme almış olduğu eserlerini çocuk edebiyatını oluşturan unsurlar bakımından incelemektir. Bu amaç gerçekleştirilirken çalışma aşağıda yer alan sorulara cevap aramaya çalışmaktadır:

1. Vural Kaya'nın eserleri, çocuk edebiyatını oluşturan unsurlardan dış yapı özelliklerine uygun olarak mı hazırlanmıştır ?

2. Vural Kaya'nın eserleri, çocuk edebiyatını oluşturan unsurlardan iç yapı özelliklerine uygun olarak mı hazırlanmıştır ?

Araştırmanın maksadı, okul öncesi eğitim kademesinden başlayarak çocuğun hayatına giren çocuk kitapları, içinde barındırdığı görsel ve dilsel özellikleriyle çocukların anadil edinimini ve anadilini sevmeyi sağlamaktır. Çocuklar için hazırlanan kitapların onların dikkatini çekecek şekilde hazırlanması gerekir. Bu şekilde hazırlanan kitaplar çocuklar tarafından merak edilerek alınır ve bu şekilde kitapla tanışmış olurlar. Çocuk, bu ürünler yardımıyla okuma sevgisiyle beraber kitap okumaya karşı alışkanlık geliştirir (Maltepe, 2009: 399). Çocuk edebiyatı ürünleri, çocuk okurlar için önemlidir. Bu ürünler hazırlanırken bazı kural ve nitelikler göz önünde bulundurulmalıdır. Çocuk edebiyatı için her sene birçok ürün hazırlanmakta ve çocuklar bu ürünlere ulaşmaktadır. Oluşturulan bu eserler arasında doğru kitaba ulaşabilmek nitelik açısından doğru kitabı seçebilmek için bu alanda bilgi sahibi olunması gerekir. Kitap seçimi yapılırken uzman önerileri alınarak seçim yapılmalıdır. Çünkü çocukla kitap arasında sağlıklı bir ilişkinin oluşabilmesi; çocuğun yaşına, gelişimsel özelliklerine ve ona hitap edebilecek nitelikleri barındıran kitaplara bağlıdır (Bayraktar ve Demiriz, 2017: 792).

Vural Kaya, çocuk edebiyatı alanıyla ilgili eserler üreten ve halen de bu alanda eser üretmeye devam eden bir yazardır. Bu bilgilerden yola çıkarak, Vural Kaya'nın yazdığı çocuk kitaplarını çocuk edebiyatı eserlerinde bulunması gereken unsurlar açısından ele almak önem arz etmektedir. Bu bağlam içerisinde kalarak yapılması planlanan çalışmada, Vural Kaya'nın yazdığı kitaplarının, çocuk edebiyatını oluşturan unsurlar bakımından ne yönüyle ön planda olduğu incelenecektir. Ürünlerin nitelik açısından uygun olması çocukların aileleriyle birlikte eğitimci ve çocuk edebiyatı okurları açısından da önemlidir.

Araştırmanın sınırlılıkları, Vural Kaya'nın çocuklar için hazırlamış olduğu kitaplarla çerçevelendirilerek bu kitapların, çocuk edebiyatını oluşturan iç yapı unsurları olan; konu, karakter, izlek, ileti, dil ve anlatımla çocuk edebiyatını oluşturan dış yapı unsurları olan; boyut, kapak, kâğıt, sayfa düzeni ve resimler kavramları incelenerek belirlenmiştir.

Belirlenen eserler şunlardır:

1. Çevre Bildirisi

3. *Merhamet Bildirisi*
4. *İyilik Bildirisi*
5. *Ramazan Bildirisi*
6. *İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler*
7. *Ömer 'le Bir Kutu Macera Uluğ Bey*
8. *Ömer 'le Bir Kutu Macera Ali Kuşçu*
9. *Ömer 'le Bir Kutu Macera Fuat Sezgin*
10. *Ömer 'le Bir Kutu Macera İbn-i Karaka*
11. *Kuşların Kalbine Dokunmak*
12. *Çocuklar ve Bir Gün*
13. *Değerli Öncüler Âkif'im*
14. *yediden yetmişe Aliya İzzetbegoviç Aliya*
15. *Değerli Öncüler-1 Necipcik*

Bugüne gelindiğinde, çocuk edebiyatıyla ilgili önemli olan kavramların tanımları yapılmıştır. Çocuk edebiyatı, çocukların gelişim özellikleri ve hayal güçleri dikkate alınarak oluşturulan edebiyattır. Çocuk edebiyatı çocukların hayal dünyasına yönelik oluşturulan edebiyattır. Çocuk Edebiyatı; çocuğun hayal dünyasına hitap eden, üstün niteliklere sahip, estetik bir boyut taşıyan, zengin kelime hazinesiyle gelişimine katkıda bulunan, ulusal ve evrensel değerleri içeren, keyifle okuduğu veya dinlediği yazılı ve sözlü eserlerdir (Temizyürek, 2003: 161). Konu, yazarın okuyucuya iletmek istediği mesajdır. Sanatçının ve yazarın aktarmak istediği düşünceleri, duyguları ve tasarıları çocuklarla paylaşmak için tercih ettiği araca denir (Sever, 2019: 127). Karakter, yazarın olayı anlatırken kullandığı kişilik özelliklerini barındıran kahramanlardır. Yapıtta, yazar tarafından şekillendirilmiş olan kahramanın ya da kahramanların tüm kişilik özelliklerini somutlaştıran bir isimdir (Sever, 2019: 129). İzlek, yazarın temayla okuyucuya vermek istediği mesaj arasındaki bağıdır. Sanatçının işlediği temayla izleyicide yaratmak istediği izlenim arasındaki ilişkidir (Sever, 2019: 129). İleti, yazarın vermek istediği mesajdır. Sanatçının ele aldığı konuyu işlerken çocuklara ulaştırmayı hedeflediği ve metnin dokusunu oluşturan sözcüklerle dokuduğu duygu ve düşünce

örgüsüdür (Sever, 2007: 4156). Anlatım, bir konuyu sözlü veya yazılı bir şekilde açıklamaktır. Bir duyguyu, bir düşünceyi veya bir konuyu, sözler veya yazı yoluyla açıklama veya ifade etmeye denir (TDK, 2011: 130). Çocuk edebiyatı alanıyla ilgili yapılan çalışmalar ele alındığında, çocuklar için hazırlanan ürünleri, çocuk edebiyatını oluşturan unsurlar açısından inceleyen çalışmaların olduğu görülür. Bu bölümde, çocuk edebiyatını oluşturan unsurlarla ilgili hazırlanmış makale, yüksek lisans ve doktora tez çalışmalarıyla ilgili bilgilere değinilmiştir. Mustafa Akgül (2024)'ün “Özgür Balpınar’ın Çocuk Edebiyatı Yapıtlarının Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Açısından İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde, Özgür Balpınar’ın yazmış olduğu on adet kitabın çocuk edebiyatını oluşturan iç ve dış yapı unsurları bakımından incelenmiştir. Ömer Turan (2022)'in “Behiç Ak’ın Çocuk Edebiyatı Yapıtlarının Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Açısından İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde, Behiç Ak’ın yazmış olduğu yirmi yedi adet kitabından on sekiz tanesinin çocuk edebiyatını oluşturan temel öğeler bakımından incelendiği görülmektedir. Çalışmayla Turan, yazara ait kitapların çocuk edebiyatını oluşturan ilkeler bakımından yeterli olduğuna dikkat çekmiştir. Ahmet Akkaya (2008)'nin “Mustafa Kutlu’nun Hikâyelerindeki İletiler ve Bu İletilerin Çocuğa Görelik İlkesi Açısından İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde, Ahmet Akkaya’nın yazmış olduğu kitaplarının bazılarının çocuğa görelik ilkesine uygun olduğu bazılarının ise uygun olmadığı neticesine varmıştır. Kenan Yaşar (2013)'in “Erich Kästner’in Hayvanlar Toplantısı Adlı Eserinin Çocuğa Göreliği ve Çocuk Edebiyatı İlkelerine Uygunluğu” adlı yüksek lisans tezinde, Erich Kästner’in *Hayvanlar Toplantısı* adlı kitabını çocuğa görelik ve çocuk edebiyatına uygun olması bakımından değerlendirmiştir. Çocuk edebiyatıyla erken zamanlarda tanışan toplumlara ait eserlerin, toplumumuza kazandırılmasını faydalı bir iş olarak görmüştür. Araştırma neticesinde ele alınan eser, çocuk edebiyatını oluşturan ilkeler ve çocuğa görelik bakımından uygun olarak değerlendirilmiştir. Metin Akyüz (2014)'ün “Muzaffer İzgü’nün Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Açısından İncelenmesi” adlı doktora tezinde, Muzaffer İzgü’nün yazmış olduğu otuz adet kitabının seçilmesiyle çocuk edebiyatını oluşturan iç ve dış yapı unsurları bakımından incelendiği görülmektedir. Akyüz, araştırmasının neticesinde Muzaffer İzgü’ye ait kitapların dil ve anlatım bakımından başarılı olduğunu dile getirmiştir. Kitapların okunabilirlik yönüyle kullanılan konuşma dilinin kolay ve anlaşılır olduğu vurgulanmıştır. Hacer Başeğmez

Tıǒlı (2024)’nın “Miyase Sertbarut’un Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatı Öǒelerine Göre İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde, Miyase Sertbarut’un farklı türlerde yazmış olduğu yirmi beş adet kitabını çocuk edebiyatının temel öǒelerine göre değerlendirmiştir. Tıǒlı, çocukların bu kitapları rahat okuyabileceğini ve onların zevklerine uygun olduğunu dile getirmiştir. Ele alınan konuların kapak resimleriyle de uygun olduğu ifade edilmiştir. Kapak resmi dışında resim olmaması okuyucunun hayal dünyasının gelişmesi açısından uygun bulunmuştur. Arife Erdoğan Horasan (2015)’ın “Zeynep Cemali’nin Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Öǒeleri Açısından İncelenmesi” adlı doktora tezinde, Zeynep Cemali’nin yazmış olduğu eserlerini; biçim, içerik, dil ve anlatım yönüyle incelemiştir. Çalışmada günlük hayatla ilgili konulara değinilmesi çocukla kitap arasındaki bağın artmasını sağladığı neticesine varılmıştır. Erdoğan Horasan, eserlerde kullanılmış olan söz varlığının okuyucunun dil gelişimine katkı sağlayacağını dile getirmiştir. Biçim, içerik ve dil yönüyle çocuk edebiyatının temel öǒelerine uygun olduğu dile getirilmiştir. Aydın Meral (2016)’ın “Ömer Seyfettin Öykülerinin Çocuk

Edebiyatı Ölçütleri Açısından Değerlendirilmesi” adlı yüksek lisans tezinde, Ömer Seyfettin’e ait öykülerin bazıları çocuk edebiyatını oluşturan ölçütler başlığında ele alınmıştır. Meral, bu eserlerin çocukların düzeyinin üzerinde olduğunu dile getirmiştir. Eserlerde kullanılan kelimelerin ve cümlelerin çocuk yazını açısından uygun olmadığını tespit etmiştir. Esra Tekin (2017)’in “Süleyman Bulut’un Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Açısından İncelenmesi” isimli yüksek lisans tezinde, Süleyman Bulut’un yazmış olduğu 37 adet kitabını değerlendirmiştir. Çocuk edebiyatını oluşturan dış yapı ve iç yapı unsurları iki başlıkta ele alınmıştır. Yazarın üslubunun, sürükleyici ve çocuğa göre olduğu vurgulanmıştır. Araştırma neticesinde ele alınan eserlerin çocuk edebiyatını oluşturan temel ilkelere uygun olduğu dile getirilmiştir. Tekin, kitapların halk kültürü yönüyle de çocuklara faydalı eserler olduğundan dolayı okul kitaplarında yer alabileceğini dile getirmiştir. Necati Kirazlı (2018)’nın “Behiç Ak’ın Çocuk Edebiyatı Yapıtlarının Çocuğa Görelik Açısından İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde, Behiç Ak’ın okulöncesi kademesinde bulunan çocuklar için yazdığı dokuz adet kitabı ele alınmıştır. Kirazlı, bu kitapları çocuk edebiyatını oluşturan iç yapı ve dış yapı unsurları bakımından ele almıştır. Kirazlı, kapak tasarımlarının çocuklara uygun olduğunu ifade etmiştir. Kitap ciltlemesinin uzun

süre kullanılabilecek bir ciltleme olmadığına değinmiştir. Behiç Ak'ın kitaplarının çocuğa görelilik ilkesine uygun olduğunu tespit etmiştir. Celalettin Çolakça (2019)'nın "Gülsevin Kırıl'ın Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel İlkelerine Göre İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinde, Gülsevin Kırıl'ın altı adet kitabını incelemiştir. Çolakça, aynı yayınevine ait olarak hazırlanan kitapların önemli olduğunu dile getirmiştir. Benzer tasarım özelliklerine sahip olan kitapların çocuklar tarafından kitaplık oluşturulmasında nitelikli olduğuna değinmiştir. Gülsevin Kırıl'a ait kitapların, çocukların okuma alışkanlığı edinmelerine katkı sağlayacağını ifade etmiştir. Gülşah Karakurt İpek (2019)'ın "Nur İçözü'nün Romanlarının Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Bağlamında İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinde, yazarın dokuz adet kitabını incelemiştir. Ele alınan kitaplar konu, ileti, kahramanlar, çevre, dil ve anlatım öğeleri bakımından incelenmiştir. Eserler değerlendirilirken yetmiş iki öğrencinin görüşü alınmıştır. Araştırma sonucunda kitaplar çocuk edebiyatının öğeleri bakımından başarılı bulunmuştur. Hüseyin Kudak (2021)'in "Tahir Alangu'nun Billur Köşk Masalları Adlı Kitabının Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Bakımından İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinde, yazarın "Billur Köşk Masalları" kitabında bulunan on dört adet masalı ele almıştır. Çalışmada incelenmiş olan kitaplar derleme olduğu için çocukların seviyesine uygun olmadığı ifade edilmiştir. Kudak, kitaplar hazırlanırken kullanılan kâğıtların kaliteli olmadıklarını dile getirmiştir. Eserlerin dil ve anlatım yönünden başarılı olduklarını vurgulamıştır. Mustafa Ceyhan (2021)'in "Ahmet Şerif İzgören'in Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Açısından İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinde, Ahmet Şerif İzgören'e ait olan çocuk kitaplarını çocuk edebiyatının temel ilkeleri bakımından değerlendirmiştir. Yazara ait sekiz adet kitap ele alınmıştır. Ele alınan eserlerin çocuk gerçekliğine uygun olduğu tespit edilmiştir. Çalışma için kullanılan kitaplardan bazılarının olumsuz nitelikler barındırdığı ifade edilmiştir. İzgören'e ait eserlerden birkaçının cilt ve kapak bakımından bazı sınıf seviyelerine uygun eserler olmadığı sonucuna varılmıştır. Mehmet Emin Erdoğan (2021)'in "Nezihe Meriç'in Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Açısından İncelenmesi" adlı yüksek lisans tezinde, Nezihe Meriç'e ait on adet kitabı değerlendirmiştir. Çalışmada Erdoğan, yazara ait kitapları iç yapı ve dış yapı unsurları bakımından başarılı olduğunu tasarım ve resim olarak eksiklikler olduğunu dile getirmiştir. Şeyma Han (2022)'in "Cemil Kavukçu'nun Çocuk

Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Açısından İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde, Cemil Kavukçu’ya ait dokuz adet kitabını çocuk edebiyatının temel öğelerine göre değerlendirmiştir. Kitapların çocukların söz varlığına katkı sağlayacağını ifade etmiştir. Yazara ait bir kitapta kullanılan kahramanın diğer kitaplarında da kullanılması metinlerarasılık tekniğine yer verdiğini göstermektedir. Araştırmacı yazara ait kitapların çocuklara hitap ettiğini tespit etmiş ve ele alınan eserlerin çocuk edebiyatının temel öğelerine uygun olduğunu dile getirmiştir.

Alan yazınında, çocuk edebiyatını oluşturan unsurlar bakımından makale ve tez çalışmaları bulunmaktadır. Bu çalışmalar ile, çocuk edebiyatı alanında detaylı bilgi edinmek ve çocuk edebiyatını farklı bakış açılarıyla değerlendirmek amacıyla yapılan akademik çalışmaların yoğun olduğu gözlemlenmiştir. Bu bakımdan, çocuk edebiyatı konusuyla ilgili tespit edilen bulgular ve analizlerin çocuk edebiyatı okurlarıyla alan uzmanları için yol göstermesi bakımından önemlidir.

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇOCUK EDEBİYATI

1.1. ÇOCUK EDEBİYATININ TANIMI VE ÖNEMİ

20 Kasım 1989 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından Çocuk Hakları Sözleşmesi kabul edilmiştir. Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne göre bir kişinin kaç yaşına kadar çocuk sayıldığıyla ilgili bir karar alınmıştır. Bir çocuk on sekiz yaşına gelene kadar çocuk sayılmaktadır (Madde 1).

Kavram olarak bakıldığında çocuk edebiyatının nasıl oluştuğuyla bu kavramın zaman içerisinde ne şekilde geliştiği hakkında birbirinden farklı fikirler ortaya atılmıştır. Bu konu hakkında dünyanın farklı ülkelerinde bulunan bilim insanları ve eğitimciler yüzyıldan fazla süredir çalışmalar yürütmektedir. Çocuk eğitimi ve psikolojisi disipliniinde yaşanan gelişmeler çocuk edebiyatı kavramının oluşmasında önemli bir yer edinmiştir. Çocuğa yönelik ele alınan araştırmalar ve çocukların düşünme sistemlerinin, ilgi ve ihtiyaç bakımından yetişkinlere göre farklılık gösterdiği anlaşılnca, edebiyat ürünleri hazırlanırken yazım aşamasında artık çocukların gelişim özellikleri dikkate alınarak çocuklara yönelik eserler oluşturulması sağlanmaya çalışılmıştır. Yetişkinlere yönelik kaleme alınan klasik eserlerin çocuklar tarafından da okunmaya başlanmasıyla hem ticari amaçlı hem de eğitim amaçlı çocuk kitap ve dergilerinin yazılma ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu da çocuklara verilen önemin artmasını sağlamıştır. Çocuğa verilen önem gün geçtikçe artmakta; çocuk, dünyanın yükselen biricik değeri kabul edilmektedir (Şirin, 2006: 211).

Çocuk edebiyatı denilince sadece yazılan metinlerin çocukların yaş özelliklerine bağlı gelişim dönemlerine uygun olması değil; bunun yanında kitabın düzenlemesi, resimlemesi ve basılması gibi birçok kavramın bir araya gelmesi sonucunda oluştuğu akla gelmelidir. Çocuklar hayata hazırlanırken küçük yaşta öğrendikleriyle geleceklerini şekillendirirler. Artık bir insanın yetişmesinde çocukken aldığı terbiyenin rolü herkesçe takdir edilmektedir (Okay, 1998: 46).

1.2. ÇOCUK EDEBİYATININ TARİHİ GELİŞİMİ

1.2.1. Dünyada Çocuk Edebiyatının Gelişimi

Tarihi süreç içerisinde çocuk edebiyatının yazılı ürünleriyle ilgili elde edilmiş olan belgelerden yola çıkılarak çocuklar için kaleme alınmış olan ilk kitabın M.Ö. 6. Yüzyılda Hindistan'da yazılmış olduğu tahmin edilmektedir. Kitap, bir ülke yöneticisinin yaramaz olan oğlunu eğitmekle görevli olan bir Brehmen'in başından geçen olayları anlatmaktadır. Kitap içerik olarak pek çok ahlakî ve siyasi konuları eğlenceli bir biçimde anlatan öykü ve fabllardan oluşmaktadır. Bu kitabın önemi, eğlendirici özelliğiyle kaleme alınmış olan ilk çocuk kitabı olmasıdır. Çocuk edebiyatı halk edebiyatının alanından faydalanan bir edebiyattır. Yazılı çocuk edebiyatı, sözlü çocuk kültüründen, halk edebiyatı türlerinden yararlanma yoluna gitmiştir (Şirin, 1998: 11). 16. Yüzyıla gelindiğinde, o güne kadar gerek Türkiye'de gerekse farklı ülkelerde çocukları önemseyen herhangi bir edebiyat eseri kaleme alınmamıştır. Çocuk edebiyatının oluşmaya başladığı bu dönemden sonra çocuk edebiyatı türünün gelişimini etkilemeye başlayan üç önemli unsur göze çarpmaktadır. Birinci unsur kilise etkisidir. Avrupa kıtasında yer alan ülkelerde kiliseler, çocukların dini yayınlar haricinde olan kitapları okumalarına tepki göstermişler, fakat çocuklarda dini yönü ağır basan bu kitapları sıkıcı buldukları için okumak istemediklerini dile getirmişlerdir. Çocuk edebiyatına yönelik ilk eserler böyle oluşmaya başlamıştır. Lewis Carrol'un *Alice Harikalar Diyarında*, Charles Dickens'in *David Copperfield*, Jules Verne'nin *Denizler Altında Yirmi Bin Fersah* ve Carlo Collodi'nin *Pinokyo* isimli eserleri, 19. Yüzyıl çocuk edebiyatı kapsamında yer alan ürünlerden bazılarıdır (Arslan, Şimşek ve Yakar, 2020: 45). İkinci unsura baktığımız zaman, geçmiş dönemlerde yetişkinlere yönelik kaleme alınan pek çok klasik eserin çocukların ilgisini çekmiş olması ve çocuklar açısından da okunmaya değer görülmesi olmuştur. Bu durum, kavram olarak çocuk edebiyatının gelişiminde çocukların etkili bir konumda olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Üçüncü unsur ise, Batı'da kültür bakımından yaşanan ilerleme ve gelişmelerdir. Özellikle matbaanın yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanması, çocuk edebiyatının gelişimi açısından önemli bir yere sahiptir. İkinci Dünya Savaşı sona erince çocuklarla ilgili yayınların artış göstermesi, farklı ülkelerin çocuk kitaplarının basım aşamasına geçerek dağıtımlarının gerçekleşmeye başlaması, dünyada farklı ülkelerde açılmış olan çocuk kitaplarıyla ilgili olan kongre, fuar ve sergilerin bu alanda önemli gelişmeler

yaşandığının göstergesi olduğu dile getirilebilir. Bugün çocuk edebiyatı uluslararası bir öneme kavuşmuşsa eğer, “Uluslararası Küçükler İçin Kitaplar Kurulu” (International Board on Books for Young People: IBBY)’nun bu konuda yapmış olduğu önemli çalışmaların çok katkısı olmuştur.

Çocuk edebiyatını ilgilendiren ilk tertipli ve düzenli çalışmalar; İngiltere, Fransa, Almanya ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD) tarafından gerçekleştirilmiştir. Çoğunlukla Robin Hood, Tom Thumb gibi halk hikayeleri ilham alınarak kaleme alınan bu ilk dönemin eserleri, olabildiğince yalın bir anlatım dili ve resimlerle oluşturulmuş masala benzeyen hikayelerdir. Çocuklar için hazırlanan kitaplar içerisinde masallarda vardır. Çocuklara yönelik basılan ilk eserler arasında masallar da yer almaktadır (Bilkan, 2005: 9). Avrupa ülkelerinde çocukların yetişkinler için yazılan kitapları okumaya başlaması çocuk edebiyatı kavramının oluşmasını sağlamıştır. Batı ülkelerinde çocuk edebiyatının gündeme gelmesi, büyükler için yazılmış köklü eserlerin çocuklar tarafından okunmasıyla olmuştur (Toz, 2007: 228). Çocuk edebiyatı alanındaki çalışmalarıyla dünyada çocuk edebiyatının gelişimine katkıda bulunan ülkelere ve bu ülkelerin çocuk edebiyatı için kaleme aldıkları çocuk eserlerine bakılacaktır.

İngiltere bu türün gelişmeye başladığı ilk zamanlarda, tıpkı diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi çocuk edebiyatı ve çocuk kitaplarına karşı olumlu bir tavır ortaya koymamıştır. Tarih 1545 yılını gösterdiğinde Hogh Rhodes’ın çocuk edebiyatı konusunda yapmış olduğu rehberlik, bu konuyla ilgili olumsuz düşüncelerin zamanla ortadan kalkmasında öncü olmuştur. Çocuk edebiyatının bağımsız bir edebiyat alanı olarak oluşmaya başlaması ve bu doğrultuda bilinçli bir şekilde ilk girişimler İngiltere öncülüğünde gerçekleşmeye başlamıştır. Çocuk edebiyatıyla ilgili ilk ürünler İngiltere’de ortaya çıkmıştır. Bu ülkede on sekizinci yüzyılda yayınlanan ve ilk çocuk dergisi olarak kabul edilen Juvenile Magazine ve The Children’s Magazine isimli kısa ömürlü iki dergi büyük şöhret yapar (Okay, 1998: 133). John Locke (1632-1704) başta olmak üzere, çocuk kitabıyla ilgili yazar ve yayıncılar, eğitim kuramcılarının bu konu hakkındaki tesirleriyle çocuk edebiyatını ele almaya karar verdiler. Kitaplar, Orta Çağ’daki değişmez olarak görülen fikirlerden uzaklaşarak, çocuklara yönelik bir edebiyat oluşturmanın bir zorunluluk olduğunu belirtmektedir. Bu yüzyılda İngiltere’de çocukların gelişim düzeyleri dikkate alınarak kaleme alınmış ilk kitap yazarının John Newbery (1713-1767) olduğu bilinmektedir. Newbery’nin yazmış olduğu bu kitaplar,

çocukları eğlendirebilmek amaçlı kaleme alınmış, dış görünüşü itibarıyla dikkat çekici, çocukları güdüleyen sayfalara sahip olan kitaplardır. Newbery, bu alanda yapmış olduğu çalışmalarla dünyada çocuk edebiyatıyla ilgili ciddi anlamda ilk katkıda bulunan kişidir.

James M. Barrie, *Peter Pan* isimli kitabıyla İngiltere’de çocuk edebiyatı alanında dikkat çeken yazarlardan biri olmuştur. Bu alanda yazan diğer yazarlardan Edith Nesbit *The Treasure Seekers*, isimli kitabıyla, Pamela L. Travers *Mary Poppins* adlı kitabıyla tanınan çocuk edebiyatı yazarlarından olmuşlardır. Bunun yanı sıra Charles Dickens ve Thomas Hughes de bu alanda ürün vermişlerdir. İngiltere’de Charles Dickens (1812-1870), *David Copperfield* isimli romanıyla, Thomas Hughes (1822-1896) de tipik okul hikâyelerinin ilk örneği kabul edilen *Tom Brown’s School Days* ile öne çıkar (Oğuzkan, 1987: 18). J.J. Rousseau, adı geçen bu kitaplar içerisinde *Robinson Crusoe* adlı eserin çocukların okumaları gereken temel eserlerden biri olduğunu belirtmiştir. J.J. Rousseau, 18. Yüzyılın sonlarından beri çocuklar için kaleme almış olduğu eserlerinde, çocukların hayatta karşılaşılabilecekleri zorlukları aşabilecek bir biçimde eğitilmeleri gerektiğini söylemiştir. Doğal çevrenin eğitim açısından ne kadar önemli bir yerde olduğunun altını çizmiştir. 1789 yılında İngiliz şair William Blake, çocuklar için hazırlanan ilk şiir kitabı olan *Masumiyet Şarklıları* adlı eseri kaleme almıştır. 19. yüzyıla baktığımız zaman, Charles Dickens (1812-1870) *David Copperfield*, Lewis Carroll (1832-1898) *Alice Harikalar Diyarında*, adlı kitaplarıyla bu alanda çalışmalar yapmış olan önemli yazarlardır.

Charles Perrault (1628-1695). Fransa’da çocuklara yönelik kaleme alınan kitapların kurucu olarak anılır. Yazar, 14. Lui döneminin halk masallarını bir araya getirerek 1696’da çocukların okumaları amacıyla yayınlamıştır. Yayımlanan eserin içerisinde yer alan bazı masallar şunlardır; *Külkedisi*, *Mavi Sakal*, *Parmak Çocuk*, *Çizmeli Kedi*, *Kırmızı Başlıklı Kız*, *Uyuyan Güzel*. Perrault, peri masallarının çocuklar için çok özel bir anlam ifade ettiğini fark eden ilk yazardır. Bu masallar anlatım yönüyle sade, içerdiği hayal gücü ve zıtlıkların bir arada olmasından dolayı genel olarak çocuklar için ilgi çekici olmuştur. La Fontaine (1621-1695), Fransızca dilinde sahip olduğu edebî yetkinliğini, genel olarak sanat camiasının ilgisini çekebilmek amacıyla yetişkinler için kullandığı bilinse de fabl kaleme almıştır. Antoine de Saint-Exupéry (1900-1944), 1943 yılında yazmış olduğu *Küçük Prenses* adlı kitabıyla yirminci yüzyılın çocuk edebiyatı alanında en popüler eserini dünya çocuk edebiyatına kazandırmış oldu.

Bu eser çocuk edebiyatı açısından bir zirve olarak kabul edilmektedir. Exupéry, yetişkinlerin de çocuklara yönelik yazılan kitapları okuyabileceğini söylemektedir. Çocukluğa adanmış bir mektup olarak nitelenen Küçük Prens (Şirin, 1998: 101), çocuk ve yetişkinler tarafından halen ilgiyle okunan eserler arasında yerini almaktadır. Bu dönemin kaleme alınan eserlerinden çocuk eğitiminin önemli olduğuna dikkat çekmesi açısından biri çok önemlidir. Bu eser Fenelon tarafından oluşturulan *Telemak* adlı eserdir. Bu eser, Fransa veliahdının eğitiminde kullanılması amacıyla Eski Yunan Mitolojisi'nden beslenilerek hazırlanmıştır. 19. yüzyıla gelindiğinde Jules Verne (1825-1905), bilim-kurgu türü macera romanlarıyla Fransız edebiyatı açısından eğlendirici yönü ağır basan çocuk kitapları yazarak bu alanda dikkat çekmeye başlamıştır. Bu eserlerinden bazıları şunlardır: *Kaptan Grant'ın Çocukları*, *Denizler Altında Yirmi Bin Fersah*, *Aya Seyahat*, *İki Sene Okul Tatili*, *Seksen Günde Devriâlem*, *Mişel Strogof*.

Almanya'nın, ilk dönemlerde çocuk edebiyatı alanında kaleme alınmış eserlerinde çocukların dünyası ve gelişim özelliklerinin dikkate alınmadığı görülmektedir. Bunun sebebinin kilise etkisi olduğu ifade edilebilir. Eserlerde, çocuklara yönelik ahlaki kuralların öğretimi bunu kanıtlar niteliktedir. Bu durum 18. yüzyıla gelinceye kadar devam edecektir. Çocukların dünyasına hitap eden ilk ürünlerin Grimm Kardeşler tarafından oluşturulduğu bilinmektedir. Bu iki kardeş, 19. yüzyıl sonuna kadar tüm Almanya'yı gezerek topladıkları halk masallarını özgün üslûplarıyla derlemişlerdir (1824). Karl Friedrich May, Alman edebiyatında macera türünün önemli yazarlarından biridir. Almanya'da ise Steppensöhne isimli eseri İngilizceye de çevrilen Hans Bruman'ın adını zikretmek gerekir (Oğuzkan, 1987: 20, 22, 30).

Amerika, çocuk edebiyatını iki edebî geleneğin üzerine inşa etmiştir. Bunların ilki, John Newberry tarafından İngiltere örneği alınarak oluşturulmuş olan edebî gelenek, ikincisi ise Amerika'ya göç ederek gelen yazarların Avrupa'da etkili olan dışavurumculuk (ekspresyonizm) akımını çocuk kitaplarında ele almasıyla oluşturmuş oldukları edebî gelenektir. Bu alana öncülük eden isim John Newbery olmuştur. Ayrıca bu anlamda bir öncü kabul edilebilecek olan Newbery, çıkardığı Lilliputon Magazine adlı dergiyle de çocuk dergilerinin mustacusu olması bakımından önemlidir (Oğuzkan, 1987: 15).

İtalya’da 1881-1882 yıllarında Carlo Lorenzini (Collodi) seri roman halinde yayımladığı *Pinokyo’nun Maceraları* adlı eseri 1883 yılında kitap olarak basılmıştır. 1886 yılında Edmondo De Amicis *Çocuk Kalbi* adlı kitabı yayımlamıştır. Çocuk edebiyatı alanında ün yapmış olan bu eser İtalyan çocuk edebiyatı için önemli bir yere sahiptir. Gianni Rodari, 20. Yüzyılda İtalya’da çocuk edebiyatı alanında en önemli yazar olarak bilinmektedir. 1970 senesinde Hans Christian Andersen Madalyası’nı kazanmıştır. Çocuk edebiyatı alanında tanınmaktadır. Italo Calvino İtalyan Halk Masalları (1956) adlı derleme ürünüyle çocuk edebiyatına katkıda bulunmuştur. Bruno Munari çocuk edebiyatında önemli bir yazardır. Çocuk edebiyatı için yazılan resimli kitaplarda önemli değişiklikler yapmıştır. Avusturya’da Christine Nöstlinger (1936-2018) yazmış olduğu *Aklından Düşünceler Geçen Çocuk*, *Konrad ya da Konserve Kutusundan Çıkan Çocuk* ve *Saklı Miras* kitaplarıyla çocuk edebiyatı alanında önemli bir yazardır.

1.2.2. Türkiye’de Çocuk Edebiyatının Gelişimi

Çocuk edebiyatının Türkiye’deki gelişimi, cumhuriyet öncesi ve cumhuriyet sonrası olarak iki başlıkta ele alınmalıdır. Cumhuriyet öncesi çocuk edebiyatına bakıldığında ilk çalışmaların Tanzimat döneminde yapıldığı görülmektedir. Türkiye’de çocuk edebiyatının ortaya çıkması, eğitim konusuyla ilgili çalışmaların başladığı Tanzimat dönemine rastlar (Sınar, 2006: 175). Çocuk edebiyatının Türkiye’deki gelişimine bakıldığında, dünya ülkelerinde yaşanan gelişimle benzerlik göstermekle birlikte Tanzimat döneminin, Türk edebiyatında yaşanan önemli gelişmelerde olduğu gibi çocuk edebiyatı açısından da bir milat olduğu görülmektedir. Edebiyatçıların genel olarak yenilikler dönemi olarak belirttiği Tanzimat Dönemi, ülkemizdeki çocuk edebiyatının da gelişimsel serüveninin başlangıcı olarak görülmektedir (Yalçın ve Aytaş, 2016: 39). Tanzimat öncesi kaleme alınmış eserlere bakıldığında çocuklar için genel olarak didaktik yönü ağır basan eserler oluşturulduğu anlaşılmaktadır. Bu kitaplara örnek verecek olursak: Şair Nâbi’ye ait olan *Hayriyye* (1702) ve Sümbülzade Vehbi tarafından kaleme alınan *Lütfiyye* (1791) adlı kitapları örnek verebiliriz.

1859 senesinde Kayserili Doktor Rüştü’nün hazırladığı ve “Çocukların En Seçkini” anlamına gelen *Nuhbetü’l Etfal* isimli alfabe kitabının, Tanzimat döneminde tam anlamıyla çocuklar için hazırlanmış ilk eser olduğu bilinmektedir. Tanzimat

döneminde yabancı eserler çevrilerek çocuk edebiyatında önemli bir adım daha atılmıştır. Şinasi (1826-1869), bunun ilk örneğini ortaya koyan yazardır. Bu dönemde Şinasi, Recaizade M. Ekrem, Ahmet Mithat ve Muallim Naci gibi edebiyatımızın önemli ve ünlü isimleri, özellikle Fransızcadan tercüme ettikleri eserler ve kendilerinin oluşturdukları fabl türündeki şiirlerle çocuk edebiyatımızın ilk önemli eserlerini ortaya koymuşlardır (Temizyürek vd., 2021: 212).

Ziya Paşa, J.J. Rousseau tarafından *Emile* adıyla kaleme alınan eseri çocukların okumaları amacıyla Türkçeye çevirmiştir. Yusuf Kamil Paşa, Fenelon tarafından yazılan *Telemak* (1862) adlı eseri Türkçeye çevirerek, dünya çocuk klasiklerinden olan çevirilerin de ilk örneğini vermiştir. Tanzimat döneminde edebiyatın yanı sıra gazeteciliğin de gelişmeye başladığını ve gazetecilik alanında birtakım yenilikler olduğunu söyleyebiliriz. Bu yeniliklerin ilki çocuk dergisi ve çocuk gazetelerinin yayın hayatına başlamasıdır. Böylece *Mümeyyiz* (1869), matbuat tarihimize ilk çocuk dergisi olarak girecektir. *Mümeyyiz*, cuma günleri aynı adı taşıyan bir gazete eki ve çocuk dergisi olarak yayınlanmaya başlamıştır.

Satı Bey, İkinci Meşrutiyet döneminin çocuk edebiyatı açısından en önemli ismidir. Bu dönemde çocuk edebiyatının temelini atan ve bu konuda önemli çalışmalar yapan Satı Bey, aynı zamanda Darulmuallimîn (Öğretmen Okulu)'de müdür olarak görevde bulunmuştur. Ülkemizde öğretmen yetiştirme konusunda önemli katkıları bulunur. Satı Bey çocuk edebiyatıyla alakalı kitapların sayısının az olmasından dolayı rahatsız olan insanlardandır. Bu konuda neler yapılabileceği konusunda Darulmuallimîn'de bir konferans tertip etmeyi düşünür ve bunu gerçekleştirir. Konferansa sair ve yazarları davet eder. Bu konferansa toplumun ileri gelen şair, yazar, müzisyen ve aydınlarını davet ederek, onlara “şiir ve musikinin talim ve terbiyedeki ehemmiyetini izah eder.” (Elöve, 1911: 3).

İkinci Meşrutiyet dönemi, çocuk edebiyatı açısından önemli gelişmelerin yaşandığı bir diğer dönemdir. Bu dönemde, çocuk edebiyatıyla ilgili olarak fikir ve tavsiye yazıları görülmeye başlanır. Ali Nusret Şûra'yı Ümmet gazetesi içinde yayımladığı bir yazısıyla çocuk edebiyatının önemini belirtmiştir. Bu yazıda gelecekte gençlerin çocuk edebiyatına katkı sağlayacaklarına değinmiştir. Geleceğin gençlerini, yeni rejimin kendilerine emanet edilecek neslini yetiştirmek endişesiyle çocuk eğitim ve

öğretimine verilen önemi artırmışlardır (Enginün, 1985: 190). 1911 yılı Milli Edebiyat hareketinin ortaya çıktığı yıldır. Bu dönemde edebiyatın, çocuklara yönelik bir eğitim aracı olarak kullanılmasına dikkat çekilmiştir. Çocukların kitap seçiminde anne ve babaların rolünün önemli olduğu belirtilir. Ancak çocuk, kitap seçiminde tamamen başıboş bırakılmamalı, anne ve baba çocuğa yol göstericilik yapmalıdır (Enginün, 1985: 191).

Cumhuriyet sonrası çocuk edebiyatına bakıldığında cumhuriyetin ilk yılları, eğitim ve öğretimde önemli ilerlemelerin yaşandığı bir dönemdir. Toplumun okuma-yazma oranında ciddi artışlar görülmüştür fakat çocuk edebiyatı açısından bu dönem ilerlemelerin durduğu bir dönem olmuştur. Bu durum çocukları yetişkinlere yönelik kaleme alınmış kitapları okumaya yönlendirmiştir. Reşat Nuri Güntekin, Halide Edip Adıvar, Yakup Kadri Karaosmanoğlu ve Aka Gündüz'ün kitapları çocuklar tarafından okunan kitaplar olmuştur. Bu yazarlarla birlikte Abdullah Ziya Kozanoğlu, kaleme almış olduğu tarih romanlarıyla çocukların dikkatini üzerine çekmeyi başarmıştır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Milli edebiyat akımı içerisinde değerlendirilen edebiyatçılarımızdan Halide Edip Adıvar'ın Dağa Çıkan Kurt (1922) ile Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun Milli Savaş Hikâyeleri (1947) isimli kitaplarında yer alan Bayrağımızın Altında, Dua Tepe, Ceviz gibi hikâyeler hem bu büyük yazarları tanıtmak hem dil zevki vermek hem de milli bilinç ve insan sevgisi aşılacak için bugün de kullanılabilecek metinlerdir (Sınar, 2006: 188).

1 Kasım 1928 yılında Türk Harf Devrimi yapılmıştır. Yeni alfabe kullanılarak kitaplar yeniden basılmış ve böylece önemli bir yenilik gerçekleşmiştir. 1936 senesinde Milli Eğitim Bakanlığı'nın bünyesinde yer alan Talim Terbiye Kurulu tarafından çeviri olarak pek çok kitap yayınlanmıştır. Talim Terbiye Kurulu destek vererek *Çocuk Esirgeme Kurumu Çocuk Dergisi*, *Çocuk* ile *Yuva* dergileri yayın hayatına kazandırılmıştır.

Cumhuriyetin ilk yılları çocuk edebiyatı açısından millet sevgisi, vatan aşkı, insanlık ve din konularının kitapların içerisinde yer aldığı bir dönemdir. 1940 ve sonrasına gelindiği zaman şiir türünde konular artış göstermiştir. İsmail Hakkı Sunat, İsmail Hakkı Talas ve Hasan Ali Yücel'in öncülüğünü yaptığı öğretmen-eğitimci ozanlar, ilköğretim kademesinde bulunan çocuklar için hazırlanan programların

içerisindeki ünitelerle birlikte belirli gün ve haftalara yönelik hazırlamış oldukları öğüt verici şiirleri buna örnek olarak gösterilebilir. Eflatun Cem Güney, halk hikâyeleri, masal ve efsanelerin yapısında herhangi bir bozulma oluşturmada bunları edebî eser seviyesine çıkaran çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmalarla çocuk edebiyatına önemli katkılarda bulunmuştur. Bu çalışmalara örnek verecek olursak: *Dertli Kaval*, *Nar Tanesi*, *En Güzel Türk Masalları*, *Açıl Sofram Açıl*, *Nasreddin Hoca Fıkraları* ve *Dede Korkut Masalları*. Eflatun Cem Güney'in kaleme almış olduğu *Açıl Sofram Açıl* adlı kitap Danimarka'da bulunan "Hans Christian Andersen Medal Kurumu"nun elli beş ulus içerisinde çağdaş masal yazarları içinden seçerek oluşturduğu onur listesinde yer alan on bir eserden en mükemmel eser olarak kabul edilmiş ve Eflatun Cem Güney bu kitabıyla Andersen Payesi Şeref Diploması ve Dünya Çocuk Edebiyatı Sertifikası almaya hak kazanmıştır.

Cahit Uçuk, çocuk edebiyatı bakımından önemli bir yazardır. Yazarın *Türk İkizleri* (1937) isimli çocuklar için kaleme almış olduğu roman, İngilizce ve Japonca başta olmak üzere birçok dile çevrilmiştir. Cahit Uçuk, 1958 yılında Uluslararası Çocuk Kitapları

Birliği tarafından Hans Christian Andersen Şeref Armağanı adlı ödüle layık görülmüştür.

Yazarın Türk çocuk edebiyatı için kaleme aldığı kitapları şunlardır: *Yalçın Kayalar*

(1942), *Gümüş Kanat* (1962), *Mavi Ok* (1968), *Herte Verte Pitte* (1990), *Esrarengiz Yalı* (1996), *Mavi Derinliklerdeki Sır* (2004).

Doğan Kardeş Yayınları, çocuk edebiyatı için önemli çalışmalar yapmıştır. 23 Nisan 1945 yılında yayın hayatına başlayan dergi en uzun süreye sahip çocuk dergisi olmuştur. 1964 senesinde çocuk roman yarışması açan Doğan Kardeş Yayınları, Mehmet Seyda'nın "*Bir Gün Büyüyeceksin*" adlı romanıyla katıldığı ilk yarışmanın sonucunda birincilik elde etmiştir. Dergi, çocukların edebî zevk elde etmesiyle birlikte bu alana yeteneği olan çocukları edebiyat dünyasına kazandırmıştır. 1970'li yıllarda Doğan Kardeş içerik olarak çizgi roman formatında yayın yapmaya başlamıştır. Böylece derginin oluşturduğu boşluk, *Milliyet Çocuk* tarafından 1977 yılında doldurulmuştur.

Gülten Dayıoğlu (1935-), ocuk edebiyatı için yazdığı kitaplarıyla birçok ödüle layık görülmüştür. 1971 senesinde *Fadiş* isimli romanı yayımlanınca bu alanda tanınmaya başlamıştır. Yazar roman, öykü, bilim kurgu, gezi yazısı türlerinde birden fazla eser kaleme almıştır. Bu eserler şunlardır: *Suna'nın Sereleri* (1974), *lmsz Ece* (1984), *Leylek Karda Kaldı* (1991), *Işın ağı çocukları* (1987), *Doğal Güzellikler lkesi Kenya'ya Yolculuk* (1993). 12 Eylül 1980 yılında ortaya çıkan süreç, Türkiye'de edebiyat açısından bir durgunluğa sebep olmuştur. 1981 yılına gelindiğinde çocuklara yönelik kitaplar yayınlanmaya başlamıştır. Bunlardan bazıları lk Tamer tarafından kaleme alınan *Masal şiirler* ve Selim Başak tarafından oluşturulan *Selimin Horozu* adlı kitaplardır.

Muzaffer İzgü, bu dönemin ocuk kitapları sayısında yaşanan artışta önemli katkıları olan bir yazardır. 1984'te *Ökkeş* adlı kitabıyla çocuklar tarafından ilgi görmüştür. 1980'den sonra masal türü, resimleme tarzında yaşanan gelişmelerle farklı bir boyut kazanmıştır. Bu gelişmeyle yayınevlerinden bazıları eski baskılarda yenilemeye gitmiş, kitaplarda içerik bakımından olmasa da estetik görünüm ve biçimsel bakımdan farklılıklar gözlemlenmiştir. Farklı yayınevleri, Grim Kardeşler ve Andersen gibi masal türünde n yapmış yazarların kitaplarını çoğaltarak ilköğretim kademesinde bulunan çocukların anlayacağı şekilde yenilenmiştir. Bu dönemin diğer dönemlerden farkı, derleme çalışmalarının yerini yazarların özgün bir şekilde üreterek hazırlamış oldukları ocuk kitaplarının kaleme alınmış olmasıdır.

Feridun Oral, Nezihe Meriç, Ahmet Seyda, Hüseyin Yurttaş, Sevim Ak, Zeynep Bassa, Ayla ınaroğlu gibi yazarlar ocuk edebiyatı alanıyla ilgili bu dönemde eserler kaleme almış olan yazarlardandır. Bu yazarların yanı sıra Aytül Akal, ocuklara yönelik yazı yazmayı kendine iş edinen yazarların başında gelmektedir. Çocuklar için oluşturulan kitaplara yenilik bakımından katkı sağlayan edebiyatçılardan biridir. Sadece ocuklara yönelik kitaplar yazan yazarlar da ortaya çıkmıştır. Bestami Yazgan, Gülten Dayıoğlu, Yalvaç Ural, Mavisel Yener, Sevim Ak, Behiç Ak, Mustafa Ruhi şirin, Muzaffer İzgü ve Tacettin şimşek gibi yazarları bu isimler arasında sayabiliriz (Arıcı, 2018: 13).

Cahit Zarifoğlu (1940-1987), 1984 yılında kaleme aldığı *Yrekdede ile Padişah* adlı kitabıyla Türkiye Yazarlar Birliği tarafından Yılın ocuk Edebiyatı Yazarı dln

almaya layık görülmüştür. Çocuk hassasiyetine uygun olarak yazdığı masallarında gelenekten beslenmiştir. Çocuk edebiyatı açısından yazdığı kitaplar şunlardır: *Serçekeş*, *Ağaçkakanlar*, *Katıraslan* (1983), *Motorlu Kuş* (1987). 1980'den sonra çocuklar için diziler oluşturan Milli Eğitim Bakanlığı ile Kültür Bakanlığı, çocuk edebiyatına katkıda bulunan kurumlar arasında yer almışlardır. İlköğretim çağında bulunan öğrencilerle birlikte lise çağında bulunan öğrencilere okuma ihtiyaçlarını giderebilmeleri için farklı türlere ait eserleri yayımlayan Milli Eğitim Bakanlığı, bu sefer de Çocuk Edebiyatı ismiyle özel dizi yayınlamaya başlamıştır. Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), 1998'den sonra doğa ve fen olaylarının nasıl gerçekleştiğini açıklayan kitapları yayınlamaya başlamıştır. Nitelik olarak kaliteli baskı ve renk açısından güçlü kitapların bir araya gelmesiyle, 2005 senesinde Okul Öncesi Kitaplığı başlıklı 12 kitap yayınlamıştır. Çocuk Kitaplığı başlığından oluşan 36 kitapla birlikte başvuru kitabı adıyla yayınladıkları 120 kitapla farklı dizilerde kitaplar yayın hayatına kazandırmışlardır.

1.3. ÇOCUK EDEBİYATININ UNSURLARI

Çocuk edebiyatı eserleri çocukların gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Okuma alışkanlığı kazanmalarından düşünmeye, konuşmadan insanlarla ilişki kurabilmeye kadar çocukların gelişimlerinde çocuk edebiyatı ürünleri önemli bir yerdedir. Çocuk edebiyatı iç yapı ve dış yapı unsurlarından oluşmaktadır. Çocuk edebiyatını oluşturan unsurlar iç yapı ve dış yapı olarak sınıflandırılmaktadır. Dış yapı unsurları boyut, kâğıt, kapak-cilt, sayfa düzeni, resim olarak ele alınmaktadır. İç yapı özellikleri ise konu, karakter, izlek, ileti, dil ve anlatım başlıkları altında incelenmektedir (Sever, 2019: 120-136). Çocuk edebiyatı kitaplarının iç ve dış yapı unsurları çocuğun seviyesine uygun olursa nitelikli olur.

1.3.1. Çocuk Edebiyatını Oluşturan İç Yapı Unsurları

Çocuklar için bir kitabı ellerine aldıklarında dikkat çeken ilk unsur kitabın dış yapı özellikleridir. Kitabın dış yapı özellikleri nitelikli bir şekilde tasarlanmalıdır. Kitabın iç yapı özellikleri de nitelikli olmalıdır. Çocuk kitabın dış yapısına baktığında onu kitaba çeken özellikleri iç yapı unsurlarında da görürse kitapla daha iyi bir bağ kurar. Çocuk edebiyatıyla ilgili yazılan eserlerin dış yapı özellikleriyle iç yapı özelliklerinin birbirleriyle uyumlu bir şekilde oluşturulması gerekir. Her iki unsurunun

da çocukların gelişimlerine katkısı vardır. Çocukların görsel anlamda gelişim göstermelerinde kitapların tasarım özellikleri; hayata, insanlara ve dilsel algılarına yönelik duyarlık geliştirmelerinde ise iç yapı özelliklerinin önemli bir yeri vardır (Sever, 2019: 126).

İç yapı ve dış yapı unsurları bakımından başarılı bir şekilde hazırlanmış bir kitap çocuklara okuma kültürü kazanmaları konusunda yardım eder. Kitaplar hem dış özellikleri hem de iç özellikleri bakımından uygun olmalıdır. Bu nedenledir ki bir eser tasarımsal açıdan ne kadar nitelikli olursa olsun içeriksel açıdan yeterli düzeyde oluşturulmazsa çocuklara yararlı olmaktan uzaklaşır (Oğuzkan, 2013: 370). İç yapı unsurları oluşturulurken çocukların yaş ve gelişim düzeyleri dikkate alınarak kitaplar tasarlanmalıdır. İç yapı özellikleri; konu, karakter, izlek, dil ve anlatım, ileti olarak ele alınacaktır (Sever, 2019: 126).

1.3.1.1. Konu

Kitap oluşturulurken en temel özelliklerden biri konudur. Çocuk edebiyatı alanında konu önemlidir. Konu, bir yazıyı oluşturan, üzerinde söz söylenen, düşünce belirtilen olay, olgu, durum veya sorundur (Özdemir, 2002: 20). Çocuk kitapları oluşturulurken, genel olarak konular çocukların yaş, ilgi, sevgi ve özgürlük ihtiyaçları göz önünde bulundurularak hazırlanmalıdır. Çocuklar kitabı okurken bu konuları inandırıcı bulmalı ve genel okuyucudan da kabul görmüş olarak eser ortaya konmalıdır. Çocuklar eseri okurken eğlenmeli, eserin dinlendirme özelliği olmalı ve eser fikir verici olmalıdır. Çocuklara bazı duygular dayatılmamalıdır. Fakat eser çocuğa vatan sevgisiyle birlikte ulusal bilinç edinmeyi teşvik etmeli ve bu değerlere saygılı bir kişilik oluşturma konusunda çocuğa farkındalık kazandırmalıdır. İçinde yaşanan toplumun kabul ettiği ahlak kurallarının, gelenek ve göreneklerin konu seçiminde göz önünde bulundurulması gerekmektedir (Oğuzkan, 2013: 371). Konular vatan sevgisi, hayvan sevgisi, arkadaşlık gibi konulardan seçilmelidir. Çocuk kitaplarının konuları yurt sevgisi, hayvanlar, ormanlar, doğa, gezegenler, yıldızlar, yaşama duyulan mutluluk, arkadaşlık, dostluk, anne, aile, kardeşler ve diğer aile üyeleri gibi konularla sınırlı olmadığı gibi, yardımlaşma, birlikte çalışma, bilimsel keşifler, zorlukları aşma, problem çözme ve araştırma gibi temaları da kapsayabilir (Güleryüz, 2002: 166). Kitap oluşturulurken didaktik unsurlar bulunmamalıdır. Kitapta saldırgan tutum ve şiddet içerikli konular

normal olaylar gibi algılanacak şekilde gösterilmemelidir. Çocuk kötü davranış ve şiddet yoluyla bir problemi çözüyormuş gibi gösterilmemeli veya bunun bir iletişim unsuru olduğu algısına kapılmamalıdır. Kitaplar oluşturulurken, konu seçiminde ayrımcılık ve ön yargıdan kaçınılmalıdır.

1.3.1.2. Karakter

Çocuk, okuduğu kitaptaki kahraman/karakterle bir bağ kurar ve onu kendisine model almayı tercih eder. Onun gibi düşünebilmeyi, hissedebilmeyi ve onun sergilediği tavırları kendisi de sergilemeyi ister. Bundan dolayı karakter tasviri yapılırken mübalağadan uzak durulmalı, bunun aksine demokratik ve çağdaş insan nitelikleri belirtilmelidir. Çünkü çocuklar karakterleri içselleştirirler. Okuduklarında yer alan kahramanların özelliklerini içselleştirirler ve onları hemen kabullenirler (Kökçü, 2021: 78). Karakter kitapta bulunan kişinin özellikleridir. Karakter, edebî eserlerde geçen bir kişiyi benzerlerinden ayıran temel özelliklerin tümü, olaylarda kişinin davranışlarına yol gösteren ve onda hak edileni belirleyen davranış ve tutum biçimidir (Gencan, Ediskun, Dürder ve Gökşen, 1974: 78; TDK, 2005: 1077-1078).

Çocuk kitaplarında karakter sayısı önemlidir. Çocuk kitapları yazılırken karakter sayısı az olmalıdır. Özellikle yaşı küçük olan çocuklar için oluşturulan eserlerde kahraman sayısı biri ikiye geçmemelidir (Oğuzkan, 2013: 372). Çocuk edebiyatı içerisinde bulunan karakterler açık ve kapalı olmak üzere iki gruba ayrılır. Açık karakter okuyucunun kitapta tüm yönlerini bildiği karakterdir. Yazar, kitaptaki tüm detayları okuyucuya açık karakter aracılığıyla anlatır. Kapalı karakter, okuyucunun bilmediği ve yazarın hakkında az bilgi vermiş olduğu karakterdir. Kitap kurgusunun oluşturulduğu esnada karakterler, kişilik farklılıkları bakımından durağan ve devingen olacak şekilde ikiye ayrılmaktadır. Kitapta sürekli benzer özellikler taşıyan karakter durağan karakterdir. Devingen karakter ise kitapta değişik özellikler gösterir. Çocuklar açık ve devingen karakteri tercih ederler. Çocukların ilgisine ise daha çok açık ve devingen karakter yakınlık gösterir (Sever, 2021: 104-118).

1.3.1.3. İzlek

Çocuk edebiyatında tema açık ve anlaşılır olmalıdır. Çocuk kitaplarında genel olarak kullanılan temalar şunlardır: yardımseverlik, çalışkanlık, vatan sevgisi, empati yapma, demokratik ve çağdaş toplum, arkadaşlık, kardeşlik, aile ve tarihî değerler.

Kitapta ele alınan olaylar ilişkilendirilirken temalardan yararlanılır. Okuyucuyla kitap arasında kurulacak ilişkide tema belirleyicidir. Konu ve izlek kavramları birbirini tamamlayan kavramlardır. İzlek konuyla anlaşılır hale gelir. Örneğin, kitabın konusu hayvanların korunması ise izlek hayvan sevgisi olabilir (Sever, 2019: 129). Çocuk kitapları hazırlanırken temaların yanlış örnek üzerinden aktarılmaması gerekir. Bu durum çocuklar açısından istenmedik etkilerin oluşmasına sebep olabilir Bu sebeple çocuk ürünlerinde verilmek istenen temalar, zihni bulandırmayacak şekilde açık ve net olmalıdır (Oğuzkan, 2013: 370).

1.3.1.4. İleti

İleti, bir şeyi tanımlamak için kullanılabileceği gibi aynı zamanda; örnek verme, karşılaştırmada bulunma, sınıflandırma, bilimsel veriler ışığında hareket etmek olarak da kullanılabilir. Çocuk kitapları hazırlanırken iletiler çocukları hayal kurabilmeye özendirmelidir. Bunu yaparken çocukların gelişim özellikleri dikkate alınıp, duygu ve düşünce dünyalarına uygun eserler ortaya konmalıdır. Yazınsal metinlerde ileti belki bir sorunu, bir insanlık durumunu ya da bir olay ve olguyu aydınlatmaya yönelik olur. Bir bakıma yazarla paylaştığımız ya da metinden yaşantımıza kattığımız şeydir. (Özdemir, 2002: 115). Çocuk kitaplarında ileti insan, doğa ve canlılara karşı duyarlı olacak şekilde belirlenmelidir. Çocuklar içinde yaşadıkları toplum ve dünyayla ilgili değerlerin ne olduğunu iletiler yardımıyla öğrenirler.

1.3.1.5. Dil ve Anlatım

Çocukların edebî metinleri anlayabilmeleri için anlatımın sade, içten, kısa ve yalın cümlelerle yapılandırılması gerekir. Nitelikli çocuk kitapları, çocuk okurun söz varlığını ve dil bilincini geliştiren bir araçtır (Sever, 2019: 131). Kitaplarda kullanılan dil konuşma dilinde kullanılan kelimelerden oluşturulmalıdır. Kitaplarda kullanılan dille konuşma dili arasında bir uçurum olmamalıdır. (Kıbrıs, 2006: 28). Metin içinde yazım hatalarına yer verilmemeli ve noktalama işaretleri kullanılırken yanlışlıklar yapılmamalıdır. Metinde somut kelimeler kullanılmalıdır. Çocuklar metinde geçen anlamını bildikleri ve günlük yaşamlarında kullandıkları kelimelerle metinde bulunan fakat anlamını bilmedikleri kelimelerin neye karşılık geldiğini anlayarak kelime hazinelerinde ilerleme kaydedebilirler. Çocukların yeni kelimeleri öğrenebilmesi bu kelimelerin metinde dört beş defa kullanılmasına bağlıdır. Çocuklar bu yolla cümle

yapısından anlamlar çıkaracak bir düzeye gelebilir. Bu bilinçle kullandığı dil ve anlatıma dikkat eden yazarların eserleri başarılı olur (Sarıkaya ve Aydeniz, 2021: 93). Çocuk edebiyatı eserlerinde kullanılacak kelimelerin anlatım ilkeleri açısından uygun olması gerekir. Çocuklar bu şekilde kitabı okurken anlama konusunda zorlanmazlar. Bu sebeple çocuk edebiyatı ürünlerinde anlaşılması güç, sıkıcı ve ağır bir dilden uzak durulmalıdır (Lüle, 2007: 19). Çocuk edebiyatı eserleri oluşturulurken anlatım birinci ağız ile gerçekleştirilirse kitap çocuklar için daha dikkat çekici ve faydalı bir araç haline gelir. Çocuk bu sayede kitapta yer alan kişilerle daha kolay özdeşim kurabilmektedir (Sarıkaya, 2019: 224). Çocuk okuyacağı kitaplarla Türkçenin zenginliği, dil bilgisi kuralları ve anlatım özelliklerini hissederek dil gelişimine katkıda bulunur.

1.3.2. Çocuk Edebiyatını Oluşturan Dış Yapı Unsurları

Çocuk kitaplarını oluşturan dış yapı unsurları kitapların tasarım yönlerini ortaya koymaktadır. Çocuklar dış yapı unsurlarıyla kitaplara karşı bir bağ kurabilirler. Dış yapı unsurları çocukların kitaba karşı sergileyecekleri tutumda belirleyici bir özelliktedir. Çocuklara öğretilmek istenen davranışlar nasıl ki okul öncesinde kurumlarda oyun olarak öğretiliyorsa kitaplar da öncelikle bir oyun aracı olacak şekilde çocuğa sunulmalıdır (Kıbrıs, 2016: 39). Çocuklar kendilerine hitap eden kitaplara ilgi gösterirler. Kitap çocuğun dikkatini çekecek şekilde hazırlanmalıdır. Kısacası çocuk, kitabı ilk gördüğünde beğenmeli ve onu satın almaya istekli hâle gelmelidir (Arıcı, 2018: 50). Çocuk kitapları özen gösterilerek hazırlanırsa çocuk kendine değer verildiğini anlar. Çocuk edebiyatını oluşturan dış yapı unsurları boyut, kâğıt, kapak, sayfa düzeni ve resim gibi kavramlardan oluşmaktadır. Çocuk edebiyatının dış yapı özellikleri boyut, kâğıt, kapak, sayfa düzeni ve resim olarak ele alınmaktadır (Sever, 2019: 121).

1.3.2.1. Boyut

Okul öncesi kademesinde bulunan çocuklara yönelik hazırlanan kitaplar oyuncak özelliği taşımaktadır. Bu özelliği kitapların tasarlanırken şekil ve boyut bakımından farklılıklar barındırmasını gerektirmektedir. Çocukların taşırken zorlanmayacakları kitaplar olması gerekir. Çocukların dikkatlerini çekecek kitaplar olmalıdır. Sürekli aynı boyutlardaki kitaplar yerine farklı boyutlu kitapların tercih edilmesi gerekir (Tür ve

Turla, 2005: 37). Kitaplar hazırlanırken boyut ve içerik bakımından birbiriyle uyumlu olmalı ve çocukların kolayca taşıyabileceği bir şekilde hazırlanmalıdır.

1.3.2.2. Kapak

Çocuk, bir kitabı okumaya başlamak isterse bunu sağlayacak en önemli özellik kitabın kapağıdır. Kitap özen gösterilerek tasarlanmalı, çocuğu kendine çekebilmeli, çocukta ilgi ve merak duygusunu artırmalıdır. Kitap hazırlanırken sadece ilgi çekmek ve hoş bir görüntüye sahip olabilmek için içerikten farklı bir şekilde oluşturulamaz. Kitapta anlatılan konu, kapak tasarımı yapılırken kullanılan resimler üzerinden çocuğa ipucu verecek bir şekilde hazırlanmalı, fikir verici olmalı, en önemlisi çocuğun ön bilgisini harekete geçirebilmelidir. Bunu yaparken çocuğun kitabı uzun süre kullanabilmesi için kapak dayanıklı olacak şekilde tasarlanmalıdır. Çocuk bu şekilde kitaba ilgi gösterir. Çocukta kitaba karşı ilgi eksikliğine neden olacak kapak, çocukla kitap arasındaki yakınlaşmanın önüne geçer (Çer, 2016: 91). Çocuk, kitap içeriğine yönelik ilk izlenimini kapak yardımıyla edindiği için kapak tasarımı çok önemlidir. Kapak çocuğun ilgisini çekecek şekilde olmalıdır. Çocuğun içinde yaşadığı dünyayı bilen, ona kitap okumayı davranış haline getirebilecek kapak tasarımlarına her zaman ihtiyaç vardır (Temizyürek vd., 2021: 32). Kitapların dayanıklılığını sağlayan en önemli özellik kapak olarak karşımıza çıkar. Kapak hazırlanırken ciltleme tekniğine de özen gösterilmesi kitabın uzun süre boyunca kullanılabilmesini sağlamaktadır. Zira dikiş veya cilt kullanılmadan tasarlanan bir kitap kısa sürede dağılır ve kullanılamaz hale gelir (Oğuzkan, 2013: 37). Kitaplar hazırlanırken farklı türde ciltleme teknikleri kullanılır. Bunlar çocukların ilgi ve odak noktasını kitaba yönlendirmesi için yapılır. Kitapların üç türlü ciltlenme şekli vardır. Bunlardan birincisi sicimle ciltleme ince tel ya da iplikle dikilmesi; ikicisi tel zımbayla dikme; üçüncüsü kitap formlarının tutkallama tekniğiyle bir araya getirilerek ciltlenmesidir (Karatay, 2018:93). Çocukların gelişim özellikleri dikkate alınarak kitap kapakları tasarlanmalıdır. Çocukların eğitim kademeleri yükseldikçe kitabın kapak özellikleri de değişiklik göstermektedir. Kitap kapaklarının dayanıklı olabilmesi için ip ve tutkal kullanılmalıdır. Kitap kapaklarındaki dikişin tel yerine ip ve tutkal kullanılarak desteklenmesi de son derece önemli bir diğer noktadır (Kıbrıs, 2016: 40).

1.3.2.3. Kâğıt

Çocuk edebiyatıyla ilgili kitaplarda kâğıt, yırtılmayacak, yıpranmayacak, kirlenmeyecek ve parlamayacak matlıkta olacak şekilde hazırlanmalıdır. Çocuk kitaplarının sayfaları, uzun yıllar boyunca kullanılacak şekilde hazırlanarak ciltleme tutkal ve dikiş kullanılarak sağlamlaştırılmalıdır. Çocukların kitap okurken zorlanmaması için kâğıtların onları yormayacak biçimde olması gerekir. Okumanın kolaylaşması için birinci sınıf hamur veya ikinci sınıf hamur kâğıtların kullanılması değerlidir (Kıbrıs, 2016: 40). Çocukların gözünü yormayacak, mat olacak, birinci ve ikinci kalitede kâğıt hamur kullanılarak çocukların kitaptan verim alması kolaylaştırılır.

1.3.2.4. Sayfa Düzeni

Kitap sayfalarındaki resim, fotoğraf, yazı gibi tüm unsurların birbiriyle uyumlu olması gerekir. Sayfa kenarları oluşturulurken boşluklar iyi ayarlanmalıdır. Resimler, metindeki akıcı anlatımı engellemeyecek bir biçimde yerleştirilmelidir. Sayfada yer alan yazılar tek sütun halinde verilmelidir. Çocukların kitabı kolay okuyabilmesi için satırlar arasında normalden fazla boşluk bırakılması gerekir. Metindeki harflerin nasıl kullanılmış olduğu önemlidir. Çünkü bir kitap sayfasının düzenini aynı sayfa içinde yer alan resim vb. unsurlar büyük ölçüde etkiler (Oğuzkan, 2013: 368). Yazılan yazı ve çizilen resim, sayfaların kenar boşluklarında dengeli bir şekilde hazırlanmalı görsellik olarak olumsuz yansımamalıdır. Sayfaların tasarımında gösterilen özen ve dikkat, çocukların kitaba karşı sevgi ve saygı oluşturmalarını sağlayan önemli etkenlerdir (Sever, 2019: 122). Kitaplar hazırlanırken yazı puntolarına dikkat edilmesi önemli bir detaydır. Çocukların eğitim kademelerine göre yazı puntoları hazırlanmalıdır. Punto harf karakterinin boyutunu ve harf tipinin çizgileri arasındaki boşluğu ölçmek için kullanılır. Bir inçte 72 punto(nokta) vardır ve bir inç 1.7 cm'dir. Okul öncesi veya okumaya yeni başlayan çocuklar için 36 punto kullanılabilir. Daha büyük çocuklar için 12 punto normal sayılır (Güleç ve Geçgel, 2006:169).

1.3.2.5. Resim

Çocuk edebiyatı eserlerinde resim çok önemli bir özelliktir. Çocuklar kitapları okurken resim yardımıyla okuduklarını anlarlar. Resim, çocukların hayal gücünün gelişmesini sağlayan en önemli unsurların başında gelmektedir. Çocuğun duygusal olarak gelişmesinde ve estetik beğenisinin oluşmasında resimlerin payı büyüktür (Arıcı,

2018: 51). Çocuk edebiyatı kitapları yazabilmek uzmanlık isteyen bir durumdur. Kitabın resimlerini oluşturan kişinin yazar kadar çocuğun yapısını bilen, kültürlü, bilgili ve yorumlama gücü yüksek olması gerekir (Temizyürek, vd., 2021: 28). Kitap yazarı ve resim çizeri uyumlu olduğunda kitap başarılı olur. Çocuğun neyi sevdiğini bilmeleri gerekir. Çocuk ve kitap arasındaki etkileşimde resimlerin doğru şekilde işlev görmesi için çocuk kitapları çizen sanatçıların çocuğun dünyasını iyi anlaması, ilgi ve ihtiyaçlarını bilmesi gerekmektedir (Sever, 2021: 166). Çocuklar çizilen resimler aracılığıyla algı, yorum, anlamlandırma, bağlantı kurabilme, fikir üretebilme gibi becerilerini öğrenirler. Özellikle okul öncesi ve ilköğretimin birinci kademesindeki çocuklara göre hazırlanan kitaplarda yer alan resimler, çocuğun renkli ve devingen dünyasına yeni olanaklar ve kapılar aralar, bunun için görseller, sanatçı duyarlılığıyla yapılmalıdır (Sever, 2000:645). Çocuklar bu kitapları okuyarak hem dil gelişimlerini desteklerler hem de okuma kültürü edinmeye başlarlar.

İKİNCİ BÖLÜM

VURAL KAYA'NIN HAYATI VE EDEBÎ KİŞİLİĞİ

2.1. VURAL KAYA'NIN HAYATI

Vural Kaya, 12 Mayıs 1975 tarihinde Konya iline bağlı Seydişehir ilçesinde dünyaya geldi. İlkokulu Konya'nın Seydişehir ilçesinde tamamladı. Ortaokul eğitimini almak için Konya'ya gelen yazar daha sonra lise eğitimini 1995 yılında Karaman İmam Hatip Lisesi'nde tamamladı. 2003'te Konya Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde lisans eğitimini tamamlayarak mezun oldu. 2007'de Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nden “*Cahit Zarifoğlu'nun Çocuk Kitaplarında Temel Değerler*” adlı yüksek lisans tezini tamamladı. Lisans eğitimini 2003 yılında Konya İlahiyat Fakültesi'nde tamamlayan yazar, yüksek lisansını Din Eğitimi alanında Cahit Zarifoğlu'nun kitapları üzerine yaptı (Kılıç, 2018).

Vural Kaya'nın edebiyat ve sanata yönelik çalışmaları lise dönemlerine denk gelir. Üniversitede öğrenciyken *Turnusol Edebiyat* adlı bir dergi çıkardı. Vural Kaya'nın *Dergâh*, *Hece*, *Kaşgar* gibi edebiyat ve sanat dergilerinde şiir, eleştiri ve deneme türlerinde kaleme almış olduğu yazıları yayınlandı. Vural Kaya, çocuklar için kaleme aldığı kitapları ve şiir kitaplarıyla bilinir. Şiir türünü değerlendiren eleştiri yazıları kaleme alan şair, bu yönüyle modern şiire katkıda bulunur. Vural Kaya, *Diyanet Çocuk Dergisi*'nin 2012 ve 2013 yıllarını kapsayan döneminde yayın koordinatörü olarak görev yaptı. Ülke genelinde birçok okulda çocuklar ve gençlerle bir araya gelen yazar, çeşitli söyleşi ve etkinliklerle her yaştan okurlarıyla bir araya geldi. Türkiye Yazarlar Birliği, *Kuşların Kalbine Dokunmak* adlı kitabıyla Vural Kaya'yı 2016 senesinde çocuk edebiyatı ödülüne layık gördü. Vural Kaya, yayıncılık alanında çalışmalarına devam etmektedir. Ülke çapında birçok ilkokul ve ortaokulda sosyal projelerde aktif rol oynamakta, söyleşilere katılmakta, imza günlerinde okurlarıyla buluşmaktadır (Kılıç, 2018).

2.2. VURAL KAYA'NIN EDEBÎ KİŞİLİĞİ

Vural Kaya, *Çocuklar Gibi Güzel Öyküler* adlı antoloji kitabını kaleme almıştır. Antoloji içerisinde bulunan masal ve hikâyelerin, çocukların ruhsal gereksinimlerini karşılamakta önemli olduğu belirtilmektedir. Eser aynı zamanda çocukların dil gelişimlerini desteklemekte, kitap sevgisi kazanmalarına yardımcı olmakta, edebî zevk

ve estetik değ rlere erişmelerinde, hayal g   lerinin oluşmasını sağlamakta ve birçok konu hakkında anlamlandırma yapabilmeleri için çocuklara yardımcı olmaktadır. Yazarın bir diğer antoloji eseri de * ocuklar Gibi G  zel     ler*'dir. Antolojide yer bulan masal ve     lerin,  ocuk okurların ruhsal ihtiyaçlarını karşılamada, dil gelişimlerine katkı sağlamada, kitap sevgisini aşılayıp, ilk edebî ve estetik değ rleri oluştırmada, hayal g   lerini artırmada, desteklemede, çeşitli konu ve kavramları anlayıp idrak etmelerinde önemli rol oynadıkları ifade edilebilir (Kılıç, 2018). *Kumbarama Dolan şiirler*, onun 2011 yılında yayınlanan şiir kitabıdır. Kitabın içinde 23 adet şiir bulunmaktadır. Bu şiirleriyle yazar;  ocuk hakları, kuşlar, masal, hayvan sevgisi, anne ve baba sevgisi, nine ve dede sevgisi, çocukluk ve zaman gibi konuları işlemiş ve çocukların bu kavramları şiirler üzerinden öğrenmelerine katkı sağlamıştır. şiirlerini kaleme alırken önem verdiği özelliklere göre şiirlerini oluşturmuştur. Türkçenin etkili bir şekilde kullanımı,  ocuk hassasiyetlerinin gözetilmesi, açık ve anlaşılır bir dil kullanma, anlatımın akıcı olması, çocuğun kelime hazinesine katkıda bulunma gibi özellikler yazarın önem verdiği kavramlar olarak ifade edilebilir. *Kuşlar Benekli G ky   * adlı kitabı çocuklara yönelik denemelerden oluşmaktadır. Bu kitap 2016 yılında yayınlanmıştır. Yine 2016'da deneme türünde yazdığı bir diğer kitabı * ocuklar ve Bir G  n* adlı kitaptır. Denemelerinde genel olarak şehir ve apartman yaşantısının  ocuk dünyasındaki etkisi, hayvan sevgisi ve doğa,  ocuk hakları, okul ortamı ve sevgi gibi konuları ele almıştır. Yazar, kuş metaforunu hemen hemen tüm ürünlerinde kullanmaktadır. Eserlerinde güvercin, yusufçuk, bıldırcın ve kumru türündeki kuşları kullanır. Kitapta kuşların kullanılmasının sebebi çocuklarla benzer yönlerinin olmasıdır. Bu benzerlik hem çocukların hem de kuşların  zg r olmasından kaynaklanmaktadır. Yazdığı denemelerinde çocuklara dokunabilmesi,  ocuk gerçekliğine göre kitap yazması, konu seçimini yaparken ahlak, mill  kültür ve insan değ rlere uygun olarak eser kaleme alması, çocuklara eğlenceli bir ortam sunabilmesi bakımından başarılı eserler ortaya koymuştur. Konuyla ilgili resimlerin ilgi çekici bir şekilde tasarlanması, kitap baskısının kaliteli olması gibi özellikleri eserlerinde çocuğa g relik kavramına uygun olarak ürünler ortaya çıkarıldığını göstermektedir. Vural Kaya, şiir yazma sürecinde ilk zamanlar yavaş bir şekilde ilerlemek istediğini ifade etmektedir. Kaleme aldığı şiirlerinde İsmet  zel etkisi görülür. İsmet  zel'in şiirlerini okuduğunda kendisinin de şiir yazmaya hevesli olduğunu ifade etmektedir. şiir yazma

sürecinin başlangıçta yavaş ilerlediğini ifade eden Vural Kaya, hayatının kronik noksanlığına bağlar şiirle buluşmasını (Kılıç, 2018).

Felsefe, edebiyat ve kuram-eleştiri türleriyle ilgili öyküler okumaya özen göstermektedir. Ve iyi bir okur olabilmenin yolunun bir kavramla ilgili olarak 5-6 ay gibi bir zaman zarfında düzenli çalışmalar yapmaktan geçtiğini dile getirmektedir. Okuyucularla sohbet havasında bir anlatım tarzı benimsemiştir. Bu anlatım tarzıyla okuyucularla bir samimiyet kurmayı düşünmektedir. Yazılarını yazarken üslup olarak yoğunluktan yararlanır. Bunu yapmasındaki amaç yazılarının okuyucular tarafından rahatlıkla okunabilmesi ve anlaşılabilmesini sağlamaktır. Onun yazıları genel olarak bir rehber konumundadır. Okuyucularına net ifadeler kullanarak onları yönlendirme işlevi üstlenir. Yazılarında öğüt verici bir anlatım tarzı vardır. Toplumun değer ve eğitim anlayışına bağlı kalarak yazılarını oluşturur. Yazılarında toplumun kültürü ve tarihine yer vererek okuyucuların dikkatini buraya vermesini amaçlamaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. YÖNTEM NEDİR?

Yöntem, çalışmanın diğer araştırmacılar tarafından tekrarlanabilmesi amacıyla ilgili prosedürleri (talimatları) içinde barındıran bölümdür. Uygulanan prosedürler ve sonuçların güvenilirliğiyle ilgili okuyuculara güvence veren bölümdür. Veri toplama ve analiz süreçlerinde izlenen adımlar açık olarak tanımlanmaktadır. Bu bölüm, çalışmayla ilgili araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplanması ve çözümleme kavramlarından oluşmaktadır.

3.2. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Vural Kaya'nın çocuk kitaplarının çocuk edebiyatını oluşturan unsurlar bakımından incelenmesinin amaçlandığı bu çalışma, ortada konan durumla ilgili doküman incelemesi yapılarak sonuçlandırılacaktır. Doküman incelemesi ilgili kaynakların incelenmesidir. Bu inceleme bir araştırma konusuyla ilgili belirli bir zaman diliminde üretilen materyallerin ya da farklı kaynaklar tarafından değişik zamanlarda oluşturulan belgelerin geniş bir zaman çerçevesinde analizini mümkün kılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 187).

Araştırmada, Vural Kaya'nın *Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları* tarafından hazırlanan

Çevre Bildirisi, Ramazan Bildirisi, İyilik Bildirisi, Merhamet Bildirisi, İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler, Kâşif Çocuk Yayınları tarafından hazırlanan *Ömer'le Bir Kutu Macera Ali Kuşçu, Ömer'le Bir Kutu Macera Uluğ Bey, Ömer'le Bir Kutu Macera İbn-i Karaka , Ömer'le Bir Kutu Macera Fuat Sezgin, Kayalıpark Yayınları* tarafından hazırlanan *Kuşların Kalbine Dokunmak, Çocuklar ve Bir Gün Değerli Öncüler Kitaplığı* tarafından hazırlanan *yediden yetmiş Aliya İzzetbegoviç Aliya ve Mecaz Yayınları* tarafından hazırlanan *Değerli Öncüler Âkif'im, Değerli Öncüler-1 Necipcik* adlı eserleri çocuk edebiyatını oluşturan unsurlar açısından okunup taranacaktır. Vural Kaya'nın bu eserleri iç yapı ve dış yapı unsurları bağlamında incelenecektir.

3.3. EVREN VE ÖRNEKLEM

Bu çalışmada evren, Vural Kaya'nın çocuk edebiyatı alanıyla ilgili yazmış olduğu kitaplar olarak belirlenmiştir.

Araştırma oluşturulurken belirlenen örneklem, Vural Kaya'nın çocuk kitapları (14 adet) olarak oluşturulmuştur.

Tablo 3.1. Vural Kaya'nın İncelenen Eserleri

1.	<i>Çevre Bildirisi</i>	<i>Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları</i>
2.	<i>Ramazan Bildirisi</i>	Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları
3.	<i>İyilik Bildirisi</i>	Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları
4.	<i>Merhamet Bildirisi</i>	Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları
5.	<i>İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler</i>	Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları
6.	<i>Ömer'le Bir Kutu Macera Ali Kuşçu</i>	Kâşif Çocuk Yayınları
7.	<i>Ömer'le Bir Kutu Macera Uluğ Bey</i>	Kâşif Çocuk Yayınları
8.	<i>Ömer'le Bir Kutu Macera İbn-i Karaka</i>	Kâşif Çocuk Yayınları
9.	<i>Ömer'le Bir Kutu Macera Fuat Sezgin</i>	Kâşif Çocuk Yayınları
10.	<i>Kuşların Kalbine Dokunmak</i>	Kayalıpark Yayınları
11.	<i>Çocuklar ve Bir Gün</i>	Kayalıpark Yayınları
12.	<i>Yediden yetmişe Aliya İzzetbegoviç Aliya</i>	Değerli Öncüler Kitaplığı
13.	<i>Değerli Öncüler Âkif'im</i>	Mecaz Yayınları
14.	<i>Değerli Öncüler-1 Necipcik</i>	Mecaz Yayınları

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI VE ÇÖZÜMLENMESİ

Bu çalışma hazırlanırken öncelikle araştırma konusu hakkında alan yazını taraması yapılarak çocuk edebiyatıyla ilgili kaynaklar okunarak gerekli bilgiler elde edilmiştir. Daha sonra araştırma konusu olan Vural Kaya'nın kitaplarının basılı yayın

şeklinde temin edilmesi tamamlanmıştır. Çalışma esnasında oluşan veriler çözümlenirken betimsel analiz tekniği tercih edilmiştir. Betimsel analiz yapılırken araştırma esnasında varılan bilgi, veri ve bulgular önceki belirlenmiş çerçeve içinde değerlendirilerek yorumlandırılır. Bu analizin amacı ise elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış şekilde okuyucuya sunmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 224).

Çalışma esnasındaki veriler, Sedat Sever'in (2019) *Çocuk Edebiyatı ve Okuma Kültürü* ve *Çocuk ve Edebiyat* (2021) isimli yapıtlarında belirtmiş olduğu kavramsal çerçeve içerisinde değerlendirilecektir. Bu çerçeve şu şekilde ifade edilebilir. Çocuk edebiyatını oluşturan iç yapı unsurları; konu, izlek, karakter, ileti ve dil ve anlatım, dış yapı unsurları; boyut, kağıt, kapak, sayfa düzeni ve resimler kavramlarıdır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

VURAL KAYA’NIN ÇOCUKLARA YÖNELİK ESERLERİNDE ÇOCUK EDEBİYATI UNSURLARI

Vural Kaya’nın çocuk edebiyatı için kaleme aldığı kitapları iç yapı ve dış yapı unsurları bakımından incelenecektir. Bu inceleme Vural Kaya’nın kitaplarının çocuk edebiyatını oluşturan unsurlar bakımından nasıl ele alındığını tespit etmek için yapılmıştır. İç yapı ve dış yapı unsurlarını oluşturan her bir kavram bir başlık olarak ele alınıp kitaplar o başlık altında yorumlanmıştır.

4.1. İÇ YAPI UNSURLARI

Çocuk edebiyatı kitaplarını oluşturan iç yapı unsurları konu, izlek, karakter, dil ve anlatım, ileti olacak şekilde belirlenmiştir.

4.1.1. Konu

Çocuk edebiyatını oluşturan iç yapı unsurlarından olan konu başlığı altında Vural Kaya’nın giriş bölümünde sınırlandırılan kitapları ayrı ayrı incelenmiştir.

Çevre Bildirisi

Yazar Vural Kaya kitabın ilk bildirisinde çocuklara çevrenin ne olduğunu anlatmaya çalışmıştır. Çocukların içinde bulundukları evin, eğitim için gittikleri okulun veya oyun oynamak için arkadaşlarıyla vakit geçirdikleri ortamların hepsinin çevreyi oluşturduğunu dile getirir. Çocukların çevreleriyle dost olmaları gerektiğini ifade etmektedir. Vural Kaya’nın çocuklar için yazdığı *Çevre Bildirisi* adlı kitabının konusu çocuklara çevre ahlakını benimsetmek, çevre sevgisi edinmelerini sağlamak ve çevrelerini korumalarını çocuklara bildirmektedir. Onlara çevre ve doğa sevgisinin önemli olduğunu anlatmaya çalışmıştır. Çevrenin güzelliklerine dikkat çekilerek çevreye karşı duyarlı bireyler yetiştirmesi gerektiği ifade edilmektedir. Sade ve anlaşılır bir dil kullanılarak çocuklara çevre kirliliği konusu ve doğal kaynakların yanlış kullanımı sonucunda ortaya çıkan çevre sorunlarının anlatımı sağlanmıştır. Çocuklara çevrenin nasıl korunabileceğine dair kolay ve etkili olabilecek davranışların öğretilmesi amaçlanmıştır. Çevrelerine karşı sorumluluk alabilen insanların yetişmesi gerektiğiyle ilgili bilgiler verilmektedir. Kitapta toplam 30 adet bildiri bulunmaktadır. Bu bildiriler çocukların anlayabileceği şekilde kısa ve kolay okunabilir bir şekilde hazırlanmıştır. Bu

bildiri maddelerinin amacı çocukların çevre bilinciyle yetişmiş ve çevre ahlakına sahip bireyler olmalarını sağlamaktır. Aşağıdaki alıntı bu ifadelerle örnek olarak verilebilir.

“1. İki gözüm, can parem. Her şey, etrafımızdaki her şey bizim çevremizdir. Çevremiz hem bu gününüz hem de geleceğimizdir. Çevre sana emanettir. Çevrenle dost ol. Çevreni gözet, koru. Kendine sahip çıktığın kadar, çevrene de aynı güzellikle sahip çık.” (Kaya, 2019: 2)

Merhamet Bildirisi

Vural Kaya'nın, *Merhamet Bildirisi* adlı kitabının konusu merhamettir. Bu kavramı, çocukların anlayabileceği bir üslupla kaleme alan yazar merhametin ne olduğuna, insanlar için nasıl bir anlam ifade ettiğine ve merhamet sahibi olan insanların güzel davranışlarına değinerek çocukların merhamet konusunda bilgi sahibi olmalarını istemiştir. Kitap yazılırken çocuklar açısından anlaşılabilir bir üslup kullanılmış çocukların merhameti anlayabilmesi için somut örnekler kullanılmıştır. Vural Kaya, merhameti 27 bildiri şeklinde kısa ve öz bilgilerle çocuklara anlatmaya çalışmıştır. Bu ifadelerle örnek aşağıdaki alıntıda verilmiştir.

“2. Can parem; merhameti anlamaya çalışalım biraz birlikte. Merhametin insanlığın temeli olduğunu hissedelim. Merhamet olmadan insanlık olamayacağını bir anlayalım şöyle güzelce. Ne dersin?” (Kaya, 2020: 4)

Ömer'le Bir Kutu Macera Uluğ Bey

Kitap, Ömer isimli bir çocuğun bir kutu yardımıyla zamanda yolculuk yapmasını anlatır. Bu yolculuk esnasında Türk-İslam tarihinin önemli bilim adamlarından ve aynı zamanda bir hükümdar olan Uluğ Bey ile tanışarak onun bilim açısından yaptığı çalışmaları yakından izlemesini anlatmaktadır. Çocuklar kitabı okumaya başladıkları zaman Uluğ Bey tarafından gerçekleştirilen gökyüzü gözlemleri, Semerkant'ta bulunan rasathanesinde ortaya koyduğu çalışmalar ve o dönemde bilim dünyasına yönelik heyecanlı bir yolculuk yapmış oluyor. Yapılan alıntı da buna açıklık getirmektedir

“Uluğ Bey yanındaki sedirde bulunan yeri eliyle bana gösterdi. Oturduğumda bir görevli, elinde tepsiyle içeri girdi. Tepside bulunan ayranı önce bana sonra Uluğ Bey'e ikram etti. Uluğ Bey gülümseyerek ayranı işaret etti ve “ ‘Bu ayranın içinde bir çiçeğin özü var, birazdan sıra dışı olaylar yaşayabilirsin evlat, bunu bilmende fayda var diye

düşünüyorum.’ ” dedi. Daha ilk yudumumda ne kadar susadığımı düşündüm. Soğuk ayran hoşuma gitmişti. İçinde gizemli özün olduğunu önceden bilerek içmek bana güven vermişti. Uluğ Bey’in yanında olmamın şokunu atlatamamıştım ve bütün vücudum titriyordu.

-Sen iyi bir çocuksun Ömer. Bilgiye merakın o kadar güzel ki. Buraya gelerek beni çok mutlu ettin.

-Teşekkür ederim. Sizinle tanışmış olabilmeme hâlâ inanamıyorum. Bildiklerinizi ben de bilmek isterdim. Hem de hepsini.

Uluğ Bey gülümsedi:” (Kaya, 2020: 24)

Ömer’le Bir Kutu Macera Ali Kuşçu

Kitabın konusu, Ömer adlı bir çocuğun dedesine ait olan bir kutuyu çatı katında bulması ve bir harita yardımıyla zaman yolculuğuna çıkarak, Türk-İslam tarihinin ünlü bilim insanlarından biri olan Ali Kuşçu ile tanışmasını anlatmaktadır. Ömer’in babası Ömer’e bir teleskop hediye etmiş, Ömer bu teleskobu kullanarak yıldızları incelerken sandığın içinde bulunan haritada bir yıldızın parladığını fark etmiştir. Bu yıldızdan yansıyan ışık Ömer’i 15 yüzyılda Ali Kuşçu’nun dönemine götürmüştür. Bu yolculuk esnasında Ömer dönemin İstanbul’una gelmiş ve Ali Kuşçu ile karşılaşmıştır. Ömer, Ali Kuşçu’nun astronomi ve matematikle ilgili yaptığı çalışmalara tanıklık etmiştir. Ali Kuşçu, Timur İmparatorluğu ve Osmanlı Devleti’nde çeşitli bilimsel çalışmalar gerçekleştirmiştir. Bu çalışmalardan biri İstanbul’un enlem ve boylam hesaplamasıyla ilgili yaptığı çalışmadır. Bunun yanında Fatih Külliyesi için ders programı hazırlamıştır. Vural Kaya, böylelikle çocuk okuyucuların kendi medeniyetlerinin yapı taşlarını oluşturan ünlü bilim insanlarından biri olan Ali Kuşçu’nun yaptığı çalışmalarla çocuklara bilimsel çalışmaları sevdirmeyi hedeflemiştir. Konunun çocuklar tarafından anlaşılması için kitaptan yapılan alıntı aşağıda verilmiştir.

“Hayretle gözelerimi teleskoptan çektim ve macera kutuma ufak bir bakış attım. Bir de ne göreyim, kutum açılmıştı ve yeni bir bilim yolculuğunun müjdesini veriyordu bana. Hemen kutuma yöneldim. Kapağı kaldırdım ve yıldızın, haritanın hangi bölgesinde parlayacağını beklemeye başladım. Parmaklarımla haritayı okşar gibi taramaya başladım.

İlk parladığı âni dahi kaçırmak istemiyordum. İlk parıltıyı gördüğüm anda sevinçten yerimde zıplamaya başladım. Türkiye'nin en güzel şehrinin üzerinde parlıyordu yıldız:

İstanbul'da..." (Kaya, 2020: 10)

İyilik Bildirisi

Vural Kaya'nın *İyilik Bildirisi* adlı kitabının konusu iyiliktir. Kitapta iyiliği 30 madde halinde çocuklara anlatmıştır. İyilik kavramı İslam dininde önemli bir yer edinmektedir. İnsanların iyilik yapması ve birbirlerini sevmeleri İslam dinin emirlerinden biridir. Türk kültüründe iyilik kavramı köklü bir geçmişe sahiptir. Bir kelimeyle sınırlı kalmaz kendini farklı kavramlar içerisinde de gösterir. İyilik yardımlaşma ve dayanışmayla aynı anlamlara gelecek şekilde kullanılmaktadır. Türk kültüründe insanlar zor zamanlar geçirirken komşularına, akrabalarına yardımda bulunurlar. İyiliği ele alırken Türk kültüründe misafirperverliğin önemine değinilmelidir. Misafirin kim olduğu önemli değildir. Önemli olan onun insan olması ve değerli olmasıdır. Vural Kaya *İyilik Bildirisi* adlı kitabında iyiliği erdemler üzerinden çocuklara ifade etmektedir. Bunu yaparken adalet, merhamet, memleket sevgisi kavramlarıyla iyiliği çocukların anlayabileceği somut bir hale getirmektedir. 30 adet bildiri üzerinden öğüt verecek şekilde çocuklara aktarmaktadır. Konuya açıklık getirmesi için ilgili alıntı aşağıda verilmiştir.

"20. Anne ve babana iyilik et; onlara iyi davran. Anne babaya iyilik ve saygı, dünyanın en güzel davranışıdır. Budur iyiliklerin sultanı. Güzel kitabımız Kur'an, anne babalarımızı nasıl anlatıyor biliyor musun? Bilmiyorsan hemen araştırıp öğrenmen de bir iyiliktir. Haydi, bu iyiliği yap bana!" (Kaya, 2019: 29)

İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler

Vural Kaya *İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler* adlı kitabında, İslam dinin son peygamberi Hz. Muhammed'in anlattığı hikayeleri kaleme almıştır. Bunu yaparken amacı çocukların yaşanmış olan olaylar üzerinden ders çıkarmalarını sağlamaktır. Kitap 9 bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler şunlardır: Bahçede Bulunan Altın Küpü, Zavallı Köpeğin Susuzluğu, Mağaranın Kapısını Açan İyilikler, Tevbe Eden Adamın Bağışlanma Öyküsü, Sadaka ve Samimiyet, Allah İçin Sevmenin Ödülü, Denizin Taşıdığı Emanet, İyilik Bahçesinin Yağmur Bulutu ve Üç Hasta Bir Şifa. Vural

Kaya, her bir bölüm üzerinden anlattığı hikâyelerle çocukların manevi yönünü geliştirip ahlaki gelişimlerine katkıda bulunmayı istemektedir. Konunun anlaşılabilmesi için bir alıntı aşağıdadır.

“Adam:

“Şu ileriki köyde bir din kardeşim var, onu ziyarete gidiyorum.” Cevabını verdi.

Melek:

“Onu neden ziyaret etmek istiyorsun?” diye sordu. “Yoksa ondan elde etmek istediğin bir menfaat mi var?”

Adam:

“Hayır, ben onu sadece Allah için severim. Şimdi de sırf gönlünü almak, dostluğumuzu pekiştirmek ve Allah’ın rızasını kazanmak için onu ziyarete gidiyorum.” dedi.

Bunun üzerine melek:

“Sen onu nasıl seviyorsan Allah da seni öyle seviyor. Ben bu müjdeyi vermek için Allah’ın sana gönderdiği bir elçiyim.” dedi.

Kardeşinin gönlünü kazanmak isteyen adam, en büyük ödül olan Allah’ın sevgisini kazanmıştır.” (Kaya, 2019: 40)

Ramazan Bildirisi

Vural Kaya’nın *Ramazan Bildirisi* adlı kitabında çocukların İslam dini için manevi yönü çok değerli üç aylardan biri olan ramazan ayının ne anlama geldiğini öğrenmelerini istemektedir. Kitap ramazan ayıyla ilgili kavramları 31 adet bildiriyle çocuklara anlatmaktadır. İslam dini için önemli olan bu ayda Müslümanlar oruç tutarlar. Oruçla birlikte imsak vaktiyle akşam ezanı boyunca beden açlıkla baş etmeye çalışır. Buradaki maksat açlığın insan bedeni üzerindeki zorluğu anlayabilmektir. Böylelikle insanlar empati yeteneğini geliştirir ve yoksul olan insanlara yardım eder. Sahur vaktinde sokaklarda davulcular bulunur. Bu davulcular gece vakti insanların uyanarak sahur yapmaları için sokaklardadır. Camilerin minareleri arasına mahya asılarak ramazanla ilgili güzel sözler paylaşılır. Vural Kaya *Ramazan Bildirisi* adlı kitabıyla

çocuklara Türk İslam kültürünü tanıtarak çocukların hem dinleri hem de kültürlerinin farkına vararak gelişmelerini ister. Kitaptan ilgili bölüm aşağıda verilmiştir.

“Oruç tut. Oruçla dost ol. Oruç tutmak sadece aç kalmak değildir, bunu bütün dünyaya anlat. Oruçluyken sadece yemeyi ve içmeyi terk etmeyiz. Aynı zamanda her türlü kötü sözden ve hatalı davranıştan da uzak dururuz. Oruçla hem bedenimizi hem de nefsimizi terbiye ederiz. Orucun bize de çevremizdeki insanlara da sayısız faydası var.

Nedir bu faydalar, bir düşün!” (Kaya, 2019: 12)

Ömer’le Bir Kutu Macera Fuat Sezgin

Yazar, bilim tarihçisi Prof. Dr. Fuat Sezgin hakkında bilgi vermektedir. Fuat Sezgin’in hayatı ve çalışmalarıyla ilgili çocukların ilgisini çekecek şekilde olayları anlatmıştır. Kitap, Müslüman bilim insanlarına ait olan icatlarla ilgili çalışmalar yapan ve bu icatları dünyaya tanıtan Fuat Sezgin’in bilimsel çalışmalarını eğlenceli ve macera verici bir şekilde çocuklara anlatmaktadır. Vural Kaya, bu kitapla çocuklara Müslüman bilim insanlarının bilim dünyasına kazandırmış olduğu icatları anlatarak çocukların bilime karşı ilgili olmalarını istemektedir. Çocukların kendilerine güvenmeleri ve medeniyetlerinin bilimin öncüsü olduğunu bilerek hareket etmelerini öğretmeye çalışır.

Aşağıda konuyla ilgili bir alıntıya yer verilmiştir.

“Çünkü bu büyük bilgin yakın zamanımızın bilginiydi. Bin yıl önceki bilim insanlarımız yani benim eski zaman yolculuklarımda tanıştığım öncü bilim insanları bugün görmezden gelinmekteydi. Öncü bilim insanlarını gün yüzüne çıkaran ve bunu âdeta dünya bilim tarihine kabul ettiren, çağımızın bu muhteşem bilim insanıyla bir an önce tanışmak istiyordum. Kafamda bu düşüncelerle okuldan eve gittim; anneme ve dedeme selam verdikten sonra sessizce çatı katının yolunu tuttum. Çatı katına vardığımda bugün her zamankinden daha fazla heyecan duymaya başlamıştım. Henüz geçen yıl aramızdan ayrılan bir bilim insanıyla karşılaşmak beni öncekilerden daha ayrı bir maceraya sürüklüyordu nedense.” (Kaya, 2020: 14)

Ömer’le Bir Kutu Macera İbn-i Karaka

Vural Kaya, Ömer adındaki başkarakterin macera dolu seyahatini çocuklara anlatır. Bu yolculukta Ömer, torna aletinin mucidi İbn-i Karaka’nın hayatı ve çalışmalarını öğrenir. Hikayenin başkarakteri Ömer, meraklı ve araştırmacı yönüyle

bilinir. Ömer proje ödevi için Ali Bey adında bir torna ustasıyla röportaj yapar. Bu röportaj onun torna tezgahını ve tarihini araştırmasını sağlar. Araştırma sonucunda Mısır’da 900 sene önce yaşamış Müslüman bilim insanı İbn-i Karaka’yı tanır. Konun anlaşılması için aşağıda bir alıntıya yer verilmiştir.

“Masamın başına oturdum. Ertesi gün okula götüreceğim proje ödevimi düşünüyordum. Ödevim bir işçiyle röportaj yapıp sonuçlarını da değerlendirerek bir dosya hazırlamaktı. Hafta sonu sanayiye giderek bir işçiyle gerçekleştirdiğim söyleşiyi temize çekmek ve itinalı bir yazıyla kaleme almak iyi olacaktı. Zira öğretmenimiz bu röportajlara çok değer veriyordu. Hayatı farklı yönleriyle gözlemlememizi ve onlardan ders çıkarmamızı önemsiyordu.” (Kaya, 2020: 5)

Çocuklar ve Bir Gün

Yazar, *Çocuklar ve Bir Gün* başlığıyla dört yazı yazmıştır. Bu yazılarla insan hayatında olumsuzlukların olmadığı bir dünyayı çocukların hak ettiğini düşünmektedir.

Bunu yaparken şiirsel bir dil kullanmıştır. Bu yazılardan birine aşağıda yer verilmiştir.

“ÇOCUKLAR VE BİR GÜN – 3

Bir gün gelecek, çocuklar baharlar getirecekler bize. Bir gün gelecek, masmavi suları yeniden keşfedecekler ve onaracaklar durmadan gökyüzünü. Bir gün gelecek, dünya başka bir dünya olacak. Bir gün gelecek, çocuklar bütün halkların dilini bilecek ve öylece konuşacaklar işte. Bir gün gelecek, siyah çocuk, beyaz çocuğa selam ve sevgi gönderecek ötelere. Bir gün gelecek, çocuklar gülücük bahçelerinden herkesi selamlayacaklar. Bir gün gelecek, çocuklar evlerine geç gelmeyecekler, dışarıda simit satmayacak, ayakkabı boyamayacaklar. Bunu yapsalar bile sadece iyilik amacıyla yapacaklar.” (Kaya, 2016: 10)

Kuşların Kalbine Dokunmak

Vural Kaya bu kitabında çocuk bakış açısıyla 31 tane deneme yazmıştır. Bu denemeler şunlardır: Çocuk Hakları İçin En Evrensel Bildiri, Hesap Kitap, Çiçek Türleri,

Karikatür Marikatür Amcalar, Açık Kalmış Atlasım, Bütün Denizlerim Taşmıştır, Erken

Büyüme Dersleri, Masal Marketler, Şiir Amca, Selamlarım Dünyayı, Uyarmadı Demeyin Uyarıyorum, Kaptan Maviliklere Doğru Kır Şu Geminin Rotasını, Ağlayan Uçurtma, Pencерemde “S” Harfi, “R”Lerle “Y”Lerin Maçı, Başlığı Canlanı Verecek Yazılar, Yazarların Dikkat Etmesi Gereken Önemli Bir Kural, Sonrası Yok, İyi Zamanlar

İsmarlıyorum Çocuklara, Mektuplarım Benim Yirmi Yıl Gittiler, Hiç Gelmediler Geri, Üleşme, Kaybolmama İzin Vermiyor Annem, Gezgin Kuşlar, Defterimin Sevinci, Aydedeyi Top Sanan Çocuk, Islak Radyo, Kuşbakışı, Bazı Sevimsiz Haritalar, Mızıkçı, Sombahar Ağaçlarını Da Öveceğim. Vural Kaya bunları yazarken şiir diliyle yazmıştır. Kitap kuşlar tarafından getirilen bir manifestoyla başlar. Bu bildiride çocukların konseyinden çıkan kararlar vardır. Denemelerden birine aşağıda yer verilmiştir.

“ÇİÇEK TÜRLERİ

Masamda bir sürü çiçek oluyor bazen. Kısaca sizlere takdim etmem gerekirse çiçeklerimin adları şöyledir:

- 1.Çalışma çiçeği
- 2.Yan masa çiçeği
- 3.Yan oda çiçeği
- 4.Sevgi çiçeği
- 5.Yarınki ödev çiçeği
- 6.Ah bir masal olsa da dinlesek çiçeği
- 7.Sus çiçeği
- 8.Suççiçeği
- 9.Ah benim kuzum ne kadar da usluymuş çiçeği” (Kaya, 2017: 14)

Değerli Öncüler Âkif'im

Vural Kaya'nın bu kitabının konusu Mehmet Akif Ersoy'un hayatı ve Milli Mücadele dönemindeki rolünü çocuklara anlatmaktır. Milli Mücadele döneminde ülkemizin kuruluşunun çocuklar tarafından bilinmesi istenmektedir. Çocuklar Türk

Edebiyatı hakkında bilgi sahibi olmuşlardır. Bu konuyla ilgili alıntıya aşağıda yer verilmiştir.

“Mehmet Âkif’imiz, İstiklal mücadelesinin başladığı ilk günlerden itibaren gazete yazılarıyla, vaazlarıyla, hutbeleri ve şiirleriyle halkın bilinçlenmesi için gece gündüz çalışmış. Anadolu’muzu belde belde, köy köy dolaşarak bu mücadelenin sadece Türk milletinin mücadelesi olmadığını, savaşın kaybedilmesi durumunda İslam’ın da son kalesinin elden gideceğini anlatmış. Hem milletimizin ayağına giderek hem de bir siyasetçi olarak Meclis’te İstiklal mücadelemizi anlatmak Âkif Bey’in şanına yaraşır bir tavır olmuş. Bu sebeple 1920 de Büyük Millet Meclisi’ne Burdur Milletvekili olarak girmiş.” (Kaya, 2020: 73)

yediden yetmişe Aliya İzzetbegoviç Aliya

Bu kitap konu olarak Bosna-Hersek ülkesinin ilk cumhurbaşkanı Aliya

İzzetbegoviç’in hayatını ve fikirlerini anlatmaktadır. Konuyla ilgili bir alıntıya aşağıda yer verilmiştir.

“Aliya İzzetbegoviç, aktif olarak çalıştığı yıllarda, yaz tatillerine genellikle Adriyatik sahillerine giderdi. Gündüz çocuklarına yüzmeyi öğretir, akşam da sahilde çocukları ve eşiyle birlikte uzun yürüyüşlere çıkarlardı. O yıllarda deniz kenarları karanlıktı. Ve ortalığı sadece gökyüzünde ışıldayan ay ve yıldızlar aydınlatırdı. Aliya İzzetbegoviç, lise ve üniversite çağlarında olan çocuklarına, böyle zamanlarda yıldız ve yıldız kümeleri hakkında bir uzay bilgini gibi bilgiler aktarırdı.”

(Kaya, 2018: 41)

Değerli Öncüler-1 Necipcik

Yazar bu kitapta Necip Fazıl’ın hayatı ve eserleriyle ilgili bilgiler vermiştir. Çocukların anlayacağı şekilde bilgiler aktarmıştır. Aşağıda kitaptan ilgili bölüme yer verilmiştir.

“Daha sonraları büyüyüp kocaman adam olduğunda annesine iki yaşındayken bile yaşayıp gördüklerini anlatacak kadar zeki imiş. Hafızası muhteşemmiş. İki yaşında iken yasadıklarını ve gördüklerini büyüyünce hatırlamak ve onları bir bir anlatmak ha! Vay canına! Büyükbabası Mehmet Hilmi Efendi Necip Fazıl’ı sık sık imtihan edermiş.”

(Kaya, 2020: 9)

4.1.2. Karakter

Vural Kaya'nın çocuklara yönelik oluşturulan eserleri iç yapı unsurlarından olan karakter başlığı altında incelenmiştir.

Çevre Bildirisi

Çocuk edebiyatı ürünlerinde hayvanlar sıklıkla kullanılmaktadır. Vural

Kaya, *Çevre Bildirisi* adlı eserinde hayvan karakter olarak kuşları kullanmıştır. Kuşları çevreyi oluşturan önemli unsurlardan biri olarak nitelendirmiştir. Çocuklara kuşlar kullanılarak özgürlük anlatılmıştır. Başka karakter olarak kuşları yaratanı, “sana” kelimesiyle kitabı okuyan çocukları, gökyüzünü ve kuş evlerini ele almıştır. Kuşları yaratanla İslam dinine göre her şeyi yaratan Allah'ı çocuklara anlatmıştır. Bildiride “sana” kelimesi kullanılarak kitabı okuyan çocukları da karakter olarak belirlemiştir. Gökyüzünü kuşların evi olduğu için karakter olarak belirtmiştir. Kuş evlerini de kuşlara ait dinlenme yeri olarak belirtmiştir. Karakterleri ele alan kitaptaki ilgili bölüm aşağıda verilmiştir.

“6. Bütün kuşları kardeşin bil. Kuş kardeşleri koru. Onları rengârenk Yaratan'a her zaman teşekkür et. Ve onların aslında sana bir emanet olduğunu hatırla. Kuşların uçuşunu gözlemler. Ah, nasıl da düşmeden uçabiliyorlar! Onların gökte kanat çırpışını izlemelere doyma. Gökyüzü kuş kardeşlerin yurdu, vatanıdır. Peki ya bazen yere indiklerinde, şöyle bir dinlenecekleri vakit ne yapmalı? Her kuşun yere inince dinleneceği bir evi olsun. Kuşların korunması için “kuş evleri” yapan atalarını hatırla. Onlara rahmet oku. Kuş evleri yapmakta sen de arkadaşlarına öncülük et. O güzelim medeniyeti yeniden canlandır. Bir kuş evi yapma kampanyası başlat mesela!” (Kaya, 2019: 7)

Merhamet Bildirisi

Yazar *Merhamet Bildirisi* adlı eserinde çocukların özdeşim kurabilmeleri için eşyaları karakter olarak belirlemiştir. Karakter olarak belirlenen eşyalar arasında kalem, kâğıt ve çanta vardır. Çocuklar okul hayatları boyunca bu eşyalarla çok vakit geçirecekleri için onlarla arkadaş olmalarını istemektedir. Vural Kaya can parem olarak

hitap ettiği çocukları da karakter olarak belirlemiştir. Kitapta karakterlere yer veren alıntı aşağıda verilmiştir.

“8. Eşyayı sev iki gözüm. Kullandığın eşyaları sev, onlara saygı duy. Çünkü onlar seni seviyor ve sana çokça saygı duyuyorlar. Nereden mi biliyorum? Onlar seni çok sevmeseler mesela bir kalem bir kâğıt bir çanta... Sana derslerinde yardımcı olmak için sevgi besliyorlar, görmüyor musun can param? İşte sen de onlara çok merhamet etmelisin. Onları israf etmemelisin. Onları hor kullanmamalısın. Eskidi diye bir köşeye atmamalısın. Eskiyen eşyalarını tamir edip biraz daha kullanmaya ne dersin?” (Kaya, 2020: 15)

Ömer’le Bir Kutu Macera Uluğ Bey

Kitap oluşturulurken temelde iki karakteri ele almaktadır. Bu karakterler Ömer ve Uluğ Bey’dir. Ömer merak duygusu yüksek ve macera sever bir karakterdir. Zaman yolculuğunda Uluğ Bey ile tanışması onun bilim ve tarih konularına ilgisini artırmıştır. Çocuk okuyucuların Ömer karakteri üzerinden bilime ve öğrenmeye istekli hale gelmeleri amaçlanmıştır. Vural Kaya, Ömer’in Uluğ Bey’in yaşadığı döneme ve o dönemde gerçekleştirdiği çalışmalarına onun gözünden bakabilmesiyle çocuklarda empati yapma yeteneğinin gelişmesine yardımcı olduğu ve insanlara karşı hoşgörü anlayışına sahip olarak çocukların yetişmesi gerektiğini düşünerek kitabı kaleme almıştır. Kitapta Ömer ve Uluğ Bey’in arasında geçen iletişimde Ömer’in merak duygusu, sorduğu sorular ve olaylara yönelik vermiş olduğu tepkiler çocukların kitabı okurken Ömerle rahat bir bağ kurarak kitaptan zevk almalarını sağlamaktadır. Uluğ Bey, Türk-İşlam tarihi içerisinde önemli bir yere sahip olan bir karakterdir. Kitap onun bilimsel açıdan yaptığı çalışmaların çocuklarda ilgi uyandırması bakımından ve çocukların bilime karşı istekli olmaları için tasarlanmıştır. Vural Kaya, Uluğ Bey’in yaptığı gökyüzü gözlemlerini kitapta anlatarak çocukların Türk Milleti’nin geçmişten günümüze kadar dünya bilim tarihinde öncü bir millet ve dünyaya yön vermiş bir medeniyete sahip olduklarının bilincine sahip bireyler olması için çalışmıştır. Uluğ Bey hükümdar ve bilim insanı kimliğiyle çocuk okuyucuların karşısına çıkmaktadır. Vural Kaya’nın bunu yaparken Uluğ Bey’in farklı alanlarda görevi olan bir insan olduğunu çocuklara iletmek istediği gözlemlenmektedir. Uluğ Bey üzerinde çocukların da gelecekte farklı alanlarda başarı elde etmiş bireyler olabileceği vurgulanmış ve

çocukların özgüvenlerinin artması hedeflenmiştir. Kitapta Uluğ Bey çocuklara tarih konusunda ve astronomi bilimiyle ilgili bilgi vermektedir. Vural Kaya, Uluğ Bey'in aynı zamanda çocukların gözünde bir öğretmen olarak da görülmesini istemektedir. Bunu dışında karakter olarak dağlar, nehirler, ağaçlar, kuşlar ve ceylanlar da karakter olarak belirtilmiştir. Uluğ Bey'in hocası ve askerler de diğer karakterlerdir. Karakterlerle ilgili alıntı aşağıda verilmiştir.

“Bir taraftan kilimlerdeki desenleri inceliyordum. Dağlar, nehirler, ağaçlar, kuşlar, ceylanlar... O kadar güzel boyanmış, parlak iplerle dokunmuşlardı ki sanki hepsi canlıydı. Koridorun sonundaki kapıya kadar böylece yürüdüm. Kapıdan içeri girdiğimde arkama baktım, bana bilgi veren Uluğ Bey'in hocası ve buraya kadar eşlik eden askerler içeri girmemişlerdi. İçerideki ışık önce gözlerimi kamaştırdı. Birkaç adım attım. İleride sedirde oturan beyaz sakallı, beyaz cübbeli kişinin yanına doğru yürümeye başladım.

-Hoş geldin Ömer.

-Hoş bulduk efendim.

Uluğ Bey ayağa kalkmış, bana elini uzatmıştı. Titreyerek elini sıktım. Heyecanımdan, ona nasıl hitap etmeliyim diye çalışmama rağmen karşısında sus pus olmuşum.” (Kaya, 2020: 23)

Ömer'le Bir Kutu Macera Ali Kuşçu

Kitabın iki ana karakteri vardır. Bunlar: Ömer ve Ali Kuşçu'dur. Ömer öykünün ana karakteridir. Merak duygusu yüksek ve macera sever bir yapıya sahiptir. Babası Ömer'e bir teleskop hediye etmiş, Ömer bu teleskopla yıldızları incelerken sandığının içinde bulduğu bir haritayla Ali Kuşçu ile tanışacağı bir yolculuğa başlayacaktır. Ali Kuşçu ise, Türk-İslam tarihinin en ünlü bilim insanlarından biridir. Astronomi ve matematik alanında bilimsel çalışmaları vardır. Kitapta Ömer'in tarihi yolculuğunu yaparken tanışmış olduğu bir tarihi figür olarak Ali Kuşçu'yu ele almaktadır. Aşağıda kitapta karakterleri tanıtan bir bölüme yer verilmiştir.

“Biraz rahatlamıştım. Merakım giderek artsa da rahatlamamın etkisiyle ”Siz kimsiniz efendim? Sizi tanımak için çıktım bu yolculuğa.” diyebildim. Karşımda zekâ dolu gözlerle bakan, kafasının içinde sayıları uçuşturan bilim insanının kim olduğunu iyice merak etmiştim. “Benim adım Ali Kuşçu.” dedi. Hemen ayağa kalkıp elini sıktım.

Bu arada Uluğ Bey'in hayatını öğrenirken, onun yaptırdığı rasathaneye bilim adamlarını çağırdığını bunlardan birinin de Ali Kuşçu olduğunu hatırladım. Heyecanla seslendim:

“Evet ya; sizi tanıyorum ben. Uluğ Bey'in rasathanesinde çalışmalar yaptığınızı biliyorum. Astronomide ve matematik alanında deha olduğunuzu da.”

“Bak sen. Neler de bilirmiş akıllı kuzum benim. Aferin sana. Bunları senin çağındaki bir genç adamdan duymak çok hoşuma gitti doğrusu. Yaptığımız çalışmaları sizlerin bilmesi beni hem sevindirdi, hem de çok gururlandırdı.” (Kaya, 2020: 15)

İyilik Bildirisi

Vural Kaya bu kitabında yaşlı ve hasta insanları karakter olarak belirlemiştir. Çocukların hasta ve yaşlı insanlara karşı nasıl davranmaları gerektiğini anlatmıştır. Yaşlı amca ve yaşlı teyze de diğer şahıslar olarak belirlenmiştir. Şahıslarla ilgili alıntı aşağıda verilmiştir.

“21. Yaşlılara, hastalara en güzel şekilde davran. Yaşlıları ve hastaları, akrabaları olsa da olmasa da ziyaret et. Onların işlerine yardımcı ol. Gönüllerini ve dualarını kazan. Bir yaşlı amca senin dostun olsun. Hasta bir teyzeye iyilik götür her ziyaretinde.” (Kaya, 2019: 30)

İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler

Yazarın bu kitapta ele aldığı karakterler Adam, gizemli ses ve buluttur. Gizemli ses buluta emrederek başka bir yere yağmur yağdırmasını ister. Vural Kaya bu şekilde çocukların hayal güçlerinin zenginleşmesini istemektedir. Karakterlere yer veren ilgili metin aşağıda verilmiştir.

“Adam bulutun nereden geldiğini ve neden kendi başının üzerinde durduğunu düşünürken, birden kime ait olduğu anlaşılmayan bir ses duydu. Gizemli ses, buluta emretti: “Git, şu ilerdeki bahçeyi sula!” Adamlar hayretler içerisinde kaldı. Şaşkınlıktan dili tutulacaktı neredeyse.” (Kaya, 2019: 51)

Ramazan Bildirisi

Vural Kaya, *Ramazan Bildirisi* adlı kitabının 5. bildirisinde karakter olarak ramazan davulcusu, muhtar, kitabı okuyan çocuğun kendini ve arkadaşlarını karakter olarak belirlemiştir. Ramazan davulcusuyla ramazan ayında sahur vaktinin nasıl

başladığını çocuklara anlatmak istemiştir. Kitapta karakterleri anlatan bir bölüm aşağıda verilmiştir.

“5. Ramazan davulcusu geçer birazdan evinin önünden. Ah ne güzeldir davulun bizi sahura kaldıran sesi! Davulcuların neşe içinde davul çalmasına bayılıyorum. Bu heyecanı sen de yaşa! Ramazan ayı boyunca her sahur vaktinde bizi davul sesiyle uyandırıyorlar ya, Bunu garipseme. Hatta sizin mahallede Ramazan davulcusu gezmiyorsa, Muhtarınıza git ve mahalleye bir Ramazan davulcusu getirmesini rica et. Çünkü sahur vakti davul çalınması çok özel bir Ramazan geleneğidir. Davulcu davula tokmağını vururken, “Güm güm de güm güm” Sen de ritim tut. Bir de mani söyle. Ramazan manileri ezberle, olur mu? Bu manileri her Ramazan ayı geldiğinde neşeyle söyle. Arkadaşlarınla el ele tutuşarak söyle hem de. Okulda, parkta, sosyal medyada...Ramazan’ı manilerle kutla.”

(Kaya, 2019: 8)

Ömer’le Bir Kutu Macera Fuat Sezgin

Kitabın başkarakteri Ömer’dir. Ömer merak duygusu yüksek macera sever bir çocuktur. Kitabın diğer karakteri Fuat Sezgin’dir. Ömer’in yolculuğunda ona rehber olmaktadır. Bilim tarihi profesörüdür. Kitap onun hayatını merkeze almaktadır. Karakterleri anlatan bir alıntıya aşağıda yer verilmiştir.

“Gözlerim bir anda parlayıverdi. Ben de bu ânı bekliyordum doğrusu. Fuat Sezgin, konuşmasına devam etti.

-Evlat, beni bilim âşığı bir deden olarak bil ve öyle anımsa. Sevgili Ömer, bilgi ve bilmek arzusu muhteşem bir şeydir. Sonu yoktur bu sevginin. Çevrene dikkat edersen, açık şekilde görürsün ki insanlar bilmemenin kurbanı oluyorlar. Sana en önemli öğüdüm bu olsun. Her şeyin başlangıcı, bilmek arzusudur.

-Bu muhteşem öğüdünüzü hayatım boyunca kulağıma küpe yapacağım, efendim.

Fuat Sezgin, narin ve derin sular gibi akan sesiyle konuşmasına devam etti:”
(Kaya,

2020: 21)

Ömer’le Bir Kutu Macera İbn-i Karaka

Kitabın başkarakteri Ömer'dir. Ömer meraklı ve macera sever bir çocuktur. Kitabın diğer karakteri İbn-i Karaka'dır. 900 yıl önce Mısır'da yaşamış bir bilim insanıdır. Torna tezgâhını icat eden odur. Ali Bey torna ustasıdır. Ömer ödevi için onunla röportaj yapmıştır. İbn-i Karaka'yı bu röportaj esnasında öğrenmiştir. Aşağıda karakterleri anlatan alıntıya yer verilmiştir.

“Böylece bir bütün elde edebiliriz.” dedi. Sonra sözlerine devam etti:

“Sevgili Ömer, benim buluşum torna tezgâhıdır. Hatta senin zamanında da kullanılmakta olduğunu tahmin ettiğim torna tezgahının ilk mucidi benim. Torna tezgâhları daha da geliştirilerek kullanışlı olmaları dışında ana modeli tıpkı benim icat ettiğim şekilde devam etmektedir. Bununla insanlığa çok büyük bir katkı sağladığımı söyleyebilirim.” (Kaya, 2020: 28)

Çocuklar ve Bir Gün

Vural Kaya bu kitabında karakter olarak çocuklar, dünya, güneş ve aydedeyi seçmiştir. Çocukların hayal güçlerini zenginleştirmek için metaforlardan yararlanmıştır. Kullanılan metaforlardan aydede çocuklara güven ve sevgi veren bir varlıktır. Aşağıda karakterleri anlatan bir alıntıya yer verilmiştir.

“Çocuklar ve Bir Gün-2

Bir gün gelecek, çocuklar bir günlüğüne de olsa görünmez olacaklar. Çocuklar yükseldikçe yükselecekler gökyüzüne. Bir gün gelecek, bir günlüğüne de olsa çocuklar hakimi olacak dünyanın; iyilik getirecekler dünyaya böylece. Bir gün gelecek, çocuklar kovacaklar bütün kötülerini ve kötülükleri. Bir gün gelecek, çocukların bu iyiliğine bir kereliğine de olsa dünya gülümseyecek. Bu gülümsemesini dünyanın, güneş bile görecek. Bir gün gelecek, çocuklar kış kış gülecekler her şeye. Bir gün gelecek, çocuklar bir olup aydedenin gıdğından gıdıklayacaklar hep birlikte; aydede hiç gülmediğı kadar gülecek.”

(Kaya, 2016: 6)

Kuşların Kalbine Dokunmak

Karakterler, Ali ve uçurtmadır. Uçurtmayla çocuklar kişiselleştirilmiş varlıkları da hayal güçlerinde bir karakter olarak görmektedirler. Bu yolla çocukların hayal güçleri zenginleştirilmek istenmiştir. Aşağıda karakterleri anlatan alıntıya yer verilmiştir.

“AĞLAYAN UÇURTMA

Ali'nin uçurtması ağladı, yazıktı Ali'nin uçurtmasına. Uçurtmalar ağlar mı hiç, demeyin. Ben gördüm işte, ağladı. Sonra ardından Ali ağladı. Hayır güldü Ali. Gülüp geçti. Yok hayır gülüp geçmedi. Katıla katıla güldü. Ali, uçurtmasını hiç sevmiyor muydu acaba? Ali'nin uçurtması uçu gitti. Ali ağlamakla gülme arasında tam karar veremedi. O karar vermekle uğraşsın biraz. Ali'nin uçurtması bir daha dönmemesine gitti.

Gökyüzüne gitti, maviliklere...” (Kaya, 2017: 39)

Değerli Öncüler Âkif'im

Karakterler, Temiz Tahir Efendi, Âkif ve Abdülhalim Efendi'dir. Temiz Tahir Efendi, Mehmet Akif'in dedesidir. Fatih Medresesi'nde müderrislik yapmıştır. Âkif, Mehmet Akif'tir. Abdülhalim Efendi, Mehmet Akif'in babasının arkadaşısıdır.

Karakterlerle ilgili alıntıya aşağıda yer verilmiştir.

“Büyük bir âlim olan Temiz Tahir Efendi, İstanbul'da zamanın meşhur üniversitelerinden biri olan Fatih Medresesi'nin müderrislerinden biri imiş. Âkif'imiz fetih şehri olan Fatih'te doğmuş ve onun çocukluk hayatı rengârenk geçmiş. Afacan, zeki, çalışkan, dürüst bir çocukluk dönemi geçirmiş Âkif'imiz. Masallarla, hikâyelerle büyümüş. Masallarda hikâyelerde bile gerçek dünyayı düşlemiş. Gençliğinde ve gelecekte ihtiyarlığında onu gelip bulacak o gerçek dünyayı âdeta çocukluğundan itibaren dinlemeye başlamış. Mehmet Âkif'in babasının arkadaşlarından Abdülhalim Efendi'nin Âkif'in çocukluğuna dair anlattığı şöyle bir hatıra var; birlikte okuyalım mı? Ne dersiniz?” (Kaya, 2020: 11)

yediden yetmişe Aliya İzzetbegoviç Aliya

Karakterler, Aliya İzzetbegoviç, Mustafa Bey ve Hiba Hanım'dır. Aliya İzzetbegoviç kitabın ana karakteridir. Biyografi olarak hazırlanan eser onun hayatını anlatmaktadır. Mustafa Bey, Aliya'nın babasıdır. Ticaretle uğraşan biridir. Hiba Hanım, Aliya'nın annesidir. Karakterleri anlatan alıntıya aşağıda yer verilmiştir.

“Aliya İzzetbegoviç iki yaşındayken, ticaretle uğraşan babası Mustafa Bey, Saraybosna’ya taşınma kararı aldı. Ailesi kalabalıktı. Anne ve babasının üç kız iki erkek olmak üzere beş evladı vardı; Aliya erkeklerin en büyüğüydü. Babasının ilk evliliğinden de iki üvey kardeşi vardı. İlerleyen zaman içerisinde Aliya’nın babası Mustafa Bey 1. Dünya Savaşı esnasında, İtalyan Cephesi’nde ağır yaralandı. Yarası daha sonra bir tür felce dönüştü ve ömrünün son on yıla yakın zamanını yatalak olarak sürdürdü. Babasının bu dönemdeki ağır yükünü Aliya’nın annesi Hiba Hanım çekti ve sabırla yıllarca babası Mustafa Bey’e itina ile baktı ve ona itaat etti. Annesi Hiba Hanım iyi bir Müslümandı. Öyle ki Aliya, daha sonraları hatıralarını anlatırken, dinî eğitiminin ve dine olan sevgisinin annesinden kaynaklı olduğunu ifade edecektir.” (Kaya, 2018: 21)

Değerli Öncüler-1 Necipcik

Kitabın karakterleri Necipcik ve Mehmet Hilmi Efendi’dir. Necipcik, Necip Fazıl’dır. Kitap onun hayatını anlatan biyografik bir eserdir. Mehmet Hilmi Efendi, Necip Fazıl’ın dedesidir. Mesleği hâkimliktir. Karakterlerle ilgili alıntıya aşağıda yer verilmiştir.

“Zaten en çok sevilen torun olması onun bu acısını biraz olsun dindirmeye yetecek tek ilaçtı. Necipcik’in büyükbabası Mehmet Hilmi Efendi’yi tanıyalım biraz da. Kimmiş acaba Mehmet Hilmi Efendi? İki gözüm sevgili okur! Mehmet Hilmi Efendi emekli bir hâkim imiş. Zamanın en önemli hâkim amcalarından biri imiş. Lafı sözü dinlenirmiş. Hatırı sayılır bir kimse imiş. Oldukça da varlıklıymış. Kocaman bir konağı varmış. Konak dört katlı ve içinde birçok insanın yaşadığı cıvıl cıvıl bir yer imiş. (Kaya, 2020: 14)

4.1.3. İzlek

İzlek başlığı altında Vural Kaya’nın çocuklar için yazmış olduğu kitaplar incelenmiştir. İncelemeler metinlerden alıntılarla desteklenmeye çalışılmıştır.

Çevre Bildirisi

Vural Kaya, *Çevre Bildirisi* adlı kitabını oluştururken kitabın temasını çocuklara çevre ahlakını benimsetmek, çevre sevgisi edinmelerini sağlamak ve içinde yaşadıkları çevrelerinin yine çocuklar tarafından korunması gerektiğini ifade etmek olarak belirlemiştir. Aşağıda izlekle ilgili alıntıya yer verilmiştir.

“30. Kısacası insan, hayvan, tabiat, yani canlı ve cansız her varlıkla olan dostluğun senin çevrenle olan dostluğun demektir cancağızım. Çevrenle dost ol; iyilik medeniyeti adına yap bunları. Çevre ahlâkının ilkelerini iyi öğren. Gelecek nesillere de aktarma konusunda bir an bile tereddüt etme. Seni en güzel çevre selamıyla selamlıyorum.” (Kaya, 2019: 30)

Merhamet Bildirisi

Vural Kaya’nın çocuk okuyucularına seslenerek merhametle ilgili bilgi sahibi olmaları gerektiğini ve merhametin çocuklar tarafından içselleştirilmesi gereken bir durum olduğunu belirttiği eseridir. Yazar, merhameti sadece teorik olarak değil uygulamalı bir şekilde çocukların hayatına yansıtmaları gerektiğini temada belirtmeye özen göstermektedir. İzlekle ilgili alıntıya aşağıda yer verilmiştir.

“3. Merhamet acıdır. Merhamet acıtmamaktır. Koruyup gözetmektir. İyilik ağacının köküdür merhamet. Köksüz nasıl ağaç olmazsa, sevgi ve iyilik gibi güzelliklerin de kökü olan merhamet olmadan asla sevgi ağacımızı büyütemeyiz.” (Kaya, 2020: 6)

Ömer’le Bir Kutu Macera Uluğ Bey

Çocukların bilimi severek bilimsel çalışmalara merak duyması ve bilgiyi keşfederek öğrenmesi hedef olarak belirlenmiştir. Vural Kaya, kitabın ana kahramanlarından Ömer’in üzerinden çocuk okuyucuları, Türk-İslam tarihinin önemli bilim insanlarından biri olan Uluğ Bey ile tanıştırmayı istemektedir. Kitabın diğer teması çocuklara Türk-İslam coğrafyasını harita kullanarak öğretmek ve Semerkant’ta bulunan gözlemeviyle ilgili onlara bilgi vermektir. Temayı anlatan alıntıya aşağıda yer verilmiştir.

“Babası, Hükümdar Timur’un oğlu Şahruh, annesi Gevher Şad’dır. Uluğ Bey çocukluk yıllarında iyi bir eğitim aldı. Küçük yaşta bilginin ne kadar değerli olduğunu, bilgiyle güçlü olunabileceğini kavradı. İyi düzeyde Arapça öğrendi. On bir yaşında Kuran-ı Kerim’i ezberledi. Matematik sevgisi gençliğinde başladı. Sarayda matematik, mantık ve astronomi dersleri aldı. 1394-1405 yılları arasında iyi bir eğitim alarak matematik konusunda en zor konuların üstesinden gelebilir oldu. Uluğ Bey akranlarından çok farklıydı. Oyun ve eğlence onun için hep ikinci plandaydı. O, daha çok devlet işlerine ve bilimsel çalışmalara yoğunlaşıyordu.” (Kaya, 2020: 15)

Ömer’le Bir Kutu Macera Ali Kuşçu

Bu kitabın metninin amacı anakarakter Ömer üzerinden çocuklara bilim ve bilim insanları hakkında bilgi vermek ve onları çocuklara sevdirebilmektir. Vural Kaya kitabın temasını belirlerken, Türk-İslam tarihinin en ünlü bilim insanlarından biri olan Ali Kuşçu üzerinden çocukların kendi tarihi ve kültürel miraslarının farkında olan bireyler olarak yetişmelerini istemektedir. Türk Milleti’nin 5000 yıllık kadim bir devlet geleneği vardır. Bunun 1000 yıllık süreci, Büyük Selçuklu Devleti’nin hükümdarı Sultan Alparslan’ın 26 Ağustos 1071 tarihinde Malazgirt’i fethetmesiyle başlamış, Osmanlı Devleti ile kök salmıştır ve bugün Türkiye Cumhuriyeti olarak kadim devlet geleneğine Anadolu topraklarında devam etmektedir. Çocukların kendi tarihleri hakkında bilgi sahibi olabilmesini kitapta Ali Kuşçu’nun Timur İmparatorluğu ve Osmanlı Devleti gibi Türklerin tarihte kurmuş olduğu iki önemli devlet içerisinde yapmış olduğu bilimsel çalışmalar yoluyla anlatmaya çalışmıştır. Kitabın temasını anlatan alıntıya aşağıda yer verilmiştir.

“Osmanlı medreselerinde ve bilim merkezlerinde ders verebilmem için benim İstanbul’da kalmamı, bu muazzam şehre yerleşmemi istedi. Ben de bir çağı kapatıp bir çağı açan bu muhteşem sultanın teklifini elbette kabul ettim. Şimdiki devlet görevlisi olduğum memleketin bana verdiği görevleri yerine getirmek ve ondan sonra İstanbul’a gelerek huzurlarına çıkmak konusunda kendisine söz verdim. Neticede söz verdiğim gibi

Uzun Hasan’ın bana verdiği görevlerimi tamamladıktan sonra, Sultan Mehmet Han’ın hizmetinde bulunmak üzere İstanbul’a yerleştim. Bu muazzam şehirde, ömrümün sonuna kadar Osmanlı Devleti için çalıştım. Beni Fatih Sultan Mehmet’in emriyle, zamanın büyük bilginleri İstanbul kadısı Hocaîade Müslihü’-d-din Mustafa ve diğer bilim adamları karşıladı.” Ali Kuşçu, bu uzunca anlatımının ardından bir müddet sustu ve uzaklara bakmaya başladı.” (Kaya, 2020: 29)

İyilik Bildirisi

Çocukların iyiliğin ne olduğunu anlayacakları bir şekilde onlara anlatmaktır. İyilik kavramını çocuklara öğretmek istenmiştir. Çocuklar iyiliği öğrendikten sonra hayatlarında iyi bir insan olmaları istenmektedir. Aşağıda izleği anlatan alıntıya yer verilmiştir.

“2. İki gözüm, can parem. İyi ol; hep iyi ol. İyilik, senin kimliğın olsun. Bir tek şey için yaşa; iyilik, güzellik için... İyi insanlarla beraber ol. İyiliksever insanlardan bir çevren olsun. Çünkü ‘iyilik’ kurtaracak dünyamızı. İyilik yok edecek yeryüzündeki bütün acıları ve gözyaşlarını... İyilik bir medeniyettir, unutma. Sen iyilik medeniyetinin çocuğusun!

İyilik bayrağını yarınlara taşıyacak olan sensin.” (Kaya, 2019: 7)

İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler

Hız. Muhammed’in anlattığı hikâyelerin çocuklara aktarılmasıdır. Evrensel değerleri bu anlatım yöntemiyle çocuklara anlatmak istemiştir. Çocukların ahlaklı, dürüst, yardımsever insanlar olmaları istenmiştir. Kitap geçmişte yaşanmış olaylar üzerinden çocukların ders çıkarıp bunu hayatlarında uygulamalarını istemektedir. Aşağıda temayı anlatan alıntıya yer verilmiştir.

“Her iki tarafın da ikna olmayacağını anlayan hâkim:

“Sizin oğlunuz kızınız var mı?” diye sordu.

“Evet” dedi bahçenin eski sahibi, “Benim bir kızım var.”

“Benim de bir oğlum var.” Dedi bahçenin yeni sahibi. Hâkim tebessüm etti:

“O oğlanla o kız evlenirse düğün masraflarını da bu altınlarla karşılayabilirsiniz. Geriye kalanı da aranızda güzelce paylaşacaksınız.” dedi.

Bahçenin bereketiyle mutlu olan adamlar, bu teklifi çocuklarına sunmak için gönül rahatlığıyla ayrıldılar hâkimin yanından...” (Kaya, 2019: 12)

Ramazan Bildirisi

Ramazan ayının manevi yönünün çocuklara anlatılmasıdır. Çocukların bu değerleri öğrenmesi amaçlanmıştır. Ramazan ayının oruç tutmanın yanında yardımlaşmanın ayı olduğunu çocukların öğrenmeleri amaçlanmaktadır. Temayı anlatan alıntı aşağıda verilmiştir.

“14. İnfakla tanış. İnfak, malımızdan bir miktarını ihtiyaç sahiplerine vermektir. Zorda kalan insanlara destek olmaktır. Hepimiz az yada çok infakta bulunabiliriz. Verdikçe, paylaştıkça mutlu oluruz. Anne ve babana zekatı ve sadakayı hatırlat. Zekat nedir, kimlere verilir? Sadaka ne demektir? Bunları sözlüğüne bakarak öğreniver

hemencecik. Söz vermiştik, sözlükler en iyi arkadaşımız olacaktı hani? Hatırladın mı can parem?” (Kaya, 2019: 15)

Ömer’le Bir Kutu Macera Fuat Sezgin

İslam dünyasının önemli bilim insanlarından olan ve bilim tarihiyle ilgili önemli çalışmalar yapan Prof. Dr. Fuat Sezgin’in hayatı ve çalışmaları anlatılmaktadır. Böylece İslam medeniyetiyle ilgili olarak bilim mirası gözler önüne serilmektedir. Çocukların İslam medeniyetinin bilim dünyasını bilmeleri amaçlanmıştır. İzleği anlatan alıntıya aşağıda yer verilmiştir.

“Derken, üniversite yıllarım gelip çatmıştı. 1943 yılında İstanbul’a geldim. İstanbul Üniversitesi Şarkiyat Araştırmaları Enstitüsünde talebe oldum. Burada benim bütün bakış açımı değiştirecek bilim insanı olarak yürüyeceğim yol için ufuk açacak bir gelişme yaşadım. Diyebilirim ki bu benim hayatımın bilimsel anlamda dönüm noktalarından en büyüğüdür. O yıllarda, alanında tanınmış uzmanlardan biri olan Alman şarkiyatçı Helmut Ritter’in öğrencisi olma şerefine nail oldum. Hocamın özel tavsiyesi üzerine İslam bilimleri araştırmalarına yöneldim.” (Kaya, 2020: 24)

Ömer’le Bir Kutu Macera İbn-i Karaka

Çocukların İslam tarihinde bulunan önemli bilim insanlarından biri olan İbn-i Karaka’nın icadı üzerinden tarih ve kültürle bağ kurmalarını amaçlamaktadır. Aşağıda temayı anlatan alıntı verilmiştir.

“Vay canına!” Demekten kendimi alamadım. İbn-i Karaka gülümsedi ve “Heyecanlanmakta haklısın elbette.” diyerek sözlerine devam etti:

“Benim bu icadımı duyan Mısır sultanı, icat ettiğim torna tezgahını gördükten sonra beni ödüllendirdi. Kahire’de 25 metrekarelik alan kaplayan, dünyanın ilk torna tezgahını kurdum. Aletler ne kadar büyük, kaliteli ve kullanışlı olursa çalışmalardan o kadar rahat ve o derece iyi sonuç alınır, düşüncesini savundum. Yapmış olduğum icat, aynı sistem ve mekanizmayla dokuz asırdır, diyebilirim ki ufak tefek eklemeler haricinde aynı şekilde kullanılmakta ve senin zamanının teknolojisiyle kullanımı devam etmektedir.” Dedi büyük mucit İbn-i Karaka. (Kaya, 2020: 30)

Çocuklar ve Bir Gün

Kitabın teması çocukların masum olduğunun ifade edilmesidir. Çocukların geleceğin umudu oldukları dile getirilmektedir. Çocuklar için güzel günlerin kutlanacağı bir zamanın geleceğini dile getirmiştir. Kitabın izleğini anlatan alıntı aşağıda verilmiştir.

“Bir gün gelecek, çocuklar bir daha asla şiddet görmeyecekler, mini mini kalpleriyle direnecekler hep birlikte bütün kötülöklere. Bir gün gelecek, dünyanın bütün çocukları bir araya gelerek çocuklar gofret bayramı yapacaklar; her çocuk bir diğör çocukla en güzel gofretini paylaşacak. Bir gün gelecek, bir çocuğa bir yetişkin asla “Çocuk akli işte!” diyemeyecek. Bir gün gelecek, çocuklar sevgi ile, gülücökle ağartacaklar karanlıkları.”

(Kaya, 2016: 12)

Kuşların Kalbine Dokunmak

Tema, çocukların hayal gücü ve çocuk haklarının bilinmesi olarak belirlenmiştir. Kitap çocukların yazmış olduğu bildiriyle dünyaya yön vermek istemelerini anlatmaktadır. İzleği anlatan alıntı aşağıda verilmiştir.

“Çocuklar dünyanın en büyük konseyini topladılar ve şu önemli kararları aldılar:

*Çocuk haklıdır.

*Hem de her zaman haklıdır.

*Haksız olan varsa, bu, çocuk değildir.

*Çocuk Hakları Bildiricileri; bildiri okumayı bırakıp hemen güzel olmayı denesinler.

*Çünkü buradan çok çirkin görünüyorlar.

*Konsey kararları kuşlar aracılığıyla bütün dünyaya dağıtılacaktır. Bu yüzden kapınıza kadar gelen hiçbir kuş hediyeşiz gönderilemez ve kuşelçiler asla öldürölmez.”

(Kaya, 2017: 11)

Değerli Öncüler Âkif'im

Kitabın maksadı Mehmet Akif Ersoy'un hayatı üzerinden şairlik yönünü çocuklara anlatmaktır. Çocukken kız kardeşi Nuriye ile beraber okula gidip gelmişlerdir. Aşağıda izleği anlatan alıntı verilmiştir.

“Mehmet Âkif’in, Nuriye adında bir kız kardeşi varmış. Nuriye ile birlikte mektebe gidip gelirlermiş. Âkif, kardeşi Nuriye’yi gözü gibi korur severmiş. Âkifçiğin çocukluğu mutlu mesut geçmiş. Âkifçik, ailesine asla mektepten kendisi hakkında şikâyet getirmemiş. Derslerini zamanında ve büyük bir titizlikle çalışarak ödevlerini güzel bir şekilde yapmış.” (Kaya, 2020: 19)

Yediden yetmişe Aliya İzzetbegoviç Aliya

Aliya İzzetbegoviç’in hayatı ve yaptıklarına bakılarak onun devlet adamlığının ve aydın yönünün çocuklara anlatılması bu kitabın temel maksadıdır. Aşağıda temayı anlatan alıntıya yer verilmiştir.

“Bilge Kral Aliya, çocukluk ve gençlik dönemlerinden sonra da hayatı boyunca İslam’a hep hizmet etmiştir. Korkmadan, yılmadan, usanmadan bilgidен ve inançtan beslenerek ilerlemiş bir dünya düşünürüdür Aliya. Avrupa’da yetişmiş bir aydının İslam’ı en güzel biçimde idrak etmesi ve Doğu ruhuyla Batıyı tanınması onun farklı düşünmesinin ve gözlemlerinin de oldukça değişik olmasının sebeplerinden biridir. Aliya, inanç ve davası bakımından sağlam bir genç olmakla birlikte çok iyi bir okurdu. Yani kitap okumayı çok severdi. Kitap okumayı hiç bırakmamış çocukluğundan ölümüne kadar okumanın lezzetini tatmıştır.” (Kaya, 2018: 29)

Değerli Öncüler-1 Necipçik

Necip Fazıl’ın hayatı üzerinden şairlik yönünün çocuklara anlatılması tema olarak belirlenmiştir. Temayı anlatan alıntıya aşağıda yer verilmiştir.

“Okuluna devam etmişse de buradaki öğrenimine fazla devam etmemiş. Buradaki öğrenimini yarıda bırakarak yurda dönmek zorunda kalmış. İlkokul zamanlarındaki gibi çok yer değiştirme huyu yeniden başlamış âdetâ. Ülkemize geri dönmüş. 1925’te Paris’ten dönen Necip Fazıl, ilk şiir kitabı “Örümcek Ağrı”nı yayınlamış. Şiirleriyle dikkat çekmiş. 1926 yılında Karaköy’deki “Felemenk Bahri Sefid Bankası”nda çalışmaya başlamış.” (Kaya, 2020: 30)

4.1.4. İleti

Vural Kaya'nın çocuklara yönelik yazmış olduğu kitaplar, ileti başlığı altında incelenmiştir

Çevre Bildirisi

Çevrenin çocukların hayatında önemli bir kavram olduğudur. Etraflarında gördükleri her şeyin çevrenin bir parçası olduğ u ve çocukların onları sevmesi gerekt iğ idir.

Merhamet Bildirisi

Merhametin insanı insan yapan en önemli kavram olduğudur. Çocukların merhamet duygusunu öğrenerek hayatlarında uygulaması gerekt iğ idir.

Ömer'le Bir Kutu Macera Uluğ Bey

Türk-İslam bilim insanlarından biri olan Uluğ Bey'in hayatı ve çalışmaları üzerinden çocuklara bilimi ve kendi medeniyetlerinden çıkan bilim insanlarını tanıtmaktır.

Ömer'le Bir Kutu Macera Ali Kuşçu

Bilim insanlarının yeni ufuklar elde edebilmek için başka ülkelere giderek çalışabilmesidir. Ali Kuşçu'nun farklı devletlerde görevlerde bulunmasıyla çocuklara kendilerini geliştirdikleri takdirde dünyada pek çok ülkede görev alabileceklerini bildirmektir.

İyilik Bildirisi

Kitapta iyiliğ in çocuklara bildirilmesiyle iyilik yapmaları gerekt iğ i ileti olarak belirlenmiştir. Çocuklar iyiliğ i nasıl yapacaklarını öğrenerek bu iyilikleri yapmaları istenmiştir.

İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler

Çocuklara geçmişte yaşanan olaylardan dersler çıkararak hayatlarında bu derslerden istifade etmeleri gerekt iğ idir. Geçmişin tecrübeleriyle çocukların hayatlarını şekillendirmeleri gerekt iğ idir.

Ramazan Bildirisi

Ramazan ayının güzelliklerini çocuklara bildirmektir. Çocukların Ramazan ayı geldiğinde neler yapmaları gerektiğini bilerek hareket etmeleri istenmiştir.

Ömer’le Bir Kutu Macera Fuat Sezgin

Türk-İslam bilim insanlarıyla ilgi çalışmaları ve bu çalışmaları hangi bilim insanın yaptığını çocukların bilmesi gerektiğidir.

Ömer’le Bir Kutu Macera İbn-i Karaka

Türk-İslam bilim insanlarının hangi icadı dünyaya kazandırdıklarını çocukların bilmesini istemektir. Çocukların bilime katkısı olan bu bilim insanlarını ve icatlarını bilmesi istenmektedir.

Çocuklar ve Bir Gün

Kitabın iletisi, çocukların masum olduğudur. Onların dünyayı g zelleştirecekleri ve geleceğe umut olacakları anlatılmıştır. Çocukların dünyadaki tüm olumsuzlukları değiştirecekleri anlatılmıştır.

Kuşların Kalbine Dokunmak

Çocukların hayal güçlerinin gelişmesi iletidir. Çocukların bildiri yayınlayarak dünyayı yönetebileceklerini belirtmektir.

Değerli  nc ler  kif’im

Mehmet Akif’in şairlik yönünü çocuklara anlatmaktır. Milli Mücadele sürecinde İstiklal Marşı’nın yazılış sürecinin nasıl geliştiğini onlara bildirmektir.

Yediden yetmişe Aliya İzzetbegoviç Aliya

Aliya İzzetbegoviç’in hayatı üzerinden onun devlet adamlığını çocuklara bildirmektir. Bosna-Hersek’in kuruluş sürecinin aşamalarını bilmelerini istemektir.

Değerli  nc ler-1 Necipcik

Çocuklara, Necip Fazıl’ın hayatı üzerinden onun şairlik yönünü anlatmaktır. şiirleri ve kitaplarını çocuklara bildirip bu eserlerin çocuklar tarafından bilinmesi istenmektedir.

4.1.5. Dil ve Anlatım

Vural Kaya'nın çocuklara yönelik hazırlamış olduğu kitapları dil ve anlatım bakımından incelenmiştir.

Çevre Bildirisi

Vural Kaya, *Çevre Bildirisi* adlı kitabının 7. Bildirisinde çocuklara dönük içten ve samimi bir dil ve anlatım unsuru kullanmıştır. Çocuklara çevrelerini temiz tutmalarının onların bir görevi olduğunu anlatmaktadır. Çocuklara seslenirken kullandığı 'can parem' sözüyle onlara bir anne-baba şefkatiyle yaklaştığını göstermektedir. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından, 2024-2025 Eğitim Öğretim Yılı'nda uygulamaya konulan Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli içerisinde Programlar Arası Bileşenler olarak oluşturulan bir başlık bulunmaktadır. Programlar Arası Bileşenler içerisinde yer alan Erdem-Değer Eylem Çerçevesi programda önemli bir yer edinmektedir. Erdem-Değer Eylem Çerçevesi modelinin ana hedeflerinden biri "Yaşanabilir Çevrede Huzurlu İnsan"a ulaşabilmektir. Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi, 20 adet değerden oluşmaktadır. Bu değerlerden olan duyarlılık ve temizlik değerlerine Vural Kaya'nın *Çevre Bildirisi* adlı kitabında ulaşılmaktadır. Duyarlılık değerinin alt başlıklarından olan "çevreye ve canlılara değer vermek"le temizlik değerinin alt başlıklarından olan "çevresel temizliğe ve sürdürülebilirliğe önem vermek" Vural Kaya'nın *Çevre Bildirisi* adlı kitabında dil ve anlatım bakımından çocuklara yansıtılmak istenmiştir. Dil ve anlatım bölümünü ele alan alıntı aşağıda verilmiştir.

"7. Çevremiz bizim en değerli hazinemizdir. Sana "Çevreni kirletme" demiyorum! Bunu asla düşünmezsin bile. Çevreni temiz tuttuğun için bütün iyilik güzellik severler sana daima teşekkür ediyor, bunu kalbinde hisset. Bahçeni, sokağını, parkını, okulunu temiz tut. Yarının çocuklarına kirli bir dünya bırakmak sana yakışmaz. Senin geçmişin tertemizdir can parem. Gelecek kuşaklara temiz olmayı miras bırakacak ve temizliği yeryüzünde yaygınlaştıracak güzelliktesin sen! Aslansın sen; aslan... Ne demiş atalarımız:

Aslan yattığı yerden belli olur!" (Kaya, 2019: 8)

Merhamet Bildirisi

Vural Kaya, *Merhamet Bildirisi* adlı kitabının 9. bildirisinde çocuğun anne ve babasına karşı sergileyeceği davranışların nasıl olması gerektiğini söyleyerek merhameti çocuğun zihninde somutlaştırma yoluna gitmiştir. Bunu yaparken çocuklara yönelik kullanmış olduğu dil cana yakın ve içten bir şekilde kullanılmıştır. Çocuklara yönelik kullandığı “can parem, bir tanem” gibi ifadelerle verilmek istenen mesajın çocuklara daha rahat ulaşmasını sağlamak istemiştir. Aile, eski Türk toplum yapısını meydan getiren temel yapıdır. Eski Türkçede kullanılan “oğuş” kelimesi aile anlamına gelmektedir. Bu kavrama ilk olarak Göktürk Yazıtları (Orhun Abideleri)’nda rastlanılmıştır. Vural Kaya, merhameti anlatırken anne ve babaya karşı sergilenmesi gereken davranışların nasıl olması gerektiğini dile getirmiş ve aynı zamanda anne ve babasına karşı merhametli olan bir çocuğun mensubu bulunduğu Türk Milleti’nin tarihi medeniyetiyle bağ kurmasını istemiştir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nin içinde yer alan ve Programlar Arası Bileşenler’den biri olan Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi’nin içeriğindeki değerlerden biri olan merhamet, Vural Kaya’nın kitabında çocukların anlayabileceği bir üslup ve anlatım yöntemi kullanılarak hazırlanmış ve çocukların değer eğitimine katkıda bulunması istenmiştir. Aşağıda dil ve anlatımla ilgili alıntıya yer verilmiştir.

“9. Anne ve babana merhamet et can parem. Sorumluluklarını onlara yükleme mesela. İşlerinde onlardan yardım alman başka, işlerini onlara bırakman başka, öyle değil mi? Ödevlerini yaparken anne-babandan yardım alabilirsin. Ama ödevlerinin sorumluluğunu onlara yüklememelisin. Odanı dağıttıktan sonra toplamasını onlardan beklememelisin. Suyunu kendin alabileceksen “Su istiyorum!” diye seslenmemelisin. Hasta olduğunda anne-babana bir bardak su vermeye ne dersin? Güler yüzle konuşmaya, başka ihtiyaçları olup olmadığını sormaya ne dersin? Sonra onlarla konuşurken sesini yükseltmemelisin bir tanem. Öyle ki onlara yaşlılıklarında daha çok merhamet etmeli,

“Öf!” bile dememelisin! Rabbimiz de böyle buyurmaz mı? Hadi, hatırlayıver o ayeti...”

(Kaya, 2020: 16)

Ömer’le Bir Kutu Macera Uluğ Bey

Vural Kaya, ilköğretim kademesinde bulunan çocukların anlayabilmesi için kelime seçerken ve cümle kurarken kolay bir dil kullanmıştır. Kitaptaki baş karakter Ömer soru sorarak bilgiye ulaşmayı hedeflemektedir. Vural Kaya, Uluğ Bey’i konuştururken Türk Halk Edebiyatının önemli bir kolu olan âşık edebiyatı geleneklerinden “Bade içme” geleneğine telmihte bulunmuştur. Bunu anlatırken çocukların ortaöğretim kademesine geldiklerinde kendi edebiyatlarını öğrenirken şimdiden bu kavramlarla tanışmasını istemektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nin Öğrenme Çıktısı Çerçevesi içerisinde bulunan Alan Becerileri’nden biri olan Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Alan Becerileri’ne uygun bir şekilde hazırlanan kitapta Vural Kaya, çocukların bilimi sevmesi ve bilimsel çalışmalar yapmasına katkı sağlamaya çalışmıştır. Aynı zamanda Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’nın düzenleyicisi olduğu Türkiye Havacılık Uzay ve Teknoloji Festivali (TEKNOFEST)’ in #MİLLİTEKNOLOJİHAMLESİ sloganı kullanılarak yaptığı çalışmalara çocukların ilgiyle yaklaşması ve daha çocukluk döneminden başlayarak bilime ilgi duyması için bu kitap yönlendirici özelliği olan bir şekilde tasarlanmıştır. Aşağıda dil ve anlatımı ele alan alıntıya yer verilmiştir.

“Ya da bir bilim insanı benden astronomiyle ilgili bir bilgi isterse ona nasıl cevap verirdim? Aklım iyice karışmıştı, emin olmak için sordum:

-Uluğ Bey mi olacağım yani?

-Evet evlat. Bu senin için çok zor olmamalı.

-Çok zor efendim. Benim sizin kadar bilgim yok ki.

-Beni anlamanın, benim gibi düşünebilmenin tek yolu bu.

Biraz önce içtiğin ayranın içinde bir çiçeğin özü olduğundan bahsetmiştim. Bu öz seni benim bilgime ve düşüncelerime eriştirecek. Bir süreliğine Uluğ Bey olacaksın. Bu, kâşif bir çocuk olmandan dolayı sana bir ödüldür evlat.

Uluğ Bey’i dinlerken gözlerim ağırlaşmaya başladı. Arkamdaki yastığa kafamı koydum. Daha fazla direnemedim. Gözlerim kapandı.

-Uluğ Bey’im! Uluğ Bey’im!” (Kaya, 2020: 26)

Ömer’le Bir Kutu Macera Ali Kuşçu

Dil çocukların anlayacağı bir sadeliktedir. Anlatım çocukların merak duygusuna seslenecek şekilde hareketli ve sürükleyicidir. Çocukların gelişim özellikleri dikkate alınarak kavramlar kullanılmıştır. Vural Kaya, kitabı hazırlarken çocukların merak duygularını artıracak bir anlatım tarzını seçmiştir. Ömer’in Ali Kuşçu ile macera serüveni çocukların ilgisini çekecek şekilde hazırlanmıştır. Çocukların anlayabilmesi için eğitim bilimlerinin öğretim yöntem ve tekniklerinden olan yakından uzağa ve somuttan soyuta kavramları kullanılmıştır. Ömer yanında bulunan kutuyla zamanda yolculuğa çıkarken yakından uzağa, Ali Kuşçu’nun bilimsel çalışmalarıyla da somuttan soyuta kavramlarını öğrenmektedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli içinde Genel Bakış başlığı altında bulunan bir kavram olan “Köklerden Geleceğe” kavramıyla çocukların geçmişlerinden edindikleri tecrübeyle geleceklerini şekillendirmesi hedeflenmektedir. Çocukların Millî ve manevi değerlerinin farkında olan nesiller olarak yetişmesi istenmektedir. Vural Kaya, Ali Kuşçu’nun Timur İmparatorluğu ve Osmanlı Devleti içerisinde yaptığı bilimsel çalışmalarla günümüze ışık tutmasını anlatarak “Köklerden Geleceğe” kavramıyla uyumlu bir eser kaleme almıştır. Dil ve anlatımı anlatan alıntıya aşağıda yer verilmiştir.

“Semerkant’tan ayrıldım ve ailemle birlikte Tebriz şehrine yerleştim. Burada Uzun Hasan, yani yeni taşındığım devletin sultanı beni huzuruna çağırdı. Bilimsel çalışmalarımı kendi himayesinde devam ettirebileceğimi söyledi. Uzun Hasan, matematik, astronomi ve diğer ilimlerde ileri gittiğimi fark etti. Bir keresinde beni İstanbul’u fetheden büyük sultan Fatih Sultan Mehmet Han’a elçi olarak gönderdi. Yani bir yandan da devlet işlerinde bana görev vermiş oluyordu. Elçilik görevini yerine getirmek için İstanbul’a hareket ettim. Doğrusu bilimsel çalışmalara âşık sultanlarla çalışmaktan her zaman haz duydum Ömer.

İstanbul’da, muhteşem şehrin sultanının huzurunda olmak beni çok heyecanlandırmış ve onurlandırmıştı. Sultan Mehmet Han, beni büyük bir izzet ve ikramla karşıladı. Bilimsel çalışmalarım konusunda beni takdir etti.” (Kaya, 2020: 28)

İyilik Bildirisi

Kitapta kullanılan dil çocukların anlayabileceği sadeliktedir. Anlatım çocuklara değerleri anlatacak şekilde kullanılmıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde

Programlar Arası Bileşenlerden olan Erdem-Değer-Eylem Çerçevesinde yer alan vatanseverlik kavramıyla çocukların milli, manevi, insani, kültürel değerlerin farkında olmaları hedeflenmektedir. Çocukların ülke varlıkları hakkında bilgi sahibi olması, onları koruyarak sevmesi, saygı duyması, bağımsızlığın önemini bilerek yetişmesi istenmektedir. Dil ve anlatımı anlatan alıntıya aşağıda yer verilmiştir.

“14. Memleketini sev. Topraklarını sev. Milletini sev. Vatanını sev. Ülken senin geleceğindir. Vatanın aşkıdır. “Vatan sevgisi imandandır” diye yaz kalbine. Topraklarına sahip çık. Topraklarına göz dikenleri tanı. Onların kirli düşlerine karşı tertemiz bir hayalin olsun. Yorulmadan üret, durmadan çalış. Ülken için iyilik yapmak en büyük idealin olsun.” (Kaya, 2019: 22)

İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler

Kitapta kullanılan dil sade ve anlaşılırdır. Değerler anlatılırken çocukların anlayabilmesi için onların bildiği kelimeler seçilmiştir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde Programlar Arası Bileşenlerden olan Erdem-Değer-Eylem Çerçevesinde yer alan merhamet kavramıyla çocukların insan ve insan dışındaki canlılara karşı vicdan, şefkat ve duyarlı olmaları hedeflenmektedir. Vural Kaya bu kavramlara uygun olarak kitabı oluşturmuştur. Aşağıda dil ve anlatımı anlatan alıntı verilmiştir.

“Su içmek ve serinlemek için kuyuya indi. Buz gibi soğuk sudan daha değerli bir nimet var mıydı? Ferahladı ve şükrederek kuyudan çıktı. Fakat o esnada bir de ne görsün? Kuyunun başında bir köpek duruyor. Köpek, dili bir karış dışarıda soluyor ve susuzluktan nemli toprağı yalıyor.

Adamın içi cız etti. Köpeğin hâline acımişti. Kendi kendine “Bu köpek de tıpkı benim gibi pek susamış.” Deyip hemen kuyuya tekrar indi. Ayakkabısını suyla doldurdu ve onu ağzıyla sımsıkı tutarak tırmanıp kuyudan çıktı. Çaresizlik içinde kıvranan zavallı köpeği suladı. Susuzluktan ölmek üzere olan köpek, suyu kana kana içti. Canlandı. Ölüm tehlikesini atlattı.

Adamın bu hareketinden Allah hoşnut oldu ve merhametinden dolayı onu bağışladı.

İyi yürekli cömert adamı affedip cennete koydu.” (Kaya, 2019: 14)

Ramazan Bildirisi

Kitabın dili çocukların anlayacağı şekilde kullanılmıştır. Anlatım değer kavramlarını öğretmek amacıyla kullanılmıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde Programlar Arası Bileşenlerden olan Erdem-Değer-Eylem Çerçevesinde yer alan yardımseverlik kavramıyla çocukların insan ve insan dışındaki canlılara karşı duyarlı olmaları, onları sevmesi hedeflenmektedir. Yazar bu kavramlara göre kitabı oluşturmuştur. Aşağıda dil ve anlatımı anlatan alıntıya yer verilmiştir.

“15. Yardımlaş. Etrafındaki herkes, her şeye yardım et, yardımcı ol. Fakirin elinden tut. Yolculara, öğrencilere, borçlulara destek ol. Güçsüzlere, zayıflara, evsiz barksızlara sahip çık. Hastaları ziyaret et, yetim ve öksüzlere kucak aç. Kimsesizlere, engellilerle arkadaş ol. Sen nasıl mı yardım edeceksin? Büyüklerine yardımlaşmayı hatırlatarak En büyük yardımlaşma elçisi olabilirsin mesela canparem.” (Kaya, 2019: 16)

Ömer'le Bir Kutu Macera Fuat Sezgin

Kitabın dili çocukların anlayabileceği şekilde hazırlanmıştır. Anlatım sürükleyicidir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde Öğrenme Çıktısı Çerçevesinden olan Alan Becerileri içerisinde yer alan Sosyal Bilimler Alan Becerileri içerisinde bulunan Tarihsel Empati Becerisi alanıyla çocukların, tarihte bulunan kişiler, olaylar veya tarihte bulunan kişilerin yaptıkları işlerin onların zamanına göre değerlendirmesi gerektiğini bilmeleri hedeflenmektedir. Yazar bu kavramlara göre kitabı oluşturmuştur. Aşağıda dil ve anlatımla ilgili alıntı verilmiştir.

“Usluca ayağa kalktı:

-Hoş geldin, Ömer. Bilim merakının seni bu yolculuğa çıkarttığını biliyorum.

Başım la selam vererek belli belirsiz bir “Hoş bulduk efendim.” diyebildim. Bu büyük bilim öncüsünün yanında olmak heyecan vericiydi. Okuldaki afişlerde resimlerini gördüğüm bilim insanı Fuat Sezgin işte tam karşımda duruyordu. Masasına doğru yaklaştım ve kendisinin gösterdiği misafir koltuklarından birine oturdum.

Hiç konuşmadan bana bakıyordu, aramızda âdeta sessiz bir diyalog geçiyordu. Derken, sessizliği ilk bozan ben olmak istedim. Çünkü benim vaktim azdı.

Sabırsızlanarak sordum:

-Efendim; sizinle tanışmak ve sizi daha yakından tanımak için buradayım.

-Biliyorum evlat.” (Kaya, 2020: 18)

Ömer’le Bir Kutu Macera İbn-i Karaka

Dil çocukların anlayacağı şekilde hazırlanmıştır. Anlatım açık ve sadedir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde Öğrenme Çıktısı Çerçevesinden olan Alan Becerileri içerisinde yer alan Sosyal Bilimler Alan Becerileri içerisinde bulunan Zamanı Algılama ve Kronolojik Düşünme Becerisi alanıyla çocukların, tarihteki olay, dönem ve aktörleri zamana yerleştirilerek, bunları zamanda ardışık olarak sıralayarak diğer olay ve dönemlerle ilişkilerini tanıyıp bunları karşılaştırarak değerlendirmeleri gerektiğini bilmeleri hedeflenmektedir. Bu kavramlara uygun olarak yazar kitabı oluşturmuştur. Dil ve anlatımla ilgili alıntıya aşağıda verilmiştir.

“Böylece bir bütün elde edebiliriz.” dedi.

Sonra sözlerine devam etti:

“Sevgili Ömer, benim buluşum torna tezgâhıdır. Hatta senin zamanında da kullanılmakta olduğunu tahmin ettiğim torna tezgâhının ilk mucidi benim.

Torna tezgâhları daha da geliştirilerek kullanışlı olmaları dışında ana modeli tıpkı benim icat ettiğim şekilde devam etmektedir. Bununla insanlığa çok büyük bir katkı sağladığımı söyleyebilirim.” (Kaya, 2020: 28)

Çocuklar ve Bir Gün

Kitabın dili açık ve sadedir. Anlatım kelime tekrarı yapılarak çocukların dikkatini çekecek şekilde hazırlanmıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde Öğrenme Çıktısı Çerçevesinden olan Eğilimler içerisinde yer alan Benlik Eğilimleri içerisinde bulunan Kendine İnanma (Öz Yeterlilik) alanıyla çocukların, belirlenmiş hedefleri gerçekleştirmek için gerekli olan işleri planlayıp onu yürütmek için kişisel inancın zihinsel örüntülerinin ne olduğunu ifade edebilmeleri hedeflenmektedir. Yazar bu kavramlara uygun olarak kitabı oluşturmuştur. Aşağıda dil ve anlatımla ilgili alıntıya yer verilmiştir.

“Bir gün gelecek çocuklardan başka kimseciklerin giremediği bir park yapacağım; içinde yalnızca çocuklar olan dev gibi bir park... Bir gün gelecek içinde yalnızca çocuk

kitapları olan ve müşterileri yalnızca çocuklar olan -ve ücreti gülücük olan- bir kitapçı dükkânı açacağım.

Bir gün gelecek içinde büyüklerin hiç olamayacağı bir şehir kuracağım. Bu şehir görülmemiş bir şehir olacak. Halkı da, idarecileri de çocuklar olan bir şehir... Gülücük medeniyeti şehri olacak şehrin adı.

Bir gün gelecek istasyonlardan yalnızca çocukları taşıyacak trenler, dünyanın her yerini görecek çocuklar. Tren yolculuğuyla dünyaya gülücük medeniyeti dağıtacak çocuklar.” (Kaya, 2016: 3)

Kuşların Kalbine Dokunmak

Kitapta kullanılan dil akıcı değildir. Bazı kelimelerin yanlış yazılmasıyla çocukların kendi zihinlerinde onları düzeltmesi istenmiştir. Anlatım kelime tekrarlarıyla çocukların metne odaklanmasını isteyecek şekilde ele alınmıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde Öğrenme Çıktısı Çerçevesinden olan Alan Becerileri içerisinde yer alan Türkçe Alan Becerileri içerisinde bulunan Anlama Becerilerinden Okuma Becerisi alanıyla çocukların, okumayı yöneterek anlam oluşturmalarının, okumada çözümleme yaparak süreç değerlendirmesinde bulunabilmelerini sağlamaktadır. Yazar bu kavramlara göre kitabı oluşturmuştur. Dil ve anlatımı anlatan alıntı aşağıda verilmiştir.

“Penceremde “S” Harfi

Yağmurlu günlerde hemen pençeye koş.

Merhaba de.

Merhaba sevgili pencerem, de. Merhaba cam dostum. Yağmur dostum merhaba de. Hohla camı ve bir “S” çiz hemen. Hohla camı. Bir “S” daha kondur yanağına pencereciğin. Hem çok sevinir, hiç unutmaz bu iyiliğini. Bir kere denemekten ne çıkar?”

(Kaya, 2017: 41)

Değerli Öncüler Âkif’im

Dil açık ve sadedir. Anlatımda açıklayıcı anlatım biçimi kullanılmıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde Öğrenme Çıktısı Çerçevesinden olan Alan Becerileri içerisinde yer alan Sosyal Bilimler Alan Becerileri içerisinde bulunan Coğrafi

Sorgulama Becerisi alanıyla çocukların, merak ettikleri coğrafi olay, olgu ve mekân ile ilgili bilgi sahibi olabilmek için soru sorma, doğru kaynaktan veri toplamak, düzenlemek, görsel kullanma, analiz etmek ve verilerden sonuç çıkarmalarını sağlamaktadır. Bu kavramlara uygun olarak kitap oluşturulmuştur. Dil ve anlatımla ilgili alıntı aşağıda verilmiştir.

“Mehmet Âkif’in ilk ve gerçek adı Ragif iken sonradan Âkif olarak değiştirilmiş. Ragif ismi pek dile kolay gelmemiş olacak ki, sonradan değiştirmiş Âkif bey adını; iyi ki de öyle yapmış. Âkif dedemiz, Büyük Osmanlı Devleti’nin göz bebeği ve başkenti olan İstanbul’da, 1873 yılının Aralık ayında Fatih semtinin Sarıgözel Sarı Nasuh Mahallesi’nde dünyaya gelmiş.

Baba tarafı Arnavutluk’tan, anne tarafı Buhara’dan gelmiş.

Âkif’imizin babası Temiz Tahir Efendi, Arnavutluk’un İpek kazasına bağlı Şuşisa köyünden imiş.

Âkif Dedemizin babası Temiz Tahir Efendi, tahsil için küçük yaşta Arnavutluk’tan

İstanbul’a gelmiş.” (Kaya, 2020: 10)

yediden yetmişe Aliya İzzetbegoviç Aliya

Kitabın dili açık ve sadedir. Anlatım soru cevap şeklinde ele alınarak çocukların bilgi sahibi olmaları istenmiştir. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde Öğrenme Çıktısı Çerçevesinden olan Alan Becerileri içerisinde yer alan Sosyal Bilimler Alan Becerileri içerisinde bulunan Tarihsel Sorun Analizi ve Karar Verme Becerisi alanıyla çocukların, geçmişte yaşanan bir sorunun tarihi bağlamında ve olayı yaşamış insanlar gözüyle değerlendirme yapıp dönemin şartlarında ne yapılabilecek onu analiz ederek karar verme becerileri kazanmaları istenmektedir. Kavramlara uygun olarak yazar kitabı oluşturmuştur. Dil ve anlatımla ilgili alıntı aşağıda verilmiştir.

“Bu açıklamadan sonra Haber Bülteni’ni yöneten Hacıfeyzoviç on iki soru sordu: İlk soru, Aliya’nın kendisinin en büyük başarısını ne olarak gördüğüydü. Bunun Bosna Hersek’ in bağımsızlığa kavuşması olduğunu söyledi.

“1991-1992 yılları arasında Bosna Hersek’im Büyük Sırbistan’ın bir eyaleti olmasına yönelik ciddi bir risk vardı. Ben bunun önüne geçtim ve bunu en büyük hizmetim olarak görüyorum.” Cevabını verdi.” (Kaya, 2018: 94)

Değerli Öncüler-1 Necipcik

Kitabın dili açık ve sadedir. Anlatımda açıklayıcı anlatımdan yararlanılmıştır. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli’nde Öğrenme Çıktısı Çerçevesinden olan Alan Becerileri içerisinde yer alan Türkçe Alan Becerileri içerisinde bulunan Anlatma Becerilerinden Yazma Becerisinin Kural Uygulama alanıyla çocukların, Türkçenin uygun söz varlığını bilerek Türkçenin dil yapısını bilmeleri istenmektedir. Vural Kaya bu kavramlara uygun olarak kitabı oluşturmuştur. Dil ve anlatımla ilgili alıntı aşağıda verilmiştir.

“Ah Necipcik ah!

Dahi çocuğa okul beğendirmek kolay mı öyle?

Bir zaman sonra Büyük Reşit Paşa Numune Mektebi’ne gönderilmiş.

Ardından da Heybeliada Numune Mektebi’ne giderek ilkokulu bitirip mezun olmuş.

1916 yılında Bahriye Mektebi’ne başlamış.

Sevgili okur, iki gözüm. Ne demek mektep?

Mektep okul demektir.

Bunun gibi bilmediğin kelimeleri sözlükten veya internetten öğreniver olur mu cancağızım!

Necipcik artık büyümeye başlamış.” (Kaya, 2020: 21)

4.2. DIŞ YAPI UNSURLARI

Çocuk edebiyatı kitaplarını oluşturan dış yapı unsurlarına ait kavramlar, boyut, kâğıt, kapak, sayfa düzeni, resimler olacak şekilde belirlenmiştir.

4.2.1. Boyut

Çocuk edebiyatını oluşturan dış yapı unsurlarından olan boyut başlığı altında Vural Kaya’nın çocuklara yönelik yazdığı kitapları incelenecektir.

Çevre Bildirisi

Vural Kaya'nın *Çevre Bildirisi* adlı kitabının boyutu 205×245 ölçüsüne göre ince ve hafif olarak tasarlanmıştır. Bunun sebebi çocukların kitabı okumak için ellerine aldıklarında veya okula giderken çantalarında taşırken onlara ağırlık oluşturmaması içindir.

Merhamet Bildirisi

Kitap hazırlanırken boyut olarak 205×245 ürün ölçüsü olarak tasarlanmıştır. Kitabın tasarımı ince ve hafif olarak oluşturulmuştur. Çocukların motor becerileri göz önüne alınarak kitap oluşturulmuştur. İnce ve hafif olarak hazırlanan kitap çocukların kitabı okumak için ellerine aldıklarında yorulmadan kitabı okuyabilmelerini sağlamaktadır.

Ömer'le Bir Kutu Macera Uluğ Bey

Kitap hazırlanırken 20×23.5 cm ölçüsüne göre boyutları belirlenmiştir. Kitap ince ve hafif olacak şekilde tasarlanmıştır. Çocukların çantalarına rahat bırakabilecekleri şekilde kitabın boyutları hazırlanmıştır.

Ömer'le Bir Kutu Macera Ali Kuşçu

Kitap oluşturulurken 20×23.5 cm ürün ölçüsüne göre hazırlanmıştır. Çocukların kitabı okurken rahat tutabilecekleri bir şekilde ince ve hafif olarak tasarım yapılmıştır.

İyilik Bildirisi

Kitap hazırlanırken boyut olarak 250×230 ürün ölçüsü olarak tasarlanmıştır. Kitabın tasarımı ince ve hafif olarak oluşturulmuştur. Çocukların motor becerileri göz önüne alınarak kitap oluşturulmuştur. Hazırlanan kitap çocukların okumak için ellerine aldıklarında yorulmamalarını sağlamaktadır.

İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler

Kitap hazırlanırken boyut olarak 200×240 ürün ölçüsü olarak tasarlanmıştır. Kitabın tasarımı ince ve hafif olarak oluşturulmuştur. Çocukların dini hikâyeler üzerinden değer eğitimi almaları amacıyla kitap tasarlanmıştır.

Ramazan Bildirisi

Kitap hazırlanırken boyut olarak 250×230 ürün ölçüsü olarak tasarlanmıştır. Kitabın tasarımı ince ve hafif olarak oluşturulmuştur. Çocukların Ramazan ayının güzelliklerini bilmeleri için tasarlanmıştır.

Ömer’le Bir Kutu Macera Fuat Sezgin

Kitap hazırlanırken boyut olarak 20×23.5 ürün ölçüsü olarak tasarlanmıştır. Kitabın tasarımı ince ve hafif olarak oluşturulmuştur. Çocukların bilime karşı ilgilerini artırmak için tasarlanmıştır.

Ömer’le Bir Kutu Macera İbn-i Karaka

Kitap hazırlanırken boyut olarak 20×23.5 ürün ölçüsü olarak tasarlanmıştır. Kitabın tasarımı ince ve hafif olarak oluşturulmuştur. Çocukların bilime karşı ilgilerini artırmak için tasarlanmıştır.

Çocuklar ve Bir Gün

Kitap hazırlanırken boyut olarak 16×21 ürün ölçüsü olarak tasarlanmıştır. Kitabın tasarımı ince ve hafiftir.

Kuşların Kalbine Dokunmak

Kitap hazırlanırken boyut olarak 16×21 ürün ölçüsü olarak tasarlanmıştır. İnce ve hafif olarak hazırlanan kitap çocukların çantalarına koyabileceği bir kitap olarak tasarlanmıştır.

Değerli Öncüler Âkif’im

Kitap hazırlanırken boyut olarak 12,5×19,5 ürün ölçüsü olarak tasarlanmıştır. Kitabın tasarımı ince olarak oluşturulmuştur. Hazırlanan kitap çocukların çantalarına koyabileceği küçüklüktedir.

Yediden yetmişe Aliya İzzetbegoviç Aliya

Kitap hazırlanırken boyut olarak 12×19 ürün ölçüsü olarak tasarlanmıştır. Kitabın tasarımı ince ve hafif olarak oluşturulmuştur. Kitap çocukların çantalarına koyabileceği bir kitap olarak tasarlanmıştır.

Değerli Öncüler-1 Necipcik

Kitap hazırlanırken boyut olarak 12.5×19.5 ürün ölçüsü olarak tasarlanmıştır. Kitabın tasarımı ince ve hafif olarak oluşturulmuştur.

4.2.2. Kapak

Vural Kaya'nın kitapları çocuk edebiyatını oluşturan dış yapı unsurlarından olan kapak başlığı altında incelenecektir.

Çevre Bildirisi

Şekil 4.1. Çevre Bildirisi Kaynak: (Kaya, 2019)

Vural Kaya'nın *Çevre Bildirisi* adlı kitabının kapağı karton kapak olarak tasarlanmıştır. Kapak tasarımında kullanılan başlık yazısı ve resimde kabartma kullanılmıştır. Çünkü çocuklar için kitap aynı zamanda oyuncakları çağrıştırdığı için çocukların kitaplara dokunarak kitapla bir bağ kurması amaçlanmıştır. Kapak tasarımında kitabın çevre temasını yansıtmayı amacıyla yeşil renkler tercih edilmiştir. Bu şekilde kitabın başlık ve içeriğiyle uyumlu olacak şekilde hazırlandığı gözlemlenmiştir. Kitap kapağında Türk Bayrağı'na yer verilmesi, çocuğun ülkesinin ve ait olduğu Türk milletinin bir ferdi olduğunu bilmesi için tasarlanmıştır. Resimler çocuğun ilgisini çekip onu kitaba yönlendirmesi için kullanılmıştır. Kitabın başlığı ön kapağın ortasında yeşil renk kabartma yazı şekliyle yazılmıştır. Yazarın adı başlığın hemen sağ alt bölümünde siyah renkle yazılmıştır. Kitabın ön kapağının alt orta bölümünde yayınevinin logosu bulunmaktadır.

Merhamet Bildirisi

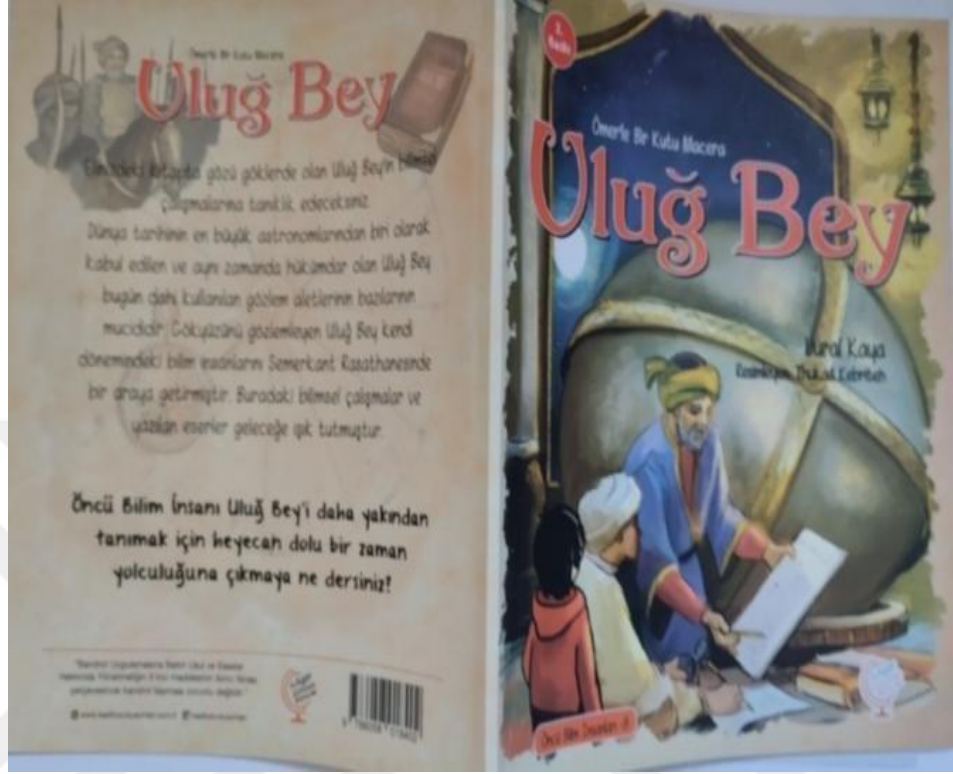
Şekil 4.2. Merhamet Bildirisi Kaynak: (Kaya, 2020)

Vural Kaya'nın *Merhamet Bildirisi* adlı kitabının kapağı karton kapak kullanılarak oluşturulmuştur. Kapak tasarımında kullanılan başlık yazısı ve resimlerde kabartma kullanılmıştır. Kapak oluşturulurken kullanılan resimlerde küçük kız çocuğu ve erkek çocuğunun bir hayvana mama verdikleri resimler kullanılmıştır. Burada çocuklar hayvanların da bir canlı olduklarının ve onların da merhamete ihtiyaçları olduğunun bilgisine ulaşabilirler. Kapağın ön yüzünde yeşil renk kullanımı tercih edilmiştir. Çocukların çevrelerindeki bitkiler üzerinden her şeyin merhamete ihtiyaç duyduğu bilgisine ulaşmaları istenmiştir.

Ömer’le Bir Kutu Macera Uluğ Bey

Şekil 4.3. Ömer’le Bir Kutu Macera Uluğ Bey Kaynak: (Kaya, 2020)

Kitap hazırlanırken çocuklarda ilgi uyandıracak şekilde tasarlanmıştır. Kitabın ön kapağında çocuklara konuyla ilgili bilgiler veren ve kitabın başkarakterleri olan Ömer ve Uluğ Bey’i temsil eden çizimler yapılmıştır. Çizimler çocukların hayal dünyası ve merak duygusunu artıracak şekilde kullanılmıştır. Kitabın ön kapağında yazarın adı ve yayınevi belirgin bir şekilde görülmektedir. Kitabın kapağı tasarlanırken karton kapak tercih edilmiştir. Çocuklar tarafından yıpranmaması için dayanıklı olan karton kapak kitabın kullanım süresini uzatmaktadır. Kitap ciltlemesinde tel dikiş yöntemi tercih edilmiştir. Bu yöntemle sayfaların kolay bir şekilde yırtılmasının önüne geçilmiştir.

Ömer’le Bir Kutu Macera Ali Kuşçu

Şekil 4.4. Ömer’le Bir Kutu Macera Ali Kuşçu, Kaynak: (Kaya, 2020)

Kitap kapağı hazırlanırken ön kapağında içerikle ilgili ipucu verilmektedir. Kitabın başkarakterleri Ömer ve Ali Kuşçu’yu anlatan çizimler kaleme alınmıştır. Bu yolla çocukların kitaba ilgi göstermesi istenmektedir. Kitabın kapağında yazarın ve yayın evinin adlarına yer verilmiş kullanılan yazılarda kabartma kullanılarak çocukların kitaba dokunurken kitapla bir bağ kurmaları istenmiştir. Kitap ciltlemesi hazırlanırken çocuklar tarafından yırtılmaması için dayanıklı yapıya sahip karton kapaktan yapılmıştır.

İyilik Bildirisi

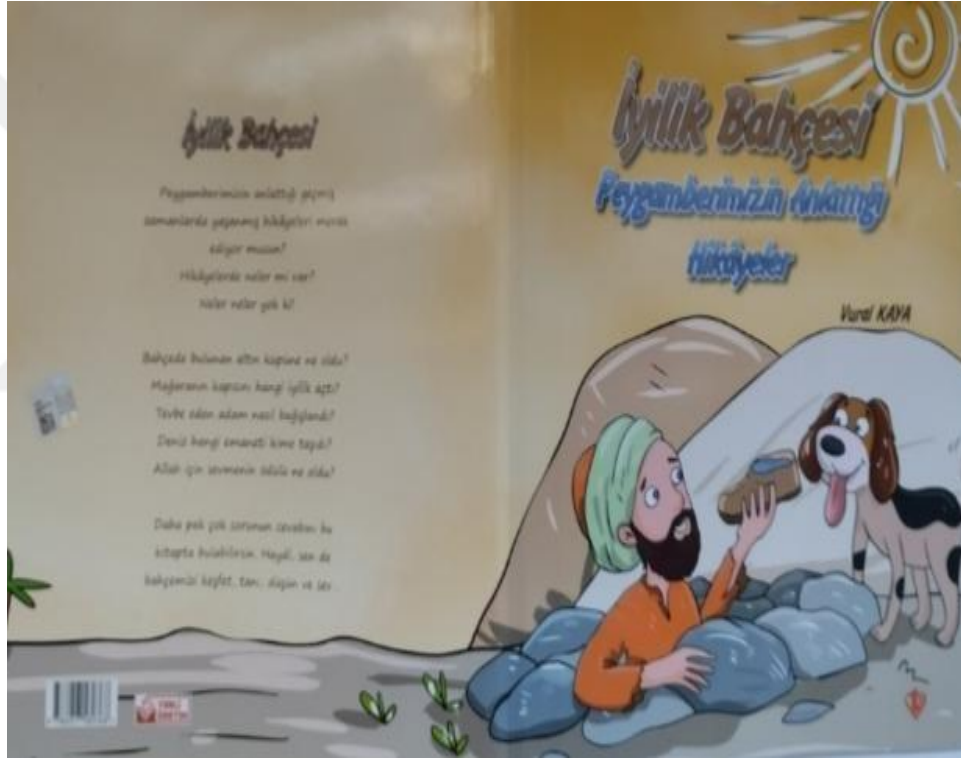
Şekil 4.5. İyilik Bildirisi Kaynak: (Kaya, 2019)

Vural Kaya'nın *İyilik Bildirisi* adlı kitabının kapağı karton kapak kullanılarak oluşturulmuştur. Kapak tasarımında kullanılan başlık yazısı ve resimlerde kabartma kullanılmıştır. Kapak oluşturulurken kullanılan resimde kız çocuğu sırtında bir sepet taşımakta ve sepetin içinde kalp bulunmaktadır. Burada kalp resimleriyle iyilik sembol edilmiştir. Kapağın ön yüzünde yeşil, beyaz ve kalp resimlerinde kırmızı renk kullanımı tercih edilmiştir.

İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler

Şekil 4.6. İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler Kaynak: (Kaya, 2019)

Vural Kaya'nın *İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler* adlı kitabının kapağı karton kapak kullanılarak oluşturulmuştur. Kapak tasarımında kullanılan başlık yazısı ve resimlerde kabartma kullanılmıştır. Kapak oluşturulurken kullanılan resimde bir adamın kuyudan çıkarken ayakkabısının içine su doldurarak bu suyu köpeğe vermesi anlatılmaktadır. Burada hayvanlara merhamet ederek iyilik yapılması resmedilmiştir. Kitabın ön yüzünde başlık yazılırken kahverengi ve mavi renk kullanılmıştır. Kitabın sağ alt bölümünde yayınevinin logosu bulunmaktadır.

Ramazan Bildirisi

Şekil 4.7. *Ramazan Bildirisi* Kaynak: (Kaya, 2019)

Vural Kaya'nın *Ramazan Bildirisi* adlı kitabının kapağı karton kapak kullanılarak oluşturulmuştur. Çünkü çocuklar için kitap aynı zamanda oyuncak olarak da kullanıldığı için çocuklar kitaplarla bir bağ kurmuş olurlar. Kapak oluşturulurken kullanılan resimlerde elinde davul olan bir ramazan davulcusu, üzerinde cami resmi olan ve hoş geldin ya şehir-i ramazan yazısı yazan bir tablo, yere düşmüş bir boya paleti, bir kadın ve masa üzerinde duran mavi, sarı ve kırmızı boya kutuları, elinde boya fırçası olan bir kız çocuğu, kedi ve bir erkek çocuğuyla ramazan ayı anlatılmaktadır.

Ömer'le Bir Kutu Macera Fuat Sezgin

Şekil 4.8. Ömer'le Bir Kutu Macera Fuat Sezgin Kaynak: (Kaya, 2020)

Kitabın ön kapağında çocuklara konuyla ilgili bilgiler veren ve kitabın başkarakterleri olan Ömer ve Prof. Dr. Fuat Sezgin'i temsil eden çizimler yapılmıştır. Çizimler çocukların hayal dünyası ve merak duygusunu artıracak şekilde kullanılmıştır. Kitabın ön kapağında yazarın adı ve yayınevi belirgin bir şekilde görülmektedir. Kitabın arka kapağında 2019 yılının Cumhurbaşkanlığı genelgesiyle Prof. Dr. Fuat Sezgin Yılı olduğu belirtilmiştir. Kitabın sol üst köşesinde Türkiye haritası bulunmaktadır. Kitabın sağ ve sol alt bölümlerinde Fuat Sezgin ile ilgili afiş ve kitap bulunmaktadır. Kitabın kapağı tasarlanırken karton kapak tercih edilmiştir. Çocuklar tarafından yıpranmaması için dayanıklı olan karton kapak kitabın kullanım süresini uzatmaktadır. Kitap ciltlemesinde tel dikiş yöntemi tercih edilmiştir. Bu yöntemle sayfaların kolay bir şekilde yırtılmasının önüne geçilmiştir.

Ömer'le Bir Kutu Macera İbn-i Karaka

Şekil 4.9. Ömer'le Bir Kutu Macera İbn-i Karaka Kaynak: (Kaya, 2020)

Kitap hazırlanırken çocuklarda ilgi uyandıracak şekilde tasarlanmıştır. Kitabın ön kapağında çocuklara konuyla ilgili bilgiler veren ve kitabın başkarakterleri olan Ömer, torna tezgâhının başında bulunan bir usta, elinde uzun bir çubuk bulunan sırtı dönük bir adamı temsil eden çizimler yapılmıştır. Çizimler çocukların hayal dünyası ve merak duygusunu artıracak şekilde kullanılmıştır. Kitabın ön kapağında yazarın adı ve yayınevi belirgin bir şekilde görülmektedir. Kitabın arka kapağında İbn-i Karaka ile ilgili bilgiler verilmiştir. Kitabın arka kısmında yazıların zemininde torna tezgâhı çizilmiştir. Kapak tasarlanırken karton kapak tercih edilmiştir.

Çocuklar ve Bir Gün

Şekil 4.10. Çocuklar ve Bir Gün Kaynak: (Kaya, 2016)

Kapakta kullanılan başlık ve yazar adında kabarma kullanılarak çocukların beş duyu organından biri olan dokunma yoluyla kitapla bağ kurmaları istenmektedir. Kitabın ön kapağında çocuklara konuyla ilgili bilgiler veren ve kitabın içeriğiyle ilgili bilgi veren beyaz renkle bulut çizilmiştir. Kitabın yayınevi üst orta bölümde bulutun üzerine yazılmıştır. Beyaz renkle kitabın başlığı orta kısımda belirtilmiştir. Başlığın altında kitabın türü beyaz renkle gösterilirken kitabın yazarının adı ve soyadı siyah renkle yazılmıştır. Kitabın alt orta bölümünde motosiklete bağlı tekerlekleri olan bir ev çizilmiştir. Evin rengi kahverengidir. Çizimler çocukların hayal dünyası ve merak duygusunu artıracak şekilde kullanılmıştır. Kitabın arka kapağında üst bölümde kahverengi ev ve beyaz renkle yazılmış olan kitabın başlığı bulunmaktadır. Ortasında da yazara ait denemelerden belli bir bölüm bulunmaktadır. Kitabın kapağı tasarlanırken karton kapak tercih edilmiştir. Kitap ciltlemesinde tel dikiş yöntemi tercih edilmiştir.

Kuşların Kalbine Dokunmak

Şekil 4.11. *Kuşların Kalbine Dokunmak* Kaynak: (Kaya, 2017)

Kitabın ön kapağında çocuklara konuyla ilgili bilgiler veren ve kitabın içeriğiyle ilgili bilgi veren sarı renkle hilal ve yıldız resimleri çizilmiştir. Kahverengi yıldızlarda çizilmiştir. Lacivert renkte bir kuş resmi ve başlık kitabın ortasına yerleştirilmiştir. Kitap yazarının adı başlığın sol alt bölümüne gelecek şekilde kahverengi renkle yazılmıştır. Kitabın orta alt bölümüne yayınevi yazılmıştır. Kitabın baskısı sağ alt bölüme yazılmıştır. Baskının üzerine gelecek şekilde 2016 yılında Türkiye Yazarlar Birliği tarafından verilen

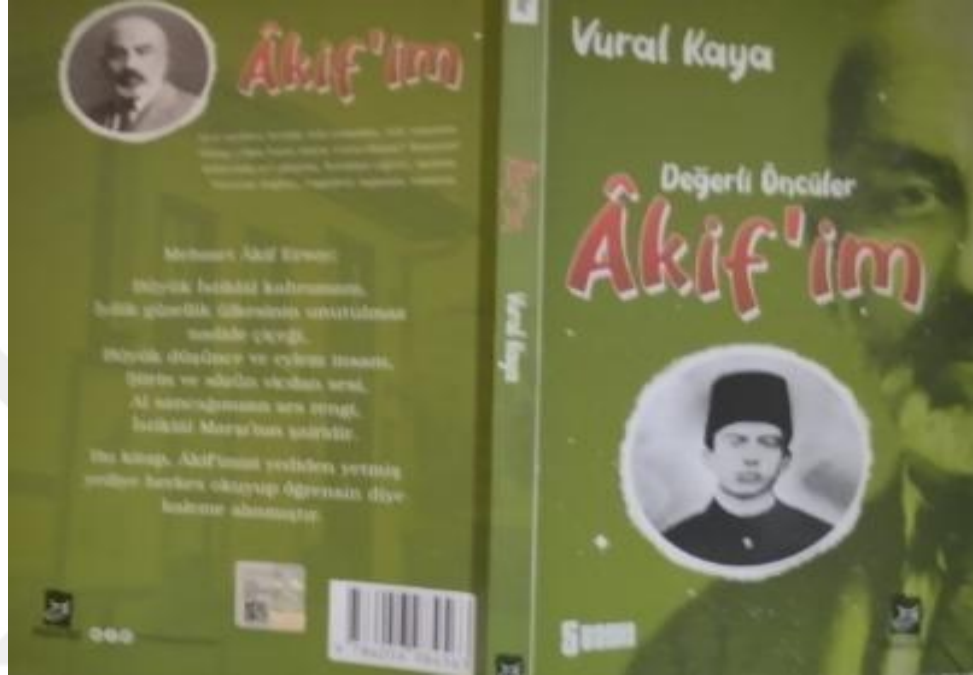
Çocuk Edebiyatı Ödülü rozeti bulunmaktadır. Kitap kapağının zemin rengi krem rengidir.

Çizimler çocukların hayal dünyası ve merak duygusunu artıracak şekilde kullanılmıştır. Kitabın arka kapağında, kitaba ait belli bir bölüm de geçen yazarın denemesine yer verilmiştir. Kitabın sağ alt bölümünde lacivert renkli bir kuş resmi vardır. Kitabın bandrolünün altında çocuklar için kaç yaş aralığında bir kitap olduğu belirtilmiştir. Kitabın kapağı tasarlanırken karton kapak tercih edilmiştir. Çocuklar

tarafından yıpranmaması için dayanıklı olan karton kapak kitabın kullanım süresini uzatmaktadır.

Değerli Öncüler Âkif'im

Şekil 4.12. Değerli Öncüler Âkif'im Kaynak: (Kaya, 2020)

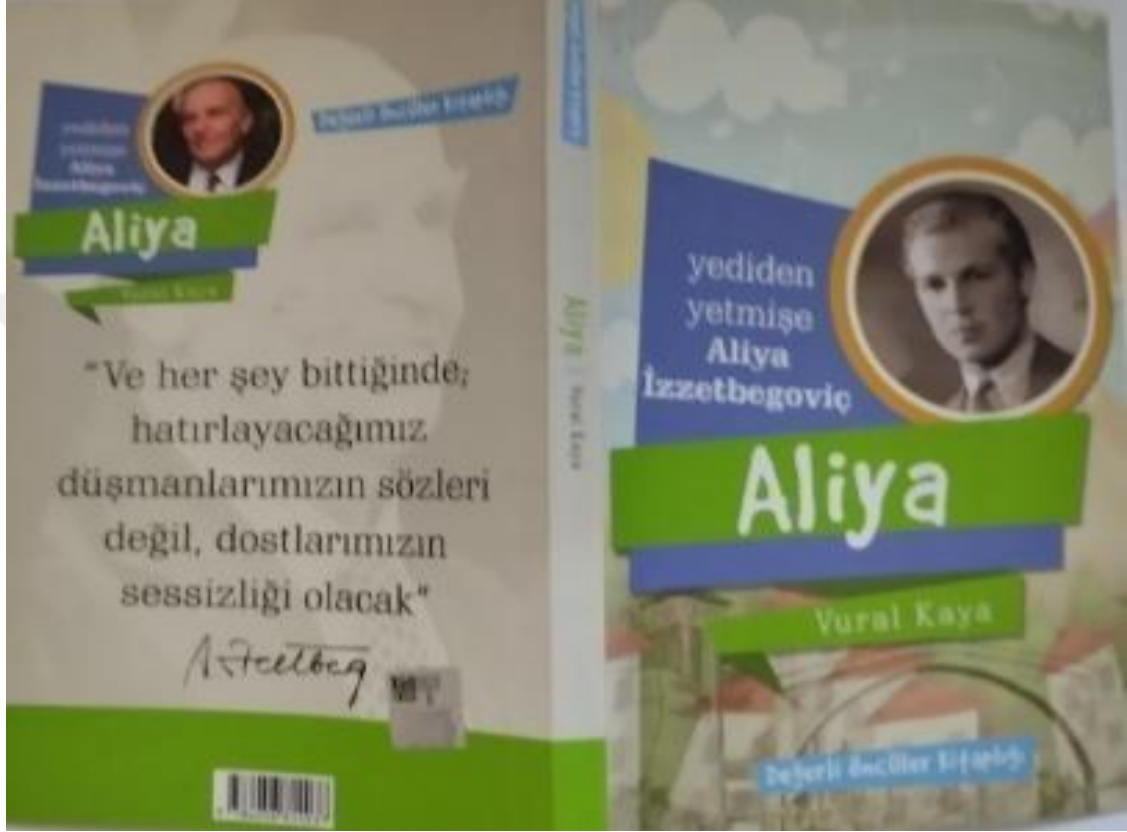

Kitap hazırlanırken çocuklarda ilgi uyandıracak şekilde tasarlanmıştır. Kapakta kullanılan başlık kırmızı ve beyaz renk kullanılarak yazılmıştır. Buradaki amaç Mehmet Akif Ersoy'un Milli Şair olduğunu çocuklara öğretmektir. Kırmızı ve beyaz renkleri Türk Bayrağı'nın rengidir. Kitabın ön kapağında çocuklara konuyla ilgili bilgiler veren ve kitabın içeriğini anlatan fotoğraflar eklenmiştir. Kitap yeşil zeminde renklendirilmiştir. Kitabın sol alt bölümünde baskı numarası bulunmaktadır. Sağ alt bölümde yayınevinin adına yer verilmiştir. Yazarın adı beyaz renkle sol üst köşeye yazılmıştır. Kitabın başlığı orta bölüme eklenmiştir. Başlığın altına Mehmet Akif Ersoy'un gençlik fotoğrafı yerleştirilmiştir. Kitabın sağ tarafında Mehmet Akif Ersoy'un yetişkinlik dönemine ait fotoğrafının bir bölümü eklenmiştir. Kitabın arka kapağının sol üst köşesinde Mehmet Akif Ersoy'un fotoğrafı vardır. Fotoğrafın sağında Âkif'im yazısı kırmızı renkle yazılmıştır. İsmi altına İstiklal Marşı'nın bir kıtası bulunmaktadır. Kitabın ortasında Mehmet Akif Ersoy'u anlatan öznel bir yorum bulunmaktadır. Yazı zemininde kendini gösteren fotoğraf, Mehmet Akif Ersoy

tarafından İstiklal Marşı'nın yazıldığı Taceddin Dergâhı'nın fotoğrafıdır. Kitabın kapağı tasarlanırken karton kapak tercih edilmiştir.

yediden yetmişe Aliya İzzetbegoviç Aliya

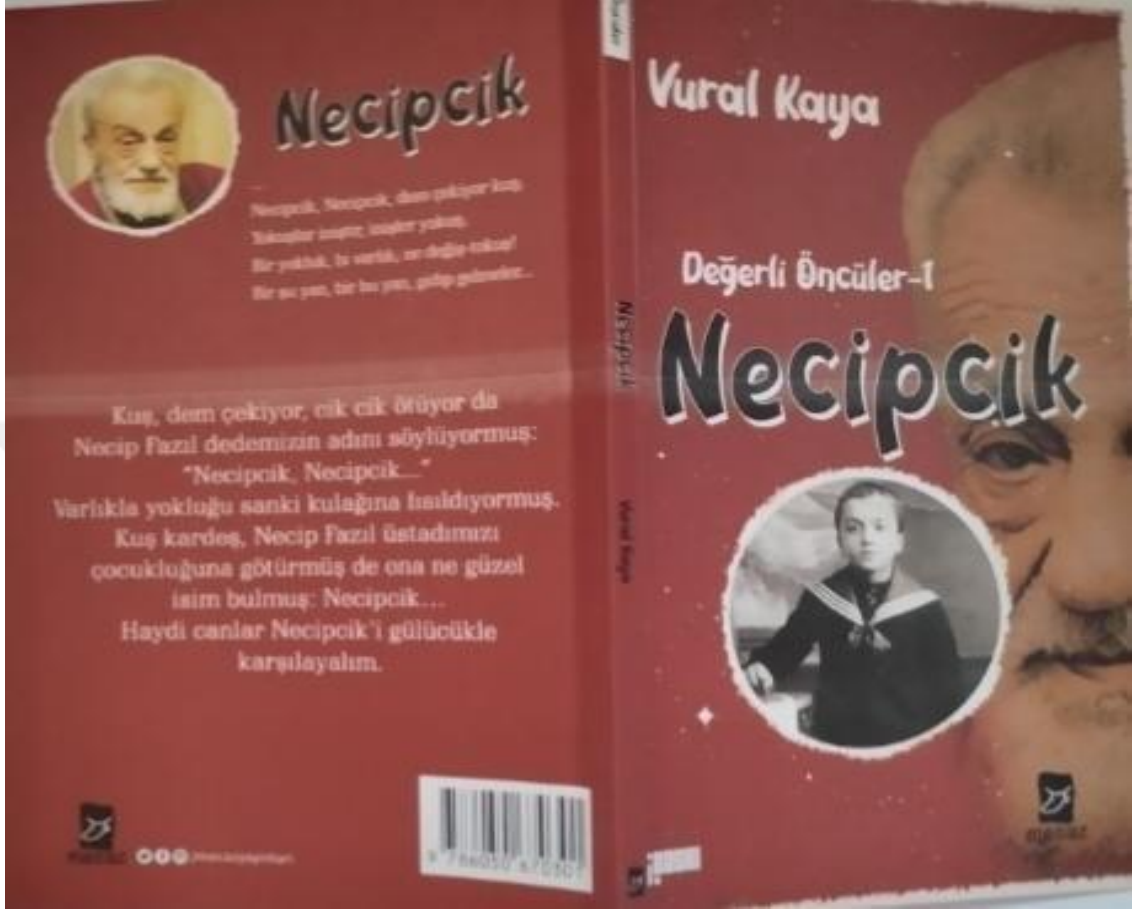
Şekil 4.13. yediden yetmişe Aliya İzzetbegoviç Aliya Kaynak: (Kaya, 2018)

Kapakta kullanılan başlık mavi ve yeşil zemin renk üzerine beyaz renk kullanılarak yazılmıştır. Kitabın ön kapağında çocuklara konuyla ilgili bilgiler veren ve kitabın içeriğini anlatan resimler çizilmiştir. Kitabın üst bölümünde bulut ve müzik notalarını temsil eden semboller beyaz renkle yerleştirilmiştir. Kitabın ortasında başlık ve yazarın adı bulunmaktadır. Sağ orta bölümde Aliya İzzetbegoviç'in gençlik fotoğrafı vardır. Kitabın alt orta bölümünde mavi renk zemin üzerine beyaz renkle yayınevinin adı eklenmiştir. Bosna şehrini simgeleyen bir çizim vardır. Burada Mostar Köprüsü çizilmiştir. Kitabın arka kapağının sol üst köşesinde Aliya İzzetbegoviç'in yetişkinlik dönemine ait bir fotoğrafı vardır. Fotoğrafın sol köşesinde kitabın başlığı ve yazarın adı vardır. Kitabın ortasında Aliya İzzetbegoviç'e ait bir söz vardır. Yazının zemininde Aliya İzzetbegoviç'e ait bir fotoğraf vardır.

Değerli Öncüler-1 Necipcik

Şekil 4.14. *Değerli Öncüler-1 Necipcik* Kaynak: (Kaya, 2020)

Kitap hazırlanırken çocuklarda ilgi uyandıracak şekilde tasarlanmıştır. Kapakta kullanılan başlık beyaz ve siyah renkle yazılmıştır. Kitabın ön kapağında çocuklara konuyla ilgili bilgiler veren ve kitabın içeriğini anlatan fotoğraflar eklenmiştir. Kitabın zemin rengi kahverengidir. Kitabın sol alt bölümünde baskı numarası bulunmaktadır. Sağ alt bölümde yayınevinin adına yer verilmiştir. Yazarın adı beyaz renkle sol üst köşeye yazılmıştır. Kitabın başlığı orta bölüme eklenmiştir. Başlığın altına Necip Fazıl'ın çocukluk fotoğrafı yerleştirilmiştir. Kitabın sağ tarafında Necip Fazıl'ın yetişkinlik dönemine ait fotoğrafının bir bölümü eklenmiştir. Kitabın arka kapağının sol üst köşesinde Necip Fazıl'ın fotoğrafı vardır. Fotoğrafın sağında *Necipcik* yazısı siyah renkle yazılmıştır. İsmi altında kitabın içinde geçen şiirin bir bölümü vardır. Kitabın ortasında kitaptan bir bölüm vardır.

4.2.3. Kâğıt

Çocuk edebiyatını oluşturan dış yapı unsurlarından olan kâğıt başlığı altında Vural Kaya'nın çocuklara yazdığı kitaplar incelenecektir. Kitap kâğıdında yedi adet kuşe kâğıdı kullanılmıştır. Bu kitaplar *Çevre Bildirisi*, *Merhamet Bildirisi*, *İyilik Bildirisi*, *Ramazan Bildirisi*, *Ömer'le Bir Kutu Macera İbn-i Karaka*, *Ömer'le Bir Kutu Macera Ali Kuşçu ve İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler* kitaplarıdır. İkinci sınıf hamuryla dört adet kâğıt kullanılmıştır. Bu kitaplar *Kuşların Kalbine Dokunmak*, *Değerli Öncüler Âkif'im*, *yediden yetmişe Aliya İzzetbegoviç Aliya ve Değerli Öncüler-1 Necipcik* kitaplarıdır. 1. Sınıf hamurla basılmış üç adet kâğıt kullanılmıştır. Bu kitaplar *Ömer'le Bir Kutu Macera Uluğ Bey*, *Ömer'le Bir Kutu Macera Fuat Sezgin ve Çocuklar ve Bir Gün* kitaplarıdır.

Çevre Bildirisi

Vural Kaya'nın *Çevre Bildirisi* adlı kitabının kâğıt türü çocukların yaş özellikleri dikkate alınarak hazırlanmıştır. Buradaki amaç çocukların kitabı kullanırken kâğıtları yırtmadan kullanabilmesini sağlamaktır. Kitaptaki kâğıdın parlak olması çocukların gözünü yorabilmektedir. Parlaklık kitap okumayı zorlaştırabilir. Kitabın cilt özelliğine bakıldığında dayanıklı olması ve daha az yıpranması bakımından karton ciltleme yöntemiyle hazırlandığı gözlemlenmektedir.

Merhamet Bildirisi

Kitap hazırlanırken kâğıt kullanımında beyaz, parlak, dayanıklı kâğıt tercih edilmiştir. Burada amaç çocukların kitabı okurken sayfalarının yırtılmasının önüne geçebilmektir. Kitap ciltlemesi oluşturulurken karton ciltleme kullanılmıştır. Dayanıklı bir yapıda olması istenmiştir. Yazıların belirgin olacak şekilde görünmesi sağlanmıştır.

Ömer'le Bir Kutu Macera Uluğ Bey

Kitap ciltlemesi hazırlanırken iç sayfaları oluşturan kâğıt renkli ve mat olarak basılmıştır. Çocukların kitabı okurken gözlerinin yorulmamasını sağlamaktır. Kâğıt zemin rengi farklı renklerde ele alınmıştır. Mavi, pembe ve yeşil renk kâğıtta kullanılmıştır. Kâğıt üzerindeki mürekkep çocukların okuyabileceği şekilde hazırlanmıştır. Sayfa kalınlığı, arka sayfada bulunan baskıyı ön sayfada görünmeyecek bir şekilde tasarlanmıştır.

Ömer’le Bir Kutu Macera Ali Kuşçu

Kitaptaki sayfaları oluşturan kağıt parlak, mat ve dayanıklı olarak basılmıştır. Çocukların kitabı okurken kâğıdın yırtılmamasını sağlamaktır. Kağıt üzerindeki yazılar çocukların okuyabileceği şekilde hazırlanmıştır. Önemli olan cümleler farklı renklerle gösterilmiştir.

İyilik Bildirisi

Kitabın kağıdı beyaz, parlak ve mat kağıt olarak basılmıştır. Kâğıt baskısında farklı renkler kullanılarak hareketlilik sağlanmak istenmiştir. Kağıt üzerindeki yazılar çocukların okuyabileceği şekilde hazırlanmıştır.

İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler

Kitap hazırlanırken kâğıt renkli ve parlak olarak basılmıştır. Buradaki amaç çocukların dikkatini çekmektir. Kağıt üzerindeki yazılar çocukların okuyabileceği şekilde hazırlanmıştır.

Ramazan Bildirisi

Kitabı oluşturan kâğıt beyaz ve parlak olarak hazırlanmıştır. Çocukların kelimeleri ve resimleri net bir şekilde anlamaları istenmiştir. Yazılar çocukların okuyabileceği şekilde hazırlanmıştır.

Ömer’le Bir Kutu Macera Fuat Sezgin

Kitap hazırlanırken renkli ve mat kağıt kullanılmıştır. Çocukların gözlerinin yorulmaması hedeflenmiştir. Yazılar çocukların okuyabileceği şekilde hazırlanmıştır. Önemli olan cümleler farklı renklerle gösterilmiştir. Sayfa kalınlığı, arka sayfada bulunan baskıyı ön sayfada görünmeyecek bir şekilde tasarlanmıştır.

Ömer’le Bir Kutu Macera İbn-i Karaka

Kitabın kâğıt özellikleri renkli ve parlak olmasıdır. Çocukların kitaba karşı merak duygusu oluşması istenmiştir. Kağıtta kullanılan yazılar çocukların okuyabileceği şekildedir.

Çocuklar ve Bir Gün

Kağıt beyaz ve mat olarak tasarlanmıştır. Çocukların okuma esnasında harfleri fark edebilmeleri için kelimeler net bir şekilde yazılmıştır.

Kuşların Kalbine Dokunmak

Kağıt mattır. Kağıt üzerindeki yazılar çocukların okuyabileceği şekilde hazırlanmıştır. Kağıt saman sarısı renginde hazırlanmıştır.

Değerli Öncüler Âkif'im

Kağıt mat olarak tasarlanmıştır. Yazılar çocukların okuyabileceği şekildedir. Kağıdın rengi saman sarısıdır.

yediden yetmişe Aliya İzzetbegoviç Aliya

Kağıt saman sarısı ve mat olarak basılmıştır. Çocukların rahat okuyabileceği yazılar yazılmıştır. Kitap çocukların gözlerini rahatlatacak şekilde hazırlanmıştır.

Değerli Öncüler-1 Necipcik

Kâğıt mat olarak ve saman sarısı renginde hazırlanmıştır. Yazar çocukların kitabı okurken yorulmamalarını amaçlamaktadır. Yazılar çocukların okuyabileceği şekilde hazırlanmıştır.

4.2.4. Sayfa Düzeni

Vural Kaya'nın çocuk kitapları çocuk edebiyatını oluşturan dış yapı unsurlarından olan sayfa düzeni başlığı altında incelenecektir.

Çevre Bildirisi

Kitaptaki yazılar hazırlanırken büyük puntolar kullanılarak çocukların rahat bir şekilde okuyabilmesi amaçlanmıştır. Kelimeler arasındaki boşluklar normalden fazla bırakılmış çocukların kelimelerin ne olduğunu anlayabilmeleri sağlanmıştır. Metin ve resim kullanılırken bir dengede olmasına dikkat edilmiştir. Kullanılan resimler metni destekleyecek şekilde kullanılmış ve çocukların ilgisini çekmeyi hedeflemiştir. Kitap hazırlanırken tasarımın çocukların dikkatlerini dağıtmayacak bir şekilde olmasına özen gösterilmiştir. Sayfa numaralarının en altta bir tahta tabela üzerinde belirgin bir şekilde yazılması çocukların hangi sayfada olduklarını bilmeleri açısından önemlidir.

Merhamet Bildirisi

Kitap oluşturulurken kullanılan yazı tipi okunaklı bir şekilde hazırlanmış ve yazı puntoları ilköğretim kademesinde bulunan çocukların kelimeleri rahat bir şekilde okuyabilmeleri için büyük puntolar kullanılarak oluşturulmuştur. Kelimeler arasında

bırakılan boşluklar normalden fazla kullanılarak çocukların okuma esnasında satırları takip ederken gözlerinin yorulmaması amaçlanmıştır. Kitapta kullanılan resimler metni tamamlayacak şekilde hazırlanmıştır. Bu resimler metinle aynı sayfa içerisinde ve bir sonraki sayfada kullanılarak çocuğun metni anlayabilmesi istenmektedir. Kitap 39 sayfadan oluşmaktadır. Paragraflar kısa tutularak çocuklar kitabı dikkatleri dağılmadan okuyabilmektedir.

Ömer’le Bir Kutu Macera Uluğ Bey

Kitap 34 sayfadan oluşmaktadır. Kitapta önemli yerleri vurgulamak amacıyla mavi, kırmızı, pembe, yeşil, kahverengi, lacivert ve koyu siyah renkler kullanılarak bu cümlelere çocukların odaklanması istenmiştir. Kelimeler büyük puntolar kullanılarak yazılmıştır. Kelimeler arasındaki boşluklar normalden fazla bırakılmıştır. Bu şekilde çocukların kitabı okurken rahat bir şekilde okumaları sağlanmak istenmiştir.

Ömer’le Bir Kutu Macera Ali Kuşçu

Kitap 40 sayfadan oluşmaktadır. Sayfada kullanılan yazılar çocuklar tarafından kolay anlaşılacak bir şekilde büyük puntolarla hazırlanmıştır. Kelime ve satırlar arasında boşluk bırakılırken normalden fazla boşluk bırakılması tercih edilmiştir. Metin ve resimler düzenli bir şekilde sayfalara yerleştirilmiştir. Çocukların sıkılmadan kitabı okuyabilmesi için kısa paragraflar tercih edilmiştir. Sayfa numaralandırması belirgin bir şekilde sayfanın en altında orta noktada belirtilmiştir. Kitabın son sayfalarında kendimi değerlendiriyorum etkinliğine yer verilmiştir. Burada çocuklara kitapla ilgili çoktan seçmeli, doğru-yanlış, eşleştirme ve düşünelim, yazalım soruları yöneltilerek okuduklarını anlamaları açısından bir değerlendirme yapılmak istenmiştir.

İyilik Bildirisi

Kitaptaki yazılar hazırlanırken büyük puntolar kullanılarak çocukların rahat bir şekilde okuyabilmesi amaçlanmıştır. Kelimeler arasındaki boşluklar normalden fazla bırakılmış çocukların kelimelerin ne olduğunu anlayabilmeleri sağlanmıştır. Kitapta metin ve resim kullanılırken bir dengede olmasına dikkat edilmiştir. Kullanılan resimler metni destekleyecek şekilde kullanılmış ve çocukların ilgisini çekmeyi hedeflemiştir. Kitap hazırlanırken tasarımın çocukların dikkatlerini dağıtmayacak bir şekilde olmasına özen gösterilmiştir. Sayfa numaralarının en altta sağ ve sol bölümlere çilek desenli

uçurma üzerine yazılması çocukların hangi sayfada olduklarını bilmeleri açısından önemlidir.

 yilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler

Kitaptaki yazılar hazırlanırken büyük puntolar kullanılarak çocukların rahat bir şekilde okuyabilmesi amaçlanmıştır. Kelimeler arasındaki boşluklar normalden fazla bırakılmış çocukların kelimelerin ne olduğunu anlayabilmeleri sağlanmıştır. Kitapta kullanılan başlıklar farklı renklerle renklendirilmi tir. Metin ve resim kullanılırken bir dengede olmasına dikkat edilmiştir. Kullanılan resimler metni destekleyecek şekilde kullanılmış ve çocukların ilgisini çekmeyi hedeflemiştir. Kitap hazırlanırken sayfalar farklı renklerle oluşturulmuştur. Bu durum çocukların dikkatlerini da ıtılabilmektedir. Sayfa numaralarının en altta sa  ve sol bölümde kırmızı bir kese üzerinde belirgin bir şekilde yazılması çocukların hangi sayfada olduklarını bilmeleri açısından önemlidir.

Ramazan Bildirisi

Kelimeler arasındaki boşluklar normalden fazla bırakılmış çocukların kelimelerin anlamlarını bilmeleri amaçlanmıştır. Kitapta metin ve resim dengeli kullanılmıştır. Kitap hazırlanırken tasarımın çocukların dikkatlerini da ıtmayacak bir şekilde olmasına  zen gösterilmiştir. Sayfa numaralarının en altta sa  ve sol bölümlere hilal üzerine yazılması çocukların hangi sayfada olduklarını bilmeleri açısından önemlidir.

Ömer'le Bir Kutu Macera Fuat Sezgin

Kitap 36 sayfadan oluşmaktadır. Sayfada kullanılan yazılar çocuklar tarafından kolay anlaşılacak bir şekilde büyük puntolarla hazırlanmıştır. Kelime ve satırlar arasında boşluk bırakılırken normalden fazla boşluk bırakılması tercih edilmiştir. Metin ve resimler düzenli bir şekilde sayfalara yerleştirilmiştir. Çocuklar uzun paragrafları kitapta görmektedir. Bu,  ocukların kitabı okurken sıkılabilmelerine yol açabilmektedir. Sayfa numaralandırması belirgin bir şekilde sayfanın en altında orta noktada beyaz yuvarlak bir dairenin içinde belirtilmiştir.

Ömer'le Bir Kutu Macera İbn-i Karaka

Kitap 40 sayfadan oluşmaktadır. Sayfada kullanılan yazılar çocuklar tarafından kolay anlaşılacak bir şekilde büyük puntolarla hazırlanmıştır. Kelime ve satırlar arasında normalden fazla boşluk kullanılmıştır. Metin ve resimler düzenli bir şekilde

sayfalara yerleştirilmiştir. Uzun paragraflar çocukları yormaktadır. Sayfa numaralandırması belirgin bir şekilde sayfanın en altında orta noktada beyaz yuvarlak bir dairenin içinde belirtilmiştir. Kitabın son sayfalarında kendimi değerlendiriyorum etkinliğine yer verilmiştir. Burada çocuklara kitapla ilgili çoktan seçmeli, doğru-yanlış, eşleştirme ve düşünelim, yazalım soruları yöneltilerek okuduklarını anlamaları açısından bir değerlendirme yapılmak istenmiştir.

Çocuklar ve Bir Gün

Kitap 16 sayfadan oluşmaktadır. Sayfada kullanılan yazılar küçük puntolarla hazırlanmıştır. Kelime ve satırlar arasında boşluk bırakılırken normal boşluk bırakılması tercih edilmiştir. Metin ve resimler düzenli bir şekilde sayfalara yerleştirilmiştir. Çocukların sıkılmadan kitabı okuyabilmesi için kısa paragraflar tercih edilmiştir. Sayfa numaralandırması belirgin bir şekilde sayfanın sağ ve sol köşelerinde beyaz yuvarlak bir dairenin içinde belirtilmiştir.

Kuşların Kalbine Dokunmak

Kitap 79 sayfadan oluşmaktadır. Sayfada kullanılan yazılarda küçük puntolar kullanılmıştır. Kelime ve satırlar arasında boşluk bırakılırken normal boşluk bırakılmıştır. Metin ve resimler düzenli bir şekilde sayfalara yerleştirilmiştir. Çocukların sıkılmadan kitabı okuyabilmesi için kısa paragraflar tercih edilmiştir. Sayfa numaralandırması sayfanın sağ ve sol köşelerinde bulunmaktadır.

Değerli Öncüler Âkif'im

Kitap 135 sayfadan oluşmaktadır. Sayfada kullanılan yazılar küçük puntolarla hazırlanmıştır. Kelime ve satırlar arasında boşluk bırakılırken normal boşluk bırakılması tercih edilmiştir. Çocukların sıkılmadan kitabı okuyabilmesi için kısa paragraflar tercih edilmiştir. Sayfa numaralandırması sayfanın alt orta bölümünde yapılmıştır. Kitabın son sayfalarında okudum - anladım etkinliğine yer verilmiştir. Burada çocuklara kitapla ilgili çoktan seçmeli soruları yöneltilerek okuduklarını anlamaları açısından bir değerlendirme yapılmak istenmiştir.

yediden yetmişe Aliya İzzetbegoviç Aliya

Kitap 127 sayfadan oluşmaktadır. Sayfada kullanılan yazılar küçük puntolarla hazırlanmıştır. Metin ve resimler düzenli bir şekilde sayfalara yerleştirilmiştir. Kitapta

uzun paragraflar tercih edilmiştir. Sayfa numaralandırması sayfanın sağ ve sol bölümünde yapılmıştır.

Değerli Öncüler-1 Necipcik

Kitap 104 sayfadan oluşmaktadır. Kullanılan yazılar küçük puntoludur. Kelime ve satırlar arasında normal boşluk bırakılmıştır. Metin ve resimler düzenli olarak sayfalara yerleştirilmiştir. Çocukların sıkılmadan kitabı okuyabilmesi için kısa paragraflar tercih edilmiştir. Sayfa numaralandırması sayfanın en altında orta noktada belirtilmiştir. Kitabın son sayfalarında okudum – anladım etkinliğine yer verilmiştir. Burada çocuklara kitapla ilgili çoktan seçmeli soruları yöneltilerek okuduklarını anlamaları açısından bir değerlendirme yapılmak istenmiştir.

4.2.5. Resimler

Vural Kaya'nın çocuklara yönelik yazmış olduğu kitapları resimler başlığı altında incelenmiştir.

Çevre Bildirisi

Şekil 4.15. Çevre Bildirisi Kaynak: (Kaya, 2019)

Kitap oluşturulurken kullanılan resimlerde genellikle yeşil ve kahverengi renkler tercih edilmiştir. Yeşil rengiyle doğadaki bitkiler, kahverengi rengi ile de ağaçlar tasvir edilmeye çalışılmıştır. Kitapta Türk bayrağı, bina ve fidan diken bir erkek çocuğunun resmine yer verilmiştir. Burada çocukların çevrede nasıl davranışlar sergilemeleri gerektiği Şekil yoluyla aktarılmıştır. Kitapta kullanılan bildirilerde iletilen mesajlar onları tamamlayan resimler üzerinden çocukların zihninde somutlaştırılmak istenmiştir. Fidan diken çocuk Şekil iyle çocukların çevreye karşı duyarlı bireyler olması istenmektedir. Ormanları koruyan ve onlara sahip çıkan çocuklar olarak yetiştirmeleri istenmektedir.

Merhamet Bildirisi

Şekil 4.16. Merhamet Bildirisi Kaynak: (Kaya, 2020)

Resimler Vural Kaya'nın merhamet konusuyla ilgili yazdığı 27 bildiriyle uyumlu bir şekilde hazırlanmıştır. Resimler oluşturulurken yeşil, gri, pembe ve mavi renkler kullanılmıştır. Kitapta çevrede koşup oynayan bir kız çocuğu resmedilmiştir. Çevredeki çiçek ve ağaç resimleriyle doğaya zarar vermeden onları korumaları istenmiştir. Merhamet kavramı bitki ve ağaçlara karşı duyarlı olunarak çocuklara anlatılmak istenmiştir.

Ömer'le Bir Kutu Macera Uluğ Bey

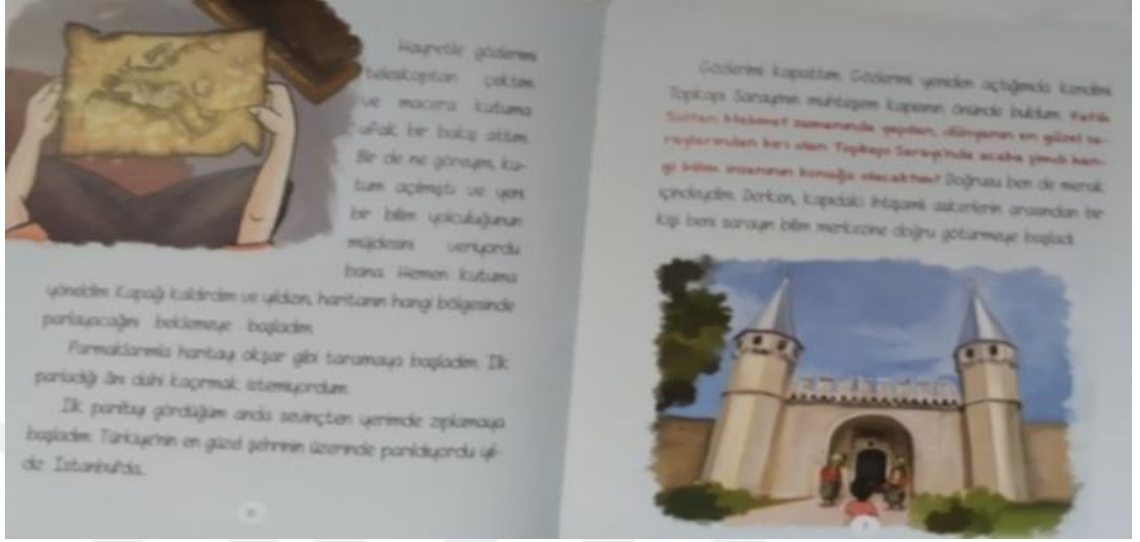
Şekil 4.17. Ömer'le Bir Kutu Macera Uluğ Bey Kaynak: (Kaya, 2020)

Resimlerde canlı renklerden yararlanılmıştır. Resimlerde Semerkant şehrinin sembolik mimari eserine yer verilerek çocukların hayal dünyasında orada bulunmaları sağlanmak istenmiştir. Uluğ Bey'in gözlem evi resmedilerek çocukların zihninde bulunan soyut kavramların somutlaştırılması istenmiştir. Çocuklara Türk-İslam coğrafyası hakkında bilgi verilmektedir. Kitapta baş karakterler Ömer ve Uluğ Bey'in yan yana olduğu resimler kullanılarak metnin anlamını resimlerle tamamlama yoluna gidilmiştir.

Ömer'le Bir Kutu Macera Ali Kuşçu

Şekil 4.18. Ömer'le Bir Kutu Macera Ali Kuşçu Kaynak: (Kaya, 2020)

Resim kullanımı yapılırken gri ve kahverengi renkler tercih edilmiştir. Metinde geçen olay, karakter ve mekan resimlerle çocukların zihninde somutlaştırılmıştır. Topkapı Sarayı resmedilerek Ali Kuşçu'nun İstanbul'da Osmanlı Devleti'nde çalışmalar yaptığı anlatılmak istenmiştir. Kitapta bir harita da resmedilmiştir. Kitapta yer alan metinde çocukların dikkatini çekebilmek için bazı cümleler farklı renkler kullanılarak yazılmıştır. Bu yazılarda kullanılan renk kırmızıdır.

İyilik Bildirisi

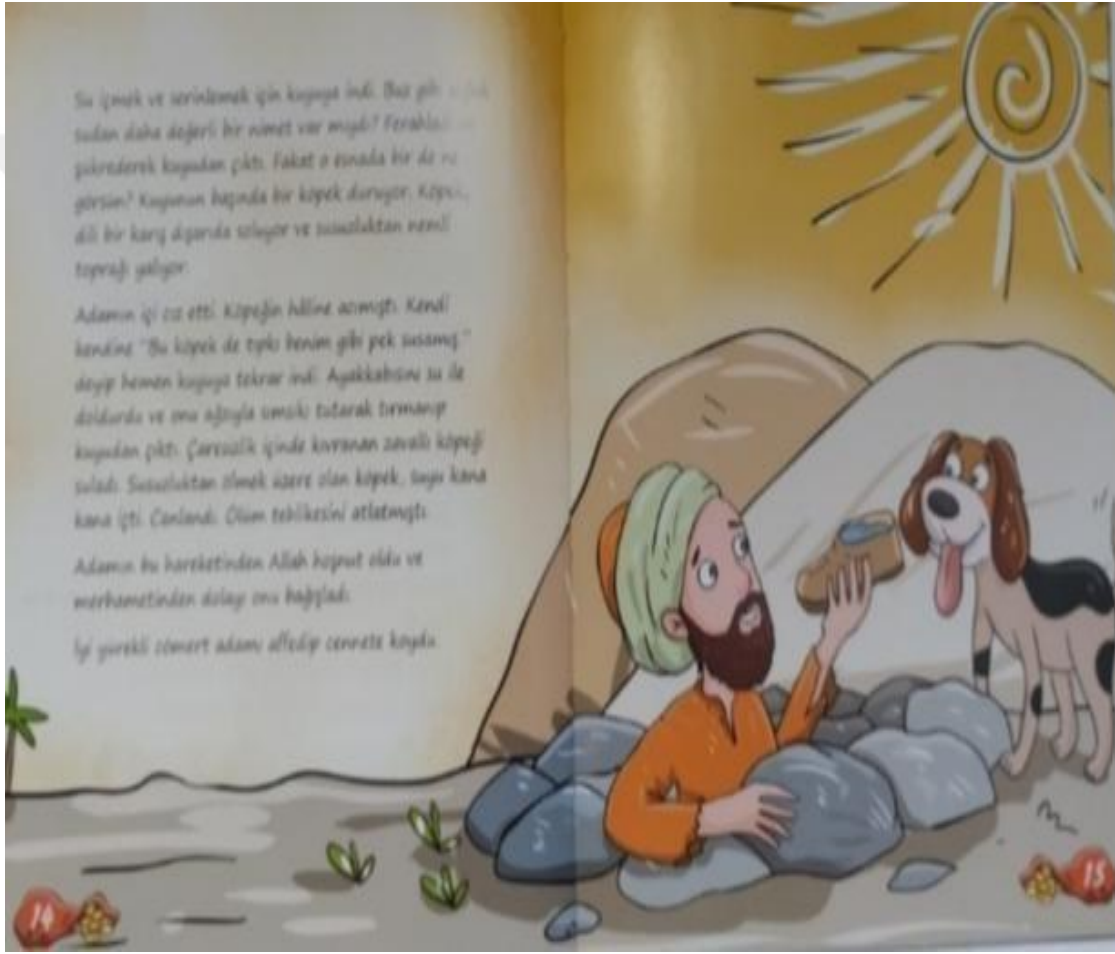
Şekil 4.19. İyilik Bildirisi Kaynak: (Kaya, 2019)

Kitap oluşturulurken kullanılan resimlerde genellikle kırmızı ve beyaz renkler tercih edilmiştir. Kitapta Türk bayrağına sarılan bir kız çocuğu resmi vardır. Bu resimle vatan sevgisi anlatılmıştır. Kitapta kullanılan bildirilerde iletilen mesajlar onları tamamlayan resimler üzerinden çocukların zihninde somutlaştırılmak istenmiştir.

İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler

Şekil 4.20. İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler Kaynak: (Kaya, 2019)

Resimlerde genellikle yeşil, mavi, turuncu ve kahverengi renkler tercih edilmiştir. Kitapta hikâyelerle ilgili resimlere yer verilmiştir. Burada çocukların hikâyeleri anlamlandırabilmeleri amaçlanmıştır. Kitapta çocukların merhamet kavramı hakkında bilgi sahibi olabilmesi için bir adamın kuyudan çıkarken ayakkabısına su doldurup köpeğe vermesi üzerinden merhamet anlatılmaya çalışılmıştır.

Ramazan Bildirisi

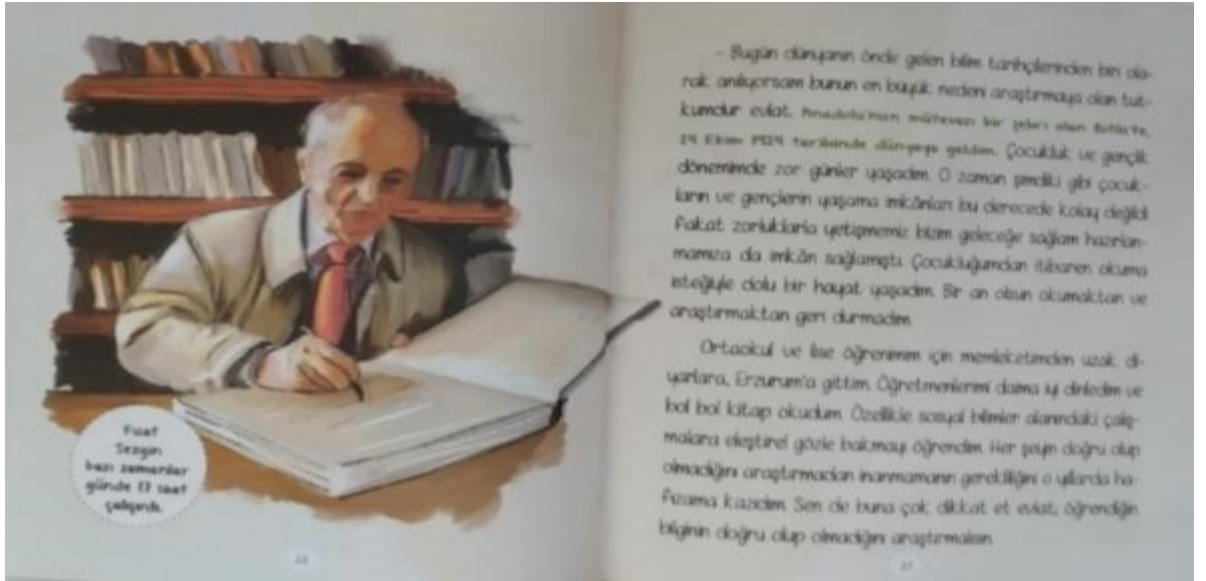
Şekil 4.21. Ramazan Bildirisi Kaynak: (Kaya, 2019)

Kitapta kullanılan resimlerde genellikle beyaz ve mavi renkler tercih edilmiştir. Kitapta erkek ve kız çocuğu resimlerine yer verilmiştir. Ramazan ayını anlatacak olan iftar vaktinde ailenin sofrada bir araya geldiği bir resme yer verilmiştir. Ramazan ayında yapılan uygulamaları çocuklara öğretmek amaçlanmıştır.

Ömer’le Bir Kutu Macera Fuat Sezgin

Şekil 4.22. Ömer’le Bir Kutu Macera Fuat Sezgin Kaynak: (Kaya, 2020)

Resimler koyu renklerden seçilmiştir. Kahverengi ve gri renkler kullanılmıştır. Çocukların hayal dünyasında orada bulunmaları sağlanmak istenmiştir. Fuat Sezgin'in kitaplığının önünde kitap üzerinde çalışma yaptığı an resmedilerek çocukların zihninde bulunan soyut kavramların somutlaştırılması istenmiştir.

Ömer'le Bir Kutu Macera İbn-i Karaka

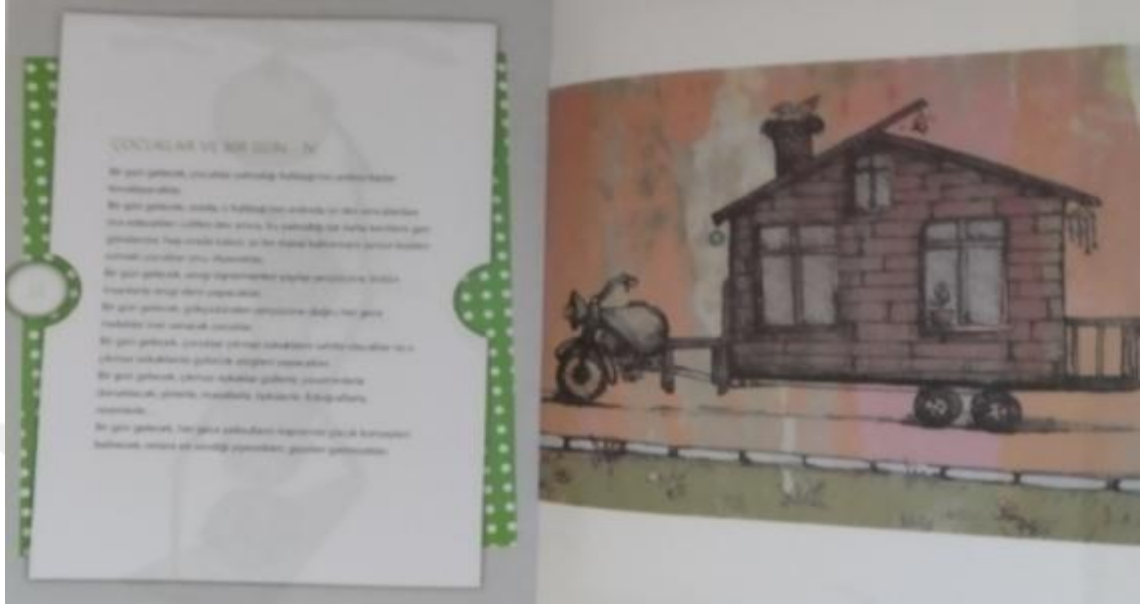
Şekil 4.23. Ömer'le Bir Kutu Macera İbn-i Karaka Kaynak: (Kaya, 2020)

Kitapta kahverengi renk olarak kullanılmıştır. Ömer'in at üzerinde bir bedestenden geçtiği resim kullanılmıştır. Bedestende bulunan esnaf resmedilmiştir.

Çocuklar ve Bir Gün

Şekil 4.24. Çocuklar ve Bir Gün Kaynak: (Kaya, 2016)

Kitap oluşturulurken kullanılan resimlerde genellikle yeşil ve kahverengi renkler tercih edilmiştir. Bir araca bağlı ev resmedilerek çocukların hayal güçlerinin zenginleşmesi istenmiştir.

Kuşların Kalbine Dokunmak

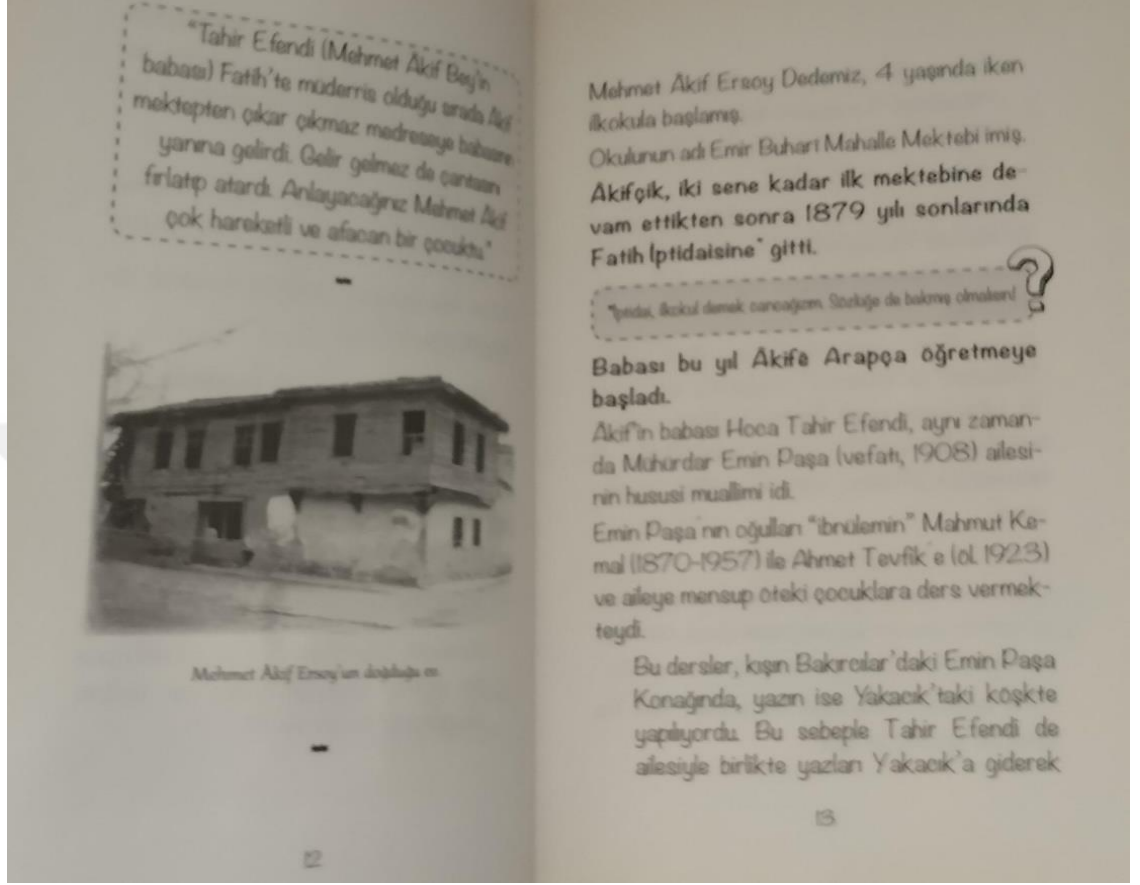
Şekil 4.25. Kuşların Kalbine Dokunmak Kaynak: (Kaya, 2017)

Resimlerde genellikle gri renkler tercih edilmiştir. Kitapta elinde kalem olan bir kız çocuğu resmine yer verilmiştir. Çocukların yazı yazarak hayallerini anlatmalarını istenmiştir.

Değerli Öncüler Âkif'im

Şekil 4.26. Değerli Öncüler Âkif'im Kaynak: (Kaya, 2020)

Kitapta resimler koyu renklerden seçilmiştir. Kahverengi ve gri renkler kullanılmıştır. Resimlerde Mehmet Akif Ersoy'un doğduğu ev gösterilmiştir. Çocukların Mehmet Akif hakkında bilgi sahibi olmaları istenmiştir.

yediden yetmiŖe Aliya İzzetbegović Aliya

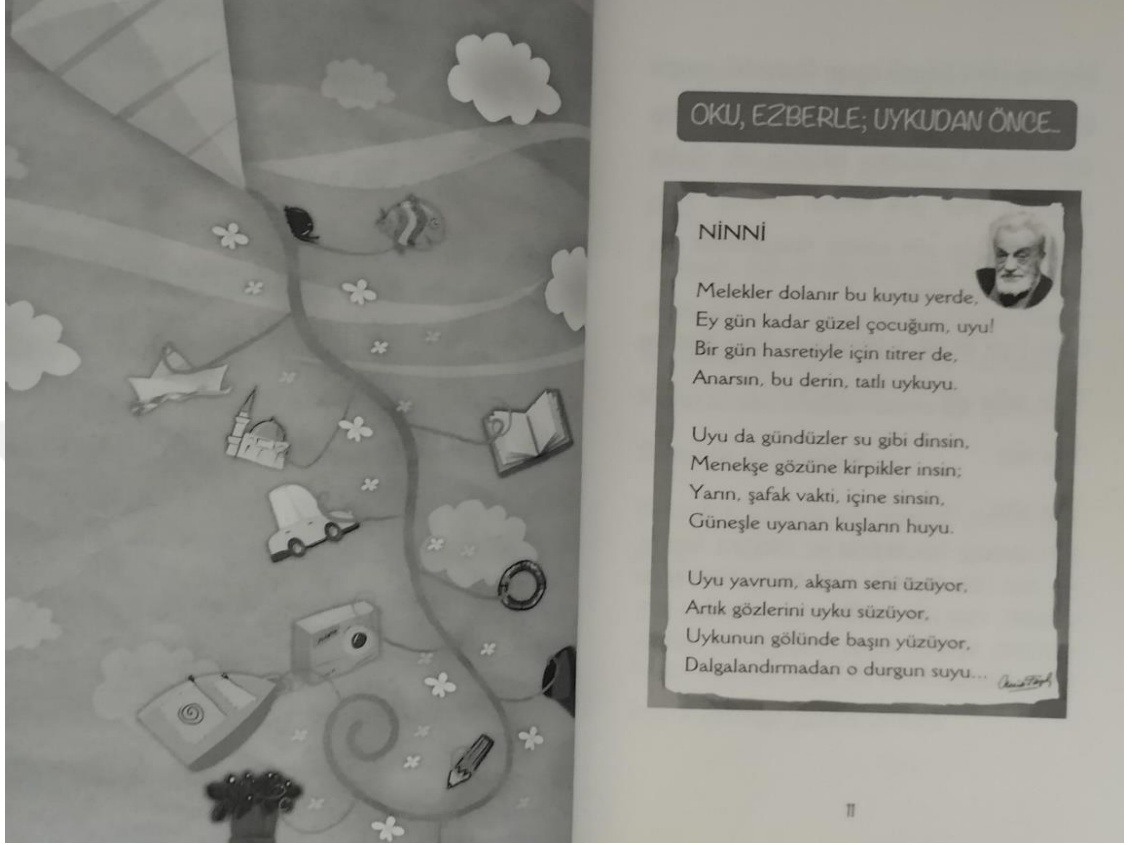
Ŗekil 4.27. yediden yetmiŖe Aliya İzzetbegović Aliya Kaynak: (Kaya, 2018)

Kitapta kullanılan resimler koyu renklerden seçilmiştir. Siyah renk kullanılmıştır. Resimlerde Aliya İzzetbegović'in resimleri gösterilmiştir. Aliya çocuklara tanıtılmıştır.

Değerli Öncüler-1 Necipcik

Şekil 4.28. Değerli Öncüler-1 Necipcik Kaynak: (Kaya, 2020)

Resimler koyu renklerden seçilmiştir. Gri renk kullanılmıştır. Resimler Necip Fazıl'ın şiirlerini anlatacak şekilde gösterilmiştir. Çocukların zihninde bulunan soyut kavramların somutlaştırılması istenmiştir.

SONUÇ

Yapılan bu araştırmayla Vural Kaya'nın çocuk kitapları, çocuk edebiyatını oluşturan unsurlar bakımından incelenmiştir. Vural Kaya çocukların hayal dünyasına hitap eden farklı konuları ele almıştır. Kaya, eserlerinde çevre sevgisi, merhamet, merak, macera, milli ve manevi değerler, iyilik, hayvan sevgisi gibi konulara değinmektedir. Ele alınan konular, çocuk okurun hayal gücünü geliştirmeye dönük konulardır. Bu konuların çocukların özgürlük ve macera tutkularını karşılayabilecek, çevreye ve doğaya karşı bilinçli yetişmelerini sağlayacak şekilde kurgulandığı sonucuna varılmıştır. Bu yönüyle Vural Kaya'nın incelenen kitapları, konu bakımından çocuk edebiyatını oluşturan unsurlara uygundur. Kitaplarda çevre sevgisi, merhamet, iyilik, hayvan sevgisi, ramazan ayının güzellikleri, Türk ve Müslüman bilim insanlarının icatları, Mehmet Akif Ersoy, Aliya İzzetbegoviç ve Necip Fazıl'ın kişilikleri üzerinden çocuklara örnek olabilecek izleklerin kullanıldığı belirlenmiştir. İzlekler, çocukların yaş ve gelişim özellikleri dikkate alınarak, konularla uygun tarzda sunulmuştur. Vural Kaya'nın incelenen kitapları, izlek yönüyle de çocuk edebiyatını oluşturan unsurlara uygundur. Vural Kaya'nın kitaplarındaki başkarakterler ve yan karakterlerin, kitapların en başından sonuna kadar başarılı bir şekilde kurgulandığı belirlenmiştir. İncelenen başkarakterlerin 4 kitapta çocuk olduğu 3 kitapta tanınan insanlar olduğu görülmüştür. Bu karakterlerin çocuk okurun rahat bir şekilde bağ kurabileceği, günlük hayatta karşılaşabileceği ve hayal dünyasına hitap eden özellikler barındırdığı tespit edilmiştir. Vural Kaya'nın kitapları, karakter yönüyle çocuk edebiyatını oluşturan unsurlara uygundur. Kitaplar dil ve anlatım unsuru açısından incelendiğinde, sade ve anlaşılır kısa cümleler kullanıldığı fark edilir. Vural Kaya'nın, dil ve anlatım yönüyle çocuk edebiyatını oluşturan unsurlara uygundur. Yazar kitaplarda vermek istediği iletileri, doğrudan ve açık bir şekilde ifade etmiştir. Çocukların gelişim özelliklerini dikkate alacak şekilde iletiler kullanarak okurlarını bilgilendirmeyi başarmaktadır. Vural Kaya'nın kitapları, ileti yönüyle çocuk edebiyatını oluşturan unsurlara uygundur.

Yazarın incelenen kitaplarından Çevre Bildirisi, Merhamet Bildirisi 205 × 245 cm; Ömer'le Bir Kutu Macera Uluğ Bey, Ömer'le Bir Kutu Macera Ali Kuşçu, Ömer'le Bir Kutu Macera Fuat Sezgin, Ömer'le Bir Kutu Macera İbn-i Karaka 20 × 23.5 cm; İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler 200 × 240 cm; İyilik Bildirisi, Ramazan Bildirisi 250 × 230 cm; Çocuklar ve Bir Gün, Kuşların Kalbine

Dokunmak 16 × 21 cm; yediden yetmişe Aliya İzzetbegoviç Aliya 12 × 19 cm; Değerli Öncüler Âkif'im, Değerli Öncüler-1 Necipcik 12.5 × 19.5 cm boyutlarındadır. Kitapların boyutları, 7 yaş ve üzeri çocukların seviyelerine uygun boyuttadır. Kitapların farklı boyutlarda olması, okur adına nitelik bakımından iyi olarak değerlendirilebilir. Vural Kaya'nın kitapları, boyut yönüyle çocuk edebiyatını oluşturan unsurlara uygundur. Kitaplarda kuşe kâğıt, birinci sınıf hamur, ikinci sınıf hamur, saman sarısı, mat kâğıt kullanıldığı görülmüştür. Kullanılan kâğıtlar, kitap sayfalarının rahat çevrilmesi içindir. Vural Kaya'nın bu kitapları, kâğıt yönüyle çocuk edebiyatını oluşturan unsurlara uygundur. Kitapların kapak tasarımlarının, metnin içeriğine yönelik bilgi verecek şekilde hazırlandığı sonucuna varılmıştır. Kapakta kullanılan resimlerin çocuğa fikir verecek şekilde olduğu gözlemlenmiştir. Yazarın kitapları, kapak yönüyle çocuk edebiyatını oluşturan unsurlara uygundur. Kitaplar sayfa düzeni bağlamında incelendiğinde metindeki kelimelerin arasındaki boşluklar çocukların yaşlarının dikkate alınarak hazırlandığı söylenebilir. Vural Kaya'nın kitapları, sayfa düzeni yönüyle çocuk edebiyatını oluşturan unsurlara uygundur. Yazarın kitaplarında resimler kullanılmıştır. Bu kitaplarda kullanılan resimlerin çocukların hayal kurabilmesini sağlayacak ve kitabın içeriği hakkında bilgi verecek şekilde olduğu sonucuna varılmıştır. Kitaplar resim yönüyle de çocuk edebiyatını oluşturan unsurlara uygundur.

Vural Kaya'nın çocuk kitaplarının çocuk edebiyatını oluşturan unsurlar bakımından incelendiği bu çalışmada çalışmanın sonuçları ve bu konuyla benzer olan diğer çalışmalar da karşılaştırılmıştır. Genel olarak bizim çalışmamızda olduğu gibi diğer çalışmalarda da betimsel analiz yöntemi kullanıldığı söylenebilir. Bu çalışmalarda çocuk kitaplarında kullanılan dilin, günlük hayata dair konuların ve kültürel unsurların ne şekilde işlendiği ve bunların çocuklara faydaları üzerinde durulmuştur. Kullanılan kitaplardan bazılarının olumsuz nitelikler barındırdığı da bu çalışmalarda elde edilen diğer tespitlerdir.

KAYNAKÇA

- Akgül, M. (2024). Özgür Balpınar'ın Çocuk Edebiyatı Yapıtlarının Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Açısından İncelenmesi. *(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Düzce Üniversitesi, LEE.
- Akkaya, A. (2008). Mustafa Kutlu'nun Hikâyelerindeki İletiler ve Bu İletilerin Çocuğa Görelik İlkesi Açısından İncelenmesi. *(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Fırat Üniversitesi, SBE.
- Akyüz, M. (2014). Muzaffer İzgü'nün Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Açısından İncelenmesi. *(Yayımlanmamış Doktora Tezi)*. Ankara Üniversitesi, EBE.
- Arıcı, A. F. (2018). *Çocuk Edebiyatı ve Kültürü*, Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Arslan, M, A., T. Şimşek ve Y. M. Yakar (2020). *Çocuk Edebiyatı Tarihi*. T. Şimşek (Ed.). *Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Grafiker Yayınları, 43-68.
- Aytaş, G. (2003). Okuma Gelişiminde Çocuk Edebiyatının Rolü. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, Sayı 13, 155-160.
- Başığmez Tıgılı, H. (2014). Miyase Sertbarut'un Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatı Öğelerine Göre İncelenmesi. *(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Balıkesir Üniversitesi, SBE.
- Bayraktar, A. (2018). “Çocuk Edebiyatı ve Gelişimsel Uygunluk 3- İlkokul Dönemi”, *Çocuk Edebiyatı ve Medya*, E. Serap, Ö. Meral (ed.), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Bayraktar, V. (2018). Okul Öncesi Dönemdeki Çocukların Yazı Farkındalığı Becerilerinin Gelişiminde Etkileşimli Kitap Okumanın Önemi. *Çocuk ve Gelişim Dergisi*, Cilt 1, Sayı 1, 31- 41.
- Bayraktar, V. ve S. Demiriz (2017). Okul Öncesi Öğretmenlerin Çocuk Kitabı Seçiminde Kullandıkları Ölçütlerin Kıdem Durumuna Göre İncelenmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt 21, Sayı 3, 791-811.
- Bilkan, A. F. (2005). “Çocuk Edebiyatı, Kavram ve Mahiyet”, *Hece Çocuk Edebiyatı*, Özel Sayısı, 104-105.
- Boş İşler Atölyesinde İsim Yok!”. <http://www.dunyabizim.com/vural-kaya/2050/bosisler-atolyesinde-isim-yok> (Erişim Tarihi: 05.05.2018).

- Bütün Ayhan, A. (2018). “Çocuk Edebiyatı ve Çocuğun Gelişimindeki Rolü”, *Çocuk Edebiyatı ve Medya*, E., Serap, Ö. Meral (ed.), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Büyüköztürk, Ş., E. Kılıç Çakmak vd. (2016). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Ceyhan, M. (2021). Ahmet Şerif İzgören’in Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Açısından İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Siirt Üniversitesi, SBE.
- Çer, E. (2016). *0-6 Yaş Çocuk Kitaplarında Çocuk Gerçekliği ve Çocuğa Görelik*. Ankara: Eğiten Kitap Yayınları.
- Çetin, Ş. Ü., ve Cir, Ö. (2016). Farklı Kültürlerdeki Çocuk Kitaplarının Resimlendirme Tekniklerinin ve Görsel Özelliklerinin İncelenmesi, *Bilkent University Journal of Education*, Cilt 3, Sayı 1, 1-12.
- Çocuk Hakları Sözleşmesi, 20 Kasım 1989 ?
- Çolakça, C. (2019). Gülsevin Kırıl’ın Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel İlkelerine Göre İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi, EBE.
- Dilidüzgün, S. (2000). *Çocuk kitaplarında yazınsal nitelik. I. Ulusal çocuk kitapları sempozyumu*. Sever, S. (Haz.). Ankara: Eğitim Bilimleri Fakültesi ve Tömer Dilbilim Merkezi. Yay. No: 1.
- Duran, E. ve B. Can (2021). *Kavramsal Olarak Çocuk Edebiyatı*. A. Şahin (Ed.). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Elöve, A. U. (1911). *Çocuklarımıza neşideler*, İstanbul: Tanin Matbaası.
- Enginün, İ. (1985). “Çocuk Edebiyatına Toplu Bir Bakış”, *Türk Dili Çocuk Edebiyatı*, Özel Sayısı, 400.
- Erdoğan Horasan, A. (2015). Zeynep Cemali’nin Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Açısından İncelenmesi. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi, EBE.
- Erdoğan, M. E. (2021). Nezihe Meriç’in Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Açısından İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, LEE.

- Gencan, T. N., H. Ediskun, B. Dürder ve E. N. Gökşen (1974). *Yazın Terimleri Sözlüğü*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Güleç, H. Ç. ve H. Geçgel (2006). *Çocuk Edebiyatı*, Ankara: Kök Yayıncılık.
- Güleryüz, H. (2002). *Yaratıcı Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Güney, N., T. Ayhan, M. Kaygana ve E. Y. Şahin (2014). Dokuzuncu Sınıf Öğrencilerinin Okuduğu Kitap Sayısı ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki Üzerine Bir Değerlendirme. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı 19, 151-164.
- Han, Ş. (2022). Cemil Kavukçu'nun Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel Ögeleri Açısından İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, LEE.
- Karagül, S. (2020). *Çocuk Edebiyatı ve Temel Nitelikleri*. S. Karagül ve E. Yıldız (ed). *Çocuk Edebiyatı-Okuma Kültürünün Temelleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karakurt, İpek, G. (2019). Nur İçözü'nün Romanlarının Çocuk Edebiyatının Temel Ögeleri Bağlamında İncelenmesi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, EBE.
- Karatay, H. (2018). “Çocuk Edebiyatı Metinlerinde Bulunması Gereken Özellikler”, *Kuramdan Uygulamaya Çocuk Edebiyatı El Kitabı*, Ş. Tacettin, (ed.), Ankara: Grafiker Yayınları.
- Kaşgar'da Merkeze Geldim!”
<http://www.dunyabizim.com/vural-kaya/5071/kasgardamerkeze-geldim> (Erişim Tarihi: 05.05.2018).
- Kaya, M. (2014). Okuma Kültürü ve Çocuk Edebiyatı. *Türk Dili Dergisi*, Sayı 756, 608– 622.
- Kaya, V. (2007). Cahit Zarifoğlu'nun Çocuk Kitaplarında Temel Değerler. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, SBE.
- Kaya, V. (2016). *Çocuklar ve Bir Gün*, İstanbul: Kayalıpark Yayınları.
- Kaya, V. (2017). *Kuşların Kalbine Dokunmak*, İstanbul: Kayalıpark Yayınları.
- Kaya, V. (2018). *Yediden yetmiş Aliya İzzetbegoviç Aliya*, Ankara: Değerli Öncüler Kitaplığı.
- Kaya, V. (2019). *Çevre Bildirisi*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

- Kaya, V. (2019). *İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Kaya, V. (2019). *İyilik Bildirisi*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Kaya, V. (2019). *Ramazan Bildirisi*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Kaya, V. (2020). *Değerli Öncüler-1 Necipcik*, İstanbul: Mecaz Yayınları.
- Kaya, V. (2020). *Değerli Öncüler Âkif'im*, İstanbul: Mecaz Yayınları.
- Kaya, V. (2020). *Merhamet Bildirisi*, Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Kaya, V. (2020). *Ömer'le Bir Kutu Macera Ali Kuşçu*, İstanbul: Kâşif Çocuk Yayınları.
- Kaya, V. (2020). *Ömer'le Bir Kutu Macera Fuat Sezgin*, İstanbul: Kâşif Çocuk Yayınları.
- Kaya, V. (2020). *Ömer'le Bir Kutu Macera İbn-i Karaka*, İstanbul: Kâşif Çocuk Yayınları.
- Kaya, V. (2020). *Ömer'le Bir Kutu Macera Uluğ Bey*, İstanbul: Kâşif Çocuk Yayınları.
- Kıbrıs, İ. (2006). *Çocuk Edebiyatı*, Ankara: Tek Ağaç Yayınevi.
- Kıbrıs, İ. (2016). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Kılıç, B. (2018). Vural Kaya, Ahmet Yesevi Üniversitesi, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü.
- Kirazlı, N. (2018). Behiç Ak'ın Çocuk Edebiyatı Yapıtlarının Çocuğa Görelik Açısından İncelenmesi. *(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Ankara Üniversitesi, EBE.
- Kökçü, Y. (2021). *Çocuk Kitaplarının Biçim ve İçerik Özellikleri*. Ş. Demirel ve S. Seven (ed). *Çağdaş Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kudak, H. (2021). Tahir Alangu'nun "Billur Köşk Masalları" Adlı Kitabının Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Bakımından İncelenmesi. *(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Siirt Üniversitesi, SBE.
- Lüle, E. (2007). Yedi Farklı Çocuk Kitabının Çocuk Yazını İlkelerine Uygunluğunun Değerlendirilmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 8, Sayı 13, 17-30.
- Macit, M. ve U. Soldan (2010). *Edebiyat Bilgi ve Teorileri*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Maltepe, S. (2009). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Çocuk Edebiyatı Ürünlerini Seçebilme Yeterlilikleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt 12, Sayı 21, 398-412.

- MEB. (2019). *Türkçe Dersi Öğretim Programı* (İlkokul ve Ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar). Ankara: MEB Yayınları.
- Meral, A. (2016). Ömer Seyfettin Öykülerinin Çocuk Edebiyatı Ölçütleri Açısından Değerlendirilmesi. *(Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi)*. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, EBE.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2024). *Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni*. Ankara: MEB Yayınları.
- Oğuzkan, A. F. (1981). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Oğuzkan, A. F. (1987). “Dünya Çocuk Edebiyatının Ana Çizgileri”, *Çocuk Edebiyatı Yıllığı*, 1987, İstanbul: Gökyüzü Yayınları.
- Oğuzkan, A. F. (2013). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Anı Yayınları.
- Okay, C. (1998). *Osmanlı Çocuk Hayatında Yenileşmeler*, İstanbul: Kırkambar Yayınları. Özdemir, E. (2002). *Yazınsal Türler*, Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Sarıkaya, B. (2019). *Çocuk Edebiyatı Eserlerinde Bulunması Gereken Özellikler*. E. Akın (ed). *Çocuklar İçin Edebiyat Eğitimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sarıkaya, B. ve S. Aydeniz (2021). *Çocuk Gerçekliği ve Çocuğa Görelik*. M. Tunagür ve M. N. Kardaş (ed.). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Sever, S. (2000). *Çocuk Kitaplarında Dilsel ve Görsel Duyarlık, 1. Ulusal Çocuk Kitapları Sempozyumu*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Sever, S. (2007). *Çocuk Edebiyatı Öğretimi Nasıl Olmalıdır?* Sedat S. (Ed.), 2. Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumu içinde (s. 41-56). Ankara Üniversitesi.
- Sever, S. (2008). *Çocuk ve Edebiyat*, Ankara: Tudem Yayıncılık.
- Sever, S. (2019). *Çocuk Edebiyatı ve Okuma Kültürü*. Ankara: Tudem Yayınları.
- Sever, S. (2021). *Çocuk ve Edebiyat*. Ankara: Tudem Yayınları.
- Sınar, A. (2006). “Türkiye’de Çocuk Edebiyatı Çalışmaları-Yeni Türk Edebiyatı Tarihi”, *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, Cilt 4, Sayı 7.
- Şimşek, T. (2002). *Çocuk Edebiyatı*, Ankara: Rengârenk Yayınları.
- Şirin, M. R. (1998). *Çocukluğun Kozası ve Kitap ve Kültür ve Edebiyat*, İstanbul: İz Yayınları.
- Şirin, M. R. (2000). *99 Soruda Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Şirin, M. R. (2006). *Kuşatılmış Çocukluğun Öyküsü*, İstanbul: İz Yayınları.

- Şirin, M. R. (2021). *Çocuk Edebiyatına Eleştirel Bir Bakış Çocuk Edebiyatı Nedir Ne Değildir?* İstanbul: Uçan At Yayınları.
- TDK (2005). *Türkçe Sözlük*, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tekin, E. (2017). Süleyman Bulut'un Çocuk Kitaplarının Çocuk Edebiyatının Temel İlkeleri Açısından İncelenmesi. (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*). Balıkesir Üniversitesi, SBE.
- Temizyürek, F. (2003). Türkçe Öğretiminde Çocuk Edebiyatının Önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, Sayı 13, 161.
- Temizyürek, F., N. K. Şahbaz ve Z. Gürel (2021). *Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Toz, H. (2007). *Çocuk Edebiyatı*. Ö. Yılar, L. Turan(ed.), Ankara: Pegem A Yay.
- Turan, Ö. (2022). Behiç Ak'ın Çocuk Edebiyatı Yapıtlarının Çocuk Edebiyatının Temel Öğeleri Açısından İncelenmesi. (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*). Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi, LEE.
- Tür, G. ve A. Turla (2005). *Okul Öncesinde Çocuk Edebiyat ve Kitap*, İstanbul: YA-PA Yayın Pazarlama.
- Türk Dil Kurumu (2011). *Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Yaşar, K. (2013). Erich Kästner 'in Hayvanlar Toplantısı Adlı Eserinin Çocuğa Göreliliği ve Çocuk Edebiyatı İlkelerine Uygunluğu. (*Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi*). Yüzüncüyıl Üniversitesi, SBE.
- Yıldırım, A. ve H. Şimşek (2011). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

EKLER

Ek-1: K nyeye

 evre Bildirisi

Kitabın Yazarı: Vural Kaya

Editör: Prof. Dr. Huriye Martı

Resimleyen: Mümine Yeşilmen

Yayınevi: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları

İlk Baskı: Mart 2019

İncelenen Baskı: 1. Baskı

Yayınevinin Tavsiye Ettiği Yaş Grubu: 7-8 yaş aralığı

Kitap Türü: Deneme

Merhamet Bildirisi

Kitabın Yazarı: Vural Kaya

Editör: Dr. Hafsa Fidan Vidinli

Resimleyen: Mümine Yeşilmen

Yayınevi: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları

İlk Baskı: Ekim 2020

İncelenen Baskı: 1. Baskı

Yayınevinin Tavsiye Ettiği Yaş Grubu: 7 yaş +

Kitap Türü: Deneme

Ömer'le Bir Kutu Macera Uluğ Bey

Kitabın Yazarı: Vural Kaya

İmtiyaz Sahibi: Emrullah

Köker Editör: Ayşegül Sözen

Dağ

Resimleyen: Thukaa Kebriteh

Yayınevi: Kâşif Çocuk Yayınları

Baskı: Ağustos 2020

İncelenen Baskı: 2. Baskı

Yayınevinin Tavsiye Ettiği Yaş Grubu: 9-12 yaş aralığındaki çocuklar içindir

Kitap Türü: Çocuk Romanı

Ömer'le Bir Kutu Macera Ali Kuşçu

Kitabın Yazarı: Vural Kaya

İmtiyaz Sahibi: Emrullah Köker

Genel Koordinatör: Yaşar Şahin

Avrupa Koordinatörü ve Bilim Danışmanı: Dr. Bekir Alboğa

Görsel Yönetmen: İbrahim Demirkan

Yayın Yönetmeni: Vural Kaya

Editör: Ayşegül Sözen Dağ

Resimleyen: Thukaa Kebriteh

Yayınevi: Kâşif Çocuk Yayınları

İlk Baskı: Ocak 2020

Grafik Tasarım: A. Hamdi Kapkıner

İncelenen Baskı: 1. Baskı

Yayınevinin Tavsiye Ettiği Yaş Grubu: 7-8 yaş aralığındaki çocuklar içindir

Kitap Türü: Çocuk Romanı

İyilik Bildirisi

Kitabın Yazarı: Vural Kaya

Yayına Hazırlayan: Dr. Hafsa Fidan Vidinli

Editör: Prof. Dr. Huriye Martı

Resimleyen: Mümine Yeşilmen

Yayınevi: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları

İlk Baskı: Aralık 2019

İncelenen Baskı: 1. Baskı

Yayınevinin Tavsiye Ettiği Yaş Grubu: 10 yaş +

Kitap Türü: Deneme

İyilik Bahçesi Peygamberimizin Anlattığı Hikâyeler

Kitabın Yazarı: Vural Kaya

Editör: Prof. Dr. Huriye Martı

Resimleyen: Murat Tanhu Yılmaz

Yayınevi: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları

İlk Baskı: Nisan 2019

İncelenen Baskı: 1. Baskı

Yayınevinin Tavsiye Ettiği Yaş Grubu: 7 yaş +

Kitap Türü: Hikâye

Ramazan Bildirisi

Kitabın Yazarı: Vural Kaya

Yayına Hazırlayan: Dr. Hafsa Fidan Vidinli

Editör: Prof. Dr. Huriye Martı

Resimleyen: Mümine Yeşilmen

Yayınevi: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları

İlk Baskı: Mayıs 2019

İncelenen Baskı: 1. Baskı

Yayınevinin Tavsiye Ettiği Yaş Grubu: 7 yaş +

Kitap Türü: Deneme

Ömer’le Bir Kutu Macera Fuat Sezgin

Kitabın Yazarı: Vural Kaya

İmtiyaz Sahibi: Emrullah Köker

Yayın Yönetmeni: Vural Kaya

Görsel Yönetmen: İbrahim Demirkan

Editör: Ayşegül Sözen Dağ

Resimleyen: Thukaa Kebriteh

Yayınevi: Kâşif Çocuk Yayınları

Baskı: Ağustos 2020

İncelenen Baskı: 2. Baskı

Yayınevinin Tavsiye Ettiği Yaş Grubu: 9-12 yaş aralığındaki çocuklar içindir

Kitap Türü: Çocuk Romanı

Ömer’le Bir Kutu Macera İbn-i Karaka

Kitabın Yazarı: Vural Kaya

İmtiyaz Sahibi: Emrullah Köker

Genel Koordinatör: Yaşar Şahin

Avrupa Koordinatörü ve Bilim Danışmanı: Dr. Bekir Alboğa

Yayın Yönetmeni: Vural Kaya

Görsel Yönetmen: İbrahim Demirkan

Editör: Ayşegül Sözen Dağ

Resimleyen: Thukaa Kebriteh

Yayınevi: Kâşif Çocuk Yayınları

Baskı: Ocak 2020

İncelenen Baskı: 1. Baskı

Yayınevinin Tavsiye Ettiği Yaş Grubu: 8 yaş +

Kitap Türü: Çocuk Romanı

Çocuklar ve Bir Gün

Kitabın Yazarı: Vural Kaya

Genel Yayın Yönetmeni: Vural Kaya

Editör: Faruk Uslu

Resimleyen: Mahmut Arlı

Yayınevi: Kayalıpark Yayınları

Yayınevinin Tavsiye Ettiği Yaş Grubu: 7-8 yaş aralığındaki çocuklar içindir

Kitap Türü: Deneme

Kuşların Kalbine Dokunmak

Kitabın Yazarı: Vural Kaya

Genel Yayın Yönetmeni: Vural Kaya

Editör: Ayşegül Sözen Dağ

Görsel Yönetmen: Ramazan Arlı

Resimleyen: Mümine Yeşilmen

İlk Baskı: Eylül 2016

İncelenen Baskı: 2. Baskı

Yayınevi: Kayalıpark Yayınları

Yayınevinin Tavsiye Ettiği Yaş Grubu: 8 yaş +

Kitap Türü: Deneme

Değerli Öncüler Âkif'im

Kitabın Yazarı: Vural Kaya

Editör: Ayşegül Sözen Dağ

Resimleyen: Hatice Gül

Yayınevi: Meczaz Yayınları

Yayınevinin Tavsiye Ettiği Yaş Grubu: 7-12 yaş aralığındaki çocuklar içindir

Kitap Türü: Biyografi

Yediden yetmiş Aliya İzzetbegoviç Aliya

Kitabın Yazarı: Vural Kaya

Yayınevi: Değerli Öncüler Kitaplığı

Yayınevinin Tavsiye Ettiği Yaş Grubu: Tüm yaş grupları içindir

Kitap Türü: Biyografi

Değerli Öncüler-1 Necipcik

Kitabın Yazarı: Vural Kaya

Resimleyen: Hatice Gül

Yayınevi: Meczaz Yayınları

Yayınevinin Tavsiye Ettiği Yaş Grubu: 9-12 yaş aralığındaki çocuklar içindir

Kitap Türü: Biyografi